

feljes
VASÁRNAPI UJSÁG

J
St. Anna Linderz
lógóndal

NEGYVENHATODIK ÉVFOLYAM

1899.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

NAGY MIKLÓS

KIADÓ-TULAJDONOS

FRANKLIN-TÁRSULAT

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

A „Vasárnapi Ujság“ 1898. évi folyamának tartalma.

A) KÉPEK ÉS RAJZOK JEGYZÉKE.

I. Arcképek.		II. Műtárgyak.	
a) Hazaiak.		III. Táj- és uti képek, épületrajzok.	
Szász Domokos	38	Veres Pálné, Beniczky Hermina	38
Szász Károly és Szász Domokos 1885. évi fénykép után	3	Sturman Márton és neje	38
Túry Gyula	3	Chászár András	38
Schlesinger Magda	3	A esurói főgimnázium alapítói: Gróf Fesztetich György. — Nagyváthy János. — Sárközy István. — Körmeny Sándor. — Soltra Alajos. — Csépai Antal	38
Szilágyi Sándor. <i>Cserna</i> Károly rajza	4	Gróf Batthyány Lajos. <i>Barabás</i> Miklós rajza	41
Szilágyi Sándor 1848-iki arcképe. <i>Szamosi</i> Károlyja után	4	Gróf Van Hamel. — Dr. Aschrott Pál. — Dr. Rivière Albert	41
Gróf Somssich József és Szőgyény-Marich Kamilla	4	Büller és Walker angol tábornokok	41
Silberstein-Otvös Adolf	4	Gróf Leiningen Károly. <i>Barabás</i> Miklós 1844. évi festménye után	41
Metiam János, az új nagy-szebeni metropolita	6	Báró Vécsey Károly. 1848. évi festmény után	41
A Kisfaludy-Társaság új tagjai: Alexander Bernát. — Ambrus Zoltán. — Berzeviczy Albert. — János Gusztáv. — Szabolcska Mihály	7	Desseffy Arisztid. <i>Than</i> Mór 1849-iki festménye után	41
Csató Pál	7	Barabás Miklós. Saját rajza 1859-ből	41
Bartalus István	7	Török József	41
Molnár József	7	Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter	46
Hunyady László gróf	8	Gromon Duszó honvédelmi miniszteri államtitkár	46
Hunyady Júlia grófné, Obrenovics Mihály szerb fejedelem özvegye, később Ahrenberg hercegné	8	Péterfy Jenő	46
Gelich Rikárd	9	Jókai Mór és neje	46
Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter	10	Erzsébet királyné. <i>Benczúr</i> Gyula festménye	46
Plósz Sándor igazságügyi miniszter	10	Veredy Károly. Zirczen Janka. Gönczy Pál államtitkár és H. néző János	47
Gróf Apponyi György (2 arckép)	10	Torma Zsófia	47
Puky Miklós és gróf Teleki László. Genfi fénykép után	11	Ibász Lajos, a Dunántúli ev. egyházkerület új felügyelője	49
Gyalai Gaál Miklós 1848/49-iki honvéd-tábornok	11	Mechwart András	49
Széll Kálmán és családja a rátiói parkban. — Széll Kálmáné, Vörösmarty Ilona. — Széll Ilona, Bernierder Jánosné	12	Lauka Gusztáv	51
Vörösmarty Mihály és neje, Csajághy Laura	12	Bálint Zoltán és Jámbor Lajos műépítésszek	51
Than Mór	12	b) Külföldiek.	
Than Mór műtermében. <i>Morelli</i> Gusztáv tanár fényképe után	12	Báró Rotschild Ferdinánd	1
Karvaly Mór műtermében	12	Rotschild Nathan Mayer	1
Boross Mihály	12	II. Abbasz Hilmi khédive	2
Csemegi Károly	12	Ómerov Iszák. Egyiptom angol főkonzulja	2
Doktorrá avatottak királyi kitüntetés mellett: Navrátil — Zubriczky Aladár	13	Mehemet Ali bessa	2
Salamon János	13	Queensay de Beaurepaire, a francia semmitűzők volt elnöke	5
Széll József és neje, Bertha Júlia	15	Agnaldó, a Filippini-szigeti fölkelők vezetője	5
Siposs Antal	15	Mária Luiza bolgár fejedelemasszony	6
Emich Gusztáv	17	Patti Adelina és férje, báró Cederström	6
Pajor István	17	Bóra Katalin egykori domborművész arcképe	7
Dr. Bartók György, az erdélyi ref. egyházkerület új püspöke	18	Báró Caprivi Leo György, volt német birodalmi kancellár	7
Vetter tábornok özvegye	18	Faure Félix	8
Dr. Lukács György főispán, az orosházi kiállítás védnöke, és Székács István, a kiállítás elnöke	18	Loubet Emil, a francia köztársaság új elnöke	9
Torkos László	18	Mária Immaculata főhercegné	9
Bessenyei György. Egykoru festmény után	18	Alfréd szász-koburg-gothai herceg	9
Gróf Széchenyi Mauó, a király oldala melletti miniszter	19	Loubet aója	10
Báró Liphay Béla	20	Mark Twain	10
Perzel Mór	20	Grekov Dimitri, bolgár miniszterelnök	13
Ifj. gróf Bethlen Miklós	22	Windischgrätz Alfréd herceg	14
Góldis János, az aradi új román görög-keleti püspök	22	Kaulian hawaii hercegné	14
A király legújabb arcképe	23	Ernö főherceg	14
Jovanovics János	26	Götz tábornok	15
Morelli Gusztáv. <i>Ballo</i> Ede festménye után	26	Mataafa, az új szamoai király	16
Dr. Mihalkovics Géza	28	Menduh Mazim Gazé pasa, török belügy-miniszter	16
Szevicz Mitrofan, bácsi görög-keleti püspök	29	Károly Tivadar bajor herceg és neje	18
Vasvári Pál. <i>Barabás</i> Miklós 1848-iki rajza	30	Mária Jozefa hercegné	18
Pulzsky Károly	30	Thurn-Taxis Albert herceg és neje, Margit főhercegné	18
Petőfi Sándor. <i>Barabás</i> 1848-iki rajza	31	Thurn-Taxis Albert herceg gyermekeivel	20
Petőfiné Szendrey Júlia. <i>Barabás</i> 1848-iki rajza	31	Danilo montenegrói trónörökös és felesége	20
Petőfi István	31	Jutta mecklenburg-strelitz hercegné	21
Petőfi szülői	31	Sarcey Ferenc	21
Petőfi Zoltán gyermekkori arcképe. Fénykép után rajzolta <i>Háry</i> Gyula	31	Castelar Emil	23
Petőfi arcképe az 1845., 46., 47. évekből. <i>Barabás</i> rajza. <i>Tyroler</i> metszetei és dagnerreotyp kép után	31	Szevicz Mitrofan, bácsi görög-keleti püspök	23
Bem. P. Lőj Sándor rajza	33	Báró Staal, londoni orosz nagykövet	23
Schusster Konstantin	33	Puskin Sándor	24
Riház Erzsébet	33	Puskin felesége	24
E. Kovács Gyula. <i>Kriesch</i> Aladár rajza és fénykép után	33	Marchand Örnagy	24
Teleszky István	33	Bonheur Róza	24
Benczky Alajos	34	Velasquez. Saját festménye	25
Erzsébet királyné. <i>R. Hirsch</i> Nelli rajza	37	A párisi eseményekhez: Mazaue, a semmitűzők elnöke. — Dupuy. — Manau	25
Brunsvick Teréz grófné. <i>Barabás</i> Miklós 1863-iki rajza	38	Erzsébet királyné. <i>Benczúr</i> Gyula festménye	25
Benczky Pálné, Sturman Karolina gyermekkorában	38	Zeisberg Henrik	27
		Montmorency herceg és hercegné	28
		Waldeck-Roussau, az új francia miniszterelnök	28
		Gallifet tábornok, az új francia hadügy-miniszter	31
		Sándor szerb király	33
		Milan király	33
		Orosz nagyhercegek: Vladimir. — György. — Mihály	33
		Volta Sándor	34
		Paskievics tábornok 1849-iki kép után	33
		Báldiger tábornok 1849-iki kép után	33
		A Dreyfus-ügy szereplői: Labori. — Demange. — Marcier	34
		Jouanet ezredes, a rennesi hadi törvényszék elnöke	35
		Goethe	35
		Voulet francia százados. — Chanoine francia százados	35
		De Montgomeryn asszony. <i>Constant</i> Benjamin festménye	37
		Krüger Pál, a transzváli köztársaság elnöke	40
		Milner Alfréd, a fokföldi angol gyarmat kormányzója	40
		Steijn T. Márton, Oranje szabadállam elnöke	41
		A bimetálos kongresszusról: Liszt Ferenc. Gróf Van Hamel. — Dr. Aschrott Pál. — Dr. Rivière Albert	41
		Büller és Walker angol tábornokok	41
		Clary-Aldringen gróf, osztrák miniszterelnök	43
		Krüger transzváli elnök neje	44
		Novelli	44
		Priessnitz Vinceze. <i>Barabás</i> 1839-iki vizfestménye	45
		Washington György	45
		Heine arcképe 1847. és 1829-ből	51
		Smolka Ferenc	51
		Gatacre és Methuen lord angol tábornokok	51
		Krüger elnök és neje. — Krüger pretoriai háznak tornacézán	53
		A saári templom falfestményei Túry Gyulától: Krisztus megalapítja a katolikus egyházat. — Aha Sámuel átadja a saári templomot a benzéseknak	53
		Az öreg gulyás. <i>Schlesinger</i> Magda festménye	53
		A kis gourmand. <i>Roskovics</i> Ignác festménye	53
		A Lotz-albumból: Tündér Ilona fűtőlet. — Argirus és a sárkány. — Szent László életéből. — Magyarország apoteozisa. — A törvényalkotás apoteozisa. — A zene. — A költészet. — A tánc. — Hunyady János hüllése. — A magyar királyi operaház megnyerése	53
		A közlekedés allegóriája. <i>Than</i> Mór festménye	53
		Van Dyck műveiből: Van Dyck és Sir Porter Endymion. — Van Dyck fiatalkori arcképe. — Van Dyck és neje	53
		A Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállításából: <i>Ujváry</i> Ignác: <i>Frisz</i> hű. — <i>Mannheimer</i> Gusztáv: Pulykapásztorleány. — <i>Zala</i> György: Gábor arkangyal. — <i>Fényes</i> Adolf: Özvegyasszony. — <i>Karlovicz</i> Bertalan: Női arckép	53
		<i>Lágyi</i> Miklós: Artatlanság. — <i>Tull</i> Odón: <i>Fárasztó</i> menet. — <i>Szalányi</i> Lajos: <i>Táj</i> kép. — <i>Both</i> Menyhért: <i>Berezik</i> Árpád arcképe. — <i>Balkó</i> Ede: <i>Wartha</i> Vince arcképe. — <i>Szenes</i> Fülöp: A kis hámis. — <i>Márk</i> Lajos: <i>Női</i> arckép. — <i>Kiss</i> György: <i>II. Lajos király</i> . — <i>Telcs</i> Ede: <i>Enyelgés</i> . — <i>Weinberger</i> Márk: <i>Kain</i> . — <i>Haraszt</i> József: <i>Mezői virágok</i>	53
		<i>Róna</i> József: <i>Szavojai Jenő herceg szobra</i> . — <i>Tornai</i> Gyula: <i>Arab koldus</i> . — <i>Csikrolivaj</i> . — <i>Báró Mednyánszky</i> László: <i>Virágok fái</i>	53
		A nikopolisi emlékmű	53
		A Parthenon belseje <i>Pallas Athene</i> szobrával	53
		Bessenyei György szobra <i>Kallós</i> Edétől	53
		A ivók. Részlet <i>Velasquez</i> festményéről	53
		A gödöllői honvédelem. <i>Szász</i> Gyula szobornépe	53
		<i>Morelli</i> Gusztáv metszeteiből: <i>Tisza</i> partján. <i>Mészoly</i> Géza festménye után. — A szántóföldi parkja. <i>Keleti</i> Gusztáv festménye után. — <i>Zivatar</i> után. <i>Elischer</i> Lajos festménye után	53
		Erzsébet királyné szobra <i>Miskolezon</i> után	53
		Szarvas Gábor szobra. <i>Jankovits</i> Gyula szobornépe	53
		Nagy Sándor arcképe (2 kép)	53
		Petőfi a nép közt. <i>Révész</i> Imre festménye	53
		Petőfi halála. <i>Lott</i> Károly rajza	53
		<i>Iszák</i> Miklós vázlata <i>Petőfi</i> szobrához	53
		Petőfi a csatában. <i>Révész</i> Imre vázlata	53
		Szent István szobra a Budapesten épülő ezredévi emléken. <i>Senei</i> Gyula szobornépe	53
		Szent István szobra a budavári Halászbástyán épülő oszlopemlékekkel. <i>Schalek</i> Frigyes és <i>Strobl</i> Alajos tervezte	53
		A Magyar múzeumok című díszműből 21 kép	53
		Wagner Sándor festményeiből: <i>Czegledi</i> szárazmalom. — <i>Toreador</i> . — <i>Üveges tót</i> . — <i>Vihar</i> előtt. — <i>Debreceni eskü</i> — <i>Tereks</i> közben. — <i>Szenahordás</i> .	53
		Az aradi vértanúk emlékszobra	53
		Az aradi vértanúk emlékszobrának mellék-csoportzatai <i>Zala</i> Györgyétől	53
		Emlékezés október 6-ára <i>Zichy</i> Mihály rajza	53
		Az aradi vértanúk kivégzése. <i>Thorma</i> János festménye	53
		A <i>Barabás</i> -kiállításból: A budai vár a Lánchíd ezülvépe. — Gróf Andrássy Károly. — Báró Perényi Zsigmond. — Clark Adám, a Lánchíd építője. — Gróf Károlyi Györgyné. — Bem tábornok. — Gróf Batthyány Lajosné. — Gróf Nádasdy Lipót. — Clark Tjerney Vilmos, a Lánchíd tervezője	53
		Báró Liphay Béla síremlékének terve. — Pulszky Ferenc síremlékének terve. — <i>Petőfi</i> síremléke. <i>Donáth</i> Gyula szobornépe	53
		Az 1900. évi párisi világiállítás magyar huszártermének falképe. <i>Vágó</i> Pál terve	53
		A magyar szentek apoteozisa: <i>Földtárkép</i> a borsod-mezőkeresztesi róm. kath. templomban. <i>Túry</i> Gyula festménye	53
		Szent János prédikál <i>Paross</i> szigetén. <i>Túry</i> Gyula falfestménye a borsod-mezőkeresztesi róm. kath. templomban	53
		<i>Zrínyi</i> Miklós szobrának mintája <i>Róna</i> Józseftől	53
		Czigány zeneiskola. <i>Valentiny</i> János festménye	53
		Az 1900. évi párisi világiállítás magyar huszártermének nagy képe. <i>Vágó</i> Pál festménye (4 kép)	53
		A Nemzeti Szalon teli kiállításából: <i>László</i> Fülöp: <i>Szász</i> -meiningeni hercegeasszony. — <i>Mannheimer</i> Gusztáv: <i>Fintal</i> anya. — <i>Szikszay</i> Ferenc: <i>Tanulmány</i> a <i>Várokozás</i> című festményhez. — <i>Katona</i> Sándor: <i>Szárkú</i> idő. — <i>Zemplényi</i> Tivadar: <i>A falu hőse</i> . — <i>Báró Mednyánszky</i> László: <i>Hegyfok</i>	53
		Unnepe kivonulás. <i>Dudits</i> Andor festménye	53
		<i>Mátyás</i> király Bécs előtt. <i>Korokonyi</i> Ottó festménye	53
		A Micsaszentkereszt teli kiállításából: <i>Margitay</i> Tihamér: <i>Mésalliance</i> . — <i>Lataky</i> László: <i>Életkép</i> . — <i>Jantyk</i> Mátyás: <i>Buzaszentelés</i> . — <i>Révész</i> Imre: <i>Panem</i> . — <i>Kecpiány</i> Odón: <i>Sphinx</i> . — <i>Szenes</i> Fülöp: <i>Élítő napsgár</i> . — <i>Karlovicz</i> Bertalan: <i>Női arckép</i> . — <i>Szalányi</i> Lajos: <i>Csalóközti tájkép</i> . — <i>Olvassy</i> Ferenc: <i>Törészet</i> . — <i>Zemplényi</i> Tivadar: <i>Itatófal</i> . — <i>Stetka</i> Gyula: <i>Római főispán</i> arcképe. — <i>Innocent</i> Ferenc: <i>A mese</i> . — <i>Tolnay</i> Akos: <i>Női szépség</i> . — <i>Eduard</i> Jánosné: <i>Női mellszobor</i>	53
		<i>Grünwald</i> Béla: <i>Isten karja</i> . — <i>Jászay</i> József: <i>Harcz</i> után (Tápió-Béakénel). — <i>Tornai</i> Gyula: <i>Európai zsákmány</i> . — <i>Valentiny</i> János: <i>Ábránd</i> . — <i>Szentesy</i> Dime: <i>A mindennapi kenyér</i> . — <i>Hári</i> Sándor: <i>Krisztus temetése</i> . — <i>Spányik</i> Kornél: <i>Szent Erzsébet</i> . — <i>Róna</i> József: <i>Jó fogás</i> . — <i>Báró Mednyánszky</i> László: <i>Szürkület</i>	53
		A kolozsvári ev. ref. teológiai fakultás új épülete	53
		A górmegyei fejedelmi vadászatok színhelyéről: A toskli szarvas-etaló. — A pusztamezői vadászlat. — A Balvári kastély	53
		A budapesti farkasréti temető halottasházának és árkaos sírholtjainak terve	53
		Pest, 1849-iki levélpapíron levő metszet után	53
		A nagyváradi és a pécsi honvéd hadapródiskolák	53
		A soproni honvéd főreáliskola	53
		Az 1849 március 5-iki szolnoki csata színhelye és a csatában elesettek síremléke	53
		A rátiói kastély. — A kastély az udvar felől. — <i>Deák</i> Ferenc pihenőhelye a rátiói tölgyek alatt	53
		Széll Kálmán rátiói laka a kastély fölépítése előtt	53
		A szépművészeti múzeum pályatervei (2 kép)	53
		A budapesti új zsidó-templom pályatervei (4 kép)	53
		A miniszterelnöki palota a Szent-György téren. — A fogadóterem a palotában. — A tanásterem. — A nagyterem. <i>Klász</i> György fényképe után. — A palota és környéke a budai Duna-partról tekintve	53
		<i>Háry</i> Gyula rajza	53
		<i>Kossuth</i> szobra <i>Tószegen</i>	53
		A várszínház	53

Országos Könyvtári Intézet
Bem előtűtől el!
Közvetlen példány

15 Az isaszegi csatátér 1849-ben. Than Mór egykorú vázlatán után... 16 A Gellért-hegy ezredalja Háy Gyula rajza... 17 A citadella és a Sashegy felől nézve... 18 A citadella nagy újkora és főkapuja... 19 A citadella egyik lebontott része. Paúr Géza rajza... 20 Az eskütéri híddal szemben, a Gellérthegy aljára tervezett építmény. Vágó László műépítési terve... 21 Bessenyei György szobra Nyiregyházaán... 22 Szilágyi István szobra Máramaros-Szigeten Budavár hátsóján... 23 A Margit-sziget hidja a kiépítés után... 24 A Margit-sziget hidjának építési munkálatai... 25 A bártfai várososház... 26 Bem szobra Maros-Vásárhelyt Huszár Adóftól... 27 Kossuth szobra Maros-Vásárhelyt Kolló Miklóstól... 28 A bányászati túrú-szobor Donáth Gyulától... 29 A tureski honvédek emléke... 30 A szalonai csanaktorony az átalakítás előtt és után... 31 A Machlip nádilóház a budai város-kereszt körház parkjában... 32 Képek Nyitra városából: A holcsi kastély... 33 Nyitra délfelől... 34 A Bercsényi és Gyadványi-tele házak Szakolcán... 35 Handlovai német ház... 36 Bajtócsa vára... 37 A párisi nemzetközi kiállítás magyar pavilonja a Szajna felől nézve... 38 A Quay d'Orsay felől homlokzat... 39 Regensburg a Duna felől... 40 Regensburgi kastély tervrajza... 41 A hangver-nyerterem a kastélyban... 42 A magyar minisztérium palotája Bécsben... 43 A királyi nyári kastély Hágában... 44 A béke-konferenciát tartótták... 45 Az orániai terem a hági királyi nyári lakban... 46 Kuzlin szobra Moszkvában... 47 Karolina-szigetéről: Metalamin-kiállítás... 48 Ponapi-szigeten... 49 Fő-nők és káptányok Yag-szigeten... 50 Dolma-bagosa palota Konstantinápolyban... 51 A követek terme... 52 A palota kapuja... 53 A Fayence-kioszk... 54 A palota kapuja a tenger felől... 55 A trón-terem... 56 Volta szobra a mauzóleumban... 57 Konstantinápolyi képek: A Jedikülé... 58 Konstantinápolyi falai... 59 A Aja-Szófia emeleti csarnoka... 60 A Aja-Szófia meszet belseje... 61 A város egyik kapuja... 62 A Szelejmán szultán mauzóleuma... 63 A obeliszke és az obeliszek talapzata... 64 Ahmed szultán mesettye... 65 A szent-anna-i mauzóleum... 66 Erzsébet királyné emléke a mentoni hídon... 67 A külföldi temetőkből: München, Milánó, Drezda... 68 Transzváli képek: A kormányzósági palota Pretoriában... 69 Vászárter Johannesburgban... 70 A határhegyeság Charleston közelében... 71 A Manch hegyeság Limpopo folyó völgyében... 72 A johannesburgi borsó előtt... 73 A templom-utca Pretoriában... 74 A posta-épület Johannesburgban... 75 A Joubert-park Johannesburgban... 76 Koltók sírjai: Shelley sírja... 77 Byron sírja... 78 Dante sírja... 79 Wagner sírja... 80 Rikárd sírja... 81 Tajkép Fokváros környékéről... 82 A magyar fűrdővendégek által állított emlékmű Gräfenbergen... 83 A szent-anna-i zavarásokból: Katonáság a községhez... 84 György herceg belkutatása a krétai kormányzóságba... 85 Farsangi estély... 86 Faure elnök családja körében... 87 Öreg honvédek lakomája Aradon... 88 Faure Felix temetése: Elindulás a Notre-Dame templomtól... 89 A ravatal a Notre-Dame templomban... 90 A pápa betegsége... 91 A pápa kamarása hírt ad a szent atya betegségről... 92 XIII. Leo pápa a Vatikán kertjében... 93 Március 15-iki ünnepély az ó-besseli szabadság-ozslop előtt... 94 A new-yorki Windsor-fogadó égése... 95 Téli képek a városligetből... 96 Utezi kép a Szamosa szigetek fővárosából... 97 A bombázás megkezdése előtt... 98 A «Stella» hajótorony... 99 Rekes, az elsilyedt «Stella» hajó kapitánya... 100 Ünnepély az isaszegi honvédsárról... 101 Erdélyi fényképek... 102 Erzsébet királyné emlékoszlopának leleplezése Cap Martinban... 103 Ünnepély az 1849 április 19-iki nagy-sallói csata-emlékoszlopa előtt... 104 Háy Gyula rajza... 105 Az oroszok kiállítás megnyitása... 106 Budavár ostroma... 107 A honvédek támadása a Teleki-ház alján levő résre... 108 Egykori könyvtár után... 109 Gúta komárommezei község az április 25-iki tüze után... 110 Háy Gyula rajza... 111 Budavár visszafoglalásának emlékülnepe május 21-én... 112 A országos honvédenház lakói... 113 Stefánia özvegy trónörökösne főhercegnő leleplezése a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésében... 114 A király a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésének felavatásán... 115 Puskin életéből: Puskin a párta után szájába viszik... 116 A Kossuth-szobor leleplezése ünnepélye Maros-Vásárhelyt... 117 Erzsébet királyné Sztáray grófnővel... 118 Genfben felvett pillanatkép után... 119 Loubet eltávzása az autenti versenyéről... 120

121 Hájók a Vaskapú-zuhatagban... 122 A pozsonyi repülő-híd... 123 Rakodó-hajók Komáromnál... 124 A hajó a Dunán... 125 Új-Palánka táján a század elején... 126 A felhők ágazása... 127 Bábos vécók... 128 Nemes kőcsag... 129 Háy Gyula rajza... 130 Dr. Yersin pestis-bacillussal beolt egy bivalyt... 131 A pestis bacillus 20,000-szer nagyitva... 132 A pestis beteg vére 1000-szer nagyitva... 133 Az angol tüzérség lövegei... 134

V. Népviselet, genreképek.

135 Új esztendő babonák: Bögremelés... 136 A disznó előjele... 137 Somfűg-égetés... 138 Jantyk Mátyas rajza... 139 Vimerző felhők... 140 Régi táncok: Allemande... 141 Régi kontratánz... 142 Hollandi sarabande... 143 Menuette... 144 Gavotte... 145 Quadrille des lanciers... 146 Gróf Zichy Jenő utazásából: Thea-szállítás a Gobi-sivatagon keresztül... 147 Burjétnők... 148 Burjétnők... 149 A Szentföldről: A Jordán forrása... 150 A szőlő szőlőszőlő... 151 A Gessema kerje és az Olajfák hegye... 152 Jeruzsálem az Olajfák-hegyről nézve... 153 Az osztrák-magyar zarándokház... 154 A Coenaculum... 155 A damaskusi kapu... 156 A szent-székla... 157 A Golgotha állítólagos helye... 158 A párisi nemzetközi kiállítás magyar pavilonja a Szajna felől nézve... 159 A Quay d'Orsay felől homlokzat... 160 Regensburg a Duna felől... 161 Regensburgi kastély tervrajza... 162 A hangver-nyerterem a kastélyban... 163 A magyar minisztérium palotája Bécsben... 164 A királyi nyári kastély Hágában... 165 A béke-konferenciát tartótták... 166 Az orániai terem a hági királyi nyári lakban... 167 Kuzlin szobra Moszkvában... 168 Karolina-szigetéről: Metalamin-kiállítás... 169 Ponapi-szigeten... 170 Fő-nők és káptányok Yag-szigeten... 171 Dolma-bagosa palota Konstantinápolyban... 172 A követek terme... 173 A palota kapuja... 174 A Fayence-kioszk... 175 A palota kapuja a tenger felől... 176 A trón-terem... 177 Volta szobra a mauzóleumban... 178 Konstantinápolyi képek: A Jedikülé... 179 Konstantinápolyi falai... 180 A Aja-Szófia emeleti csarnoka... 181 A Aja-Szófia meszet belseje... 182 A város egyik kapuja... 183 A Szelejmán szultán mauzóleuma... 184 A obeliszke és az obeliszek talapzata... 185 Ahmed szultán mesettye... 186 A szent-anna-i mauzóleum... 187 Erzsébet királyné emléke a mentoni hídon... 188 A külföldi temetőkből: München, Milánó, Drezda... 189 Transzváli képek: A kormányzósági palota Pretoriában... 190 Vászárter Johannesburgban... 191 A határhegyeság Charleston közelében... 192 A Manch hegyeság Limpopo folyó völgyében... 193 A johannesburgi borsó előtt... 194 A templom-utca Pretoriában... 195 A posta-épület Johannesburgban... 196 A Joubert-park Johannesburgban... 197 Koltók sírjai: Shelley sírja... 198 Byron sírja... 199 Dante sírja... 200 Wagner sírja... 201 Rikárd sírja... 202 Tajkép Fokváros környékéről... 203 A magyar fűrdővendégek által állított emlékmű Gräfenbergen... 204 A szent-anna-i zavarásokból: Katonáság a községhez... 205 György herceg belkutatása a krétai kormányzóságba... 206 Farsangi estély... 207 Faure elnök családja körében... 208 Öreg honvédek lakomája Aradon... 209 Faure Felix temetése: Elindulás a Notre-Dame templomtól... 210 A ravatal a Notre-Dame templomban... 211 A pápa betegsége... 212 A pápa kamarása hírt ad a szent atya betegségről... 213 XIII. Leo pápa a Vatikán kertjében... 214 Március 15-iki ünnepély az ó-besseli szabadság-ozslop előtt... 215 A new-yorki Windsor-fogadó égése... 216 Téli képek a városligetből... 217 Utezi kép a Szamosa szigetek fővárosából... 218 A bombázás megkezdése előtt... 219 A «Stella» hajótorony... 220 Rekes, az elsilyedt «Stella» hajó kapitánya... 221 Ünnepély az isaszegi honvédsárról... 222 Erdélyi fényképek... 223 Erzsébet királyné emlékoszlopának leleplezése Cap Martinban... 224 Ünnepély az 1849 április 19-iki nagy-sallói csata-emlékoszlopa előtt... 225 Háy Gyula rajza... 226 Az oroszok kiállítás megnyitása... 227 Budavár ostroma... 228 A honvédek támadása a Teleki-ház alján levő résre... 229 Egykori könyvtár után... 230 Gúta komárommezei község az április 25-iki tüze után... 231 Háy Gyula rajza... 232 Budavár visszafoglalásának emlékülnepe május 21-én... 233 A országos honvédenház lakói... 234 Stefánia özvegy trónörökösne főhercegnő leleplezése a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésében... 235 A király a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésének felavatásán... 236 Puskin életéből: Puskin a párta után szájába viszik... 237 A Kossuth-szobor leleplezése ünnepélye Maros-Vásárhelyt... 238 Erzsébet királyné Sztáray grófnővel... 239 Genfben felvett pillanatkép után... 240 Loubet eltávzása az autenti versenyéről... 241

242 Az elnöki páholy az autenti verseny-ter tribünjén... 243 Erzsébet királyné szobrának leleplezése ünnepélye Mikolcson... 244 Gyermeké melete... 245 Erzsébet királyné mikolcsi szobra körül Ifjusági tornaverseny Budapest: Wlassics miniszter képviselő társaságában... 246 Felvonulás... 247 A Trefort-émlékfal leleplezése ünnepélye Homonnán... 248 Szarvas Gábor szobrának leleplezése ünnepélye... 249 Dreyfusné megérkezése Rendszerbe... 250 Dreyfus felszállása a «Stax» hajóra... 251 A Volta-kiállítás Comóban... 252 Ünnepély a Volta mauzóleumánál... 253 Ünnepély Vasvári Pál sírjánál halálának 50-ik évfordulóján... 254 A sagesvári Petőfi-ünnep: Bartók Lajos beszédet tart... 255 Bartha Miklós beszéde... 256 Anyegin Eugénből... 257 A szonok emelvénye a fehéregyházi csatában... 258 Ünnepély a szonok előtt... 259 Gyülekezés a fehéregyházi csatában... 260 E. Kovács Gyula előadja Jókai «Apotheosis»-át... 261 Székelyek a fehéregyházi ünnepen... 262 Gróf Zichy Jenő utazásából: Thea-szállítás a Gobi-sivatagon keresztül... 263 Burjétnők... 264 Burjétnők... 265 A Szentföldről: A Jordán forrása... 266 A szőlő szőlőszőlő... 267 A Gessema kerje és az Olajfák hegye... 268 Jeruzsálem az Olajfák-hegyről nézve... 269 Az osztrák-magyar zarándokház... 270 A Coenaculum... 271 A damaskusi kapu... 272 A szent-székla... 273 A Golgotha állítólagos helye... 274 A párisi nemzetközi kiállítás magyar pavilonja a Szajna felől nézve... 275 A Quay d'Orsay felől homlokzat... 276 Regensburg a Duna felől... 277 Regensburgi kastély tervrajza... 278 A hangver-nyerterem a kastélyban... 279 A magyar minisztérium palotája Bécsben... 280 A királyi nyári kastély Hágában... 281 A béke-konferenciát tartótták... 282 Az orániai terem a hági királyi nyári lakban... 283 Kuzlin szobra Moszkvában... 284 Karolina-szigetéről: Metalamin-kiállítás... 285 Ponapi-szigeten... 286 Fő-nők és káptányok Yag-szigeten... 287 Dolma-bagosa palota Konstantinápolyban... 288 A követek terme... 289 A palota kapuja... 290 A Fayence-kioszk... 291 A palota kapuja a tenger felől... 292 A trón-terem... 293 Volta szobra a mauzóleumban... 294 Konstantinápolyi képek: A Jedikülé... 295 Konstantinápolyi falai... 296 A Aja-Szófia emeleti csarnoka... 297 A Aja-Szófia meszet belseje... 298 A város egyik kapuja... 299 A Szelejmán szultán mauzóleuma... 300 A obeliszke és az obeliszek talapzata... 301 Ahmed szultán mesettye... 302 A szent-anna-i mauzóleum... 303 Erzsébet királyné emléke a mentoni hídon... 304 A külföldi temetőkből: München, Milánó, Drezda... 305 Transzváli képek: A kormányzósági palota Pretoriában... 306 Vászárter Johannesburgban... 307 A határhegyeság Charleston közelében... 308 A Manch hegyeság Limpopo folyó völgyében... 309 A johannesburgi borsó előtt... 310 A templom-utca Pretoriában... 311 A posta-épület Johannesburgban... 312 A Joubert-park Johannesburgban... 313 Koltók sírjai: Shelley sírja... 314 Byron sírja... 315 Dante sírja... 316 Wagner sírja... 317 Rikárd sírja... 318 Tajkép Fokváros környékéről... 319 A magyar fűrdővendégek által állított emlékmű Gräfenbergen... 320 A szent-anna-i zavarásokból: Katonáság a községhez... 321 György herceg belkutatása a krétai kormányzóságba... 322 Farsangi estély... 323 Faure elnök családja körében... 324 Öreg honvédek lakomája Aradon... 325 Faure Felix temetése: Elindulás a Notre-Dame templomtól... 326 A ravatal a Notre-Dame templomban... 327 A pápa betegsége... 328 A pápa kamarása hírt ad a szent atya betegségről... 329 XIII. Leo pápa a Vatikán kertjében... 330 Március 15-iki ünnepély az ó-besseli szabadság-ozslop előtt... 331 A new-yorki Windsor-fogadó égése... 332 Téli képek a városligetből... 333 Utezi kép a Szamosa szigetek fővárosából... 334 A bombázás megkezdése előtt... 335 A «Stella» hajótorony... 336 Rekes, az elsilyedt «Stella» hajó kapitánya... 337 Ünnepély az isaszegi honvédsárról... 338 Erdélyi fényképek... 339 Erzsébet királyné emlékoszlopának leleplezése Cap Martinban... 340 Ünnepély az 1849 április 19-iki nagy-sallói csata-emlékoszlopa előtt... 341 Háy Gyula rajza... 342 Az oroszok kiállítás megnyitása... 343 Budavár ostroma... 344 A honvédek támadása a Teleki-ház alján levő résre... 345 Egykori könyvtár után... 346 Gúta komárommezei község az április 25-iki tüze után... 347 Háy Gyula rajza... 348 Budavár visszafoglalásának emlékülnepe május 21-én... 349 A országos honvédenház lakói... 350 Stefánia özvegy trónörökösne főhercegnő leleplezése a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésében... 351 A király a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésének felavatásán... 352 Puskin életéből: Puskin a párta után szájába viszik... 353 A Kossuth-szobor leleplezése ünnepélye Maros-Vásárhelyt... 354 Erzsébet királyné Sztáray grófnővel... 355 Genfben felvett pillanatkép után... 356 Loubet eltávzása az autenti versenyéről... 357

358 Az elnöki páholy az autenti verseny-ter tribünjén... 359 Erzsébet királyné szobrának leleplezése ünnepélye Mikolcson... 360 Gyermeké melete... 361 Erzsébet királyné mikolcsi szobra körül Ifjusági tornaverseny Budapest: Wlassics miniszter képviselő társaságában... 362 Felvonulás... 363 A Trefort-émlékfal leleplezése ünnepélye Homonnán... 364 Szarvas Gábor szobrának leleplezése ünnepélye... 365 Dreyfusné megérkezése Rendszerbe... 366 Dreyfus felszállása a «Stax» hajóra... 367 A Volta-kiállítás Comóban... 368 Ünnepély a Volta mauzóleumánál... 369 Ünnepély Vasvári Pál sírjánál halálának 50-ik évfordulóján... 370 A sagesvári Petőfi-ünnep: Bartók Lajos beszédet tart... 371 Bartha Miklós beszéde... 372 Anyegin Eugénből... 373 A szonok emelvénye a fehéregyházi csatában... 374 Ünnepély a szonok előtt... 375 Gyülekezés a fehéregyházi csatában... 376 E. Kovács Gyula előadja Jókai «Apotheosis»-át... 377 Székelyek a fehéregyházi ünnepen... 378 Gróf Zichy Jenő utazásából: Thea-szállítás a Gobi-sivatagon keresztül... 379 Burjétnők... 380 Burjétnők... 381 A Szentföldről: A Jordán forrása... 382 A szőlő szőlőszőlő... 383 A Gessema kerje és az Olajfák hegye... 384 Jeruzsálem az Olajfák-hegyről nézve... 385 Az osztrák-magyar zarándokház... 386 A Coenaculum... 387 A damaskusi kapu... 388 A szent-székla... 389 A Golgotha állítólagos helye... 390 A párisi nemzetközi kiállítás magyar pavilonja a Szajna felől nézve... 391 A Quay d'Orsay felől homlokzat... 392 Regensburg a Duna felől... 393 Regensburgi kastély tervrajza... 394 A hangver-nyerterem a kastélyban... 395 A magyar minisztérium palotája Bécsben... 396 A királyi nyári kastély Hágában... 397 A béke-konferenciát tartótták... 398 Az orániai terem a hági királyi nyári lakban... 399 Kuzlin szobra Moszkvában... 400 Karolina-szigetéről: Metalamin-kiállítás... 401 Ponapi-szigeten... 402 Fő-nők és káptányok Yag-szigeten... 403 Dolma-bagosa palota Konstantinápolyban... 404 A követek terme... 405 A palota kapuja... 406 A Fayence-kioszk... 407 A palota kapuja a tenger felől... 408 A trón-terem... 409 Volta szobra a mauzóleumban... 410 Konstantinápolyi képek: A Jedikülé... 411 Konstantinápolyi falai... 412 A Aja-Szófia emeleti csarnoka... 413 A Aja-Szófia meszet belseje... 414 A város egyik kapuja... 415 A Szelejmán szultán mauzóleuma... 416 A obeliszke és az obeliszek talapzata... 417 Ahmed szultán mesettye... 418 A szent-anna-i mauzóleum... 419 Erzsébet királyné emléke a mentoni hídon... 420 A külföldi temetőkből: München, Milánó, Drezda... 421 Transzváli képek: A kormányzósági palota Pretoriában... 422 Vászárter Johannesburgban... 423 A határhegyeság Charleston közelében... 424 A Manch hegyeság Limpopo folyó völgyében... 425 A johannesburgi borsó előtt... 426 A templom-utca Pretoriában... 427 A posta-épület Johannesburgban... 428 A Joubert-park Johannesburgban... 429 Koltók sírjai: Shelley sírja... 430 Byron sírja... 431 Dante sírja... 432 Wagner sírja... 433 Rikárd sírja... 434 Tajkép Fokváros környékéről... 435 A magyar fűrdővendégek által állított emlékmű Gräfenbergen... 436 A szent-anna-i zavarásokból: Katonáság a községhez... 437 György herceg belkutatása a krétai kormányzóságba... 438 Farsangi estély... 439 Faure elnök családja körében... 440 Öreg honvédek lakomája Aradon... 441 Faure Felix temetése: Elindulás a Notre-Dame templomtól... 442 A ravatal a Notre-Dame templomban... 443 A pápa betegsége... 444 A pápa kamarása hírt ad a szent atya betegségről... 445 XIII. Leo pápa a Vatikán kertjében... 446 Március 15-iki ünnepély az ó-besseli szabadság-ozslop előtt... 447 A new-yorki Windsor-fogadó égése... 448 Téli képek a városligetből... 449 Utezi kép a Szamosa szigetek fővárosából... 450 A bombázás megkezdése előtt... 451 A «Stella» hajótorony... 452 Rekes, az elsilyedt «Stella» hajó kapitánya... 453 Ünnepély az isaszegi honvédsárról... 454 Erdélyi fényképek... 455 Erzsébet királyné emlékoszlopának leleplezése Cap Martinban... 456 Ünnepély az 1849 április 19-iki nagy-sallói csata-emlékoszlopa előtt... 457 Háy Gyula rajza... 458 Az oroszok kiállítás megnyitása... 459 Budavár ostroma... 460 A honvédek támadása a Teleki-ház alján levő résre... 461 Egykori könyvtár után... 462 Gúta komárommezei község az április 25-iki tüze után... 463 Háy Gyula rajza... 464 Budavár visszafoglalásának emlékülnepe május 21-én... 465 A országos honvédenház lakói... 466 Stefánia özvegy trónörökösne főhercegnő leleplezése a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésében... 467 A király a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésének felavatásán... 468 Puskin életéből: Puskin a párta után szájába viszik... 469 A Kossuth-szobor leleplezése ünnepélye Maros-Vásárhelyt... 470 Erzsébet királyné Sztáray grófnővel... 471 Genfben felvett pillanatkép után... 472 Loubet eltávzása az autenti versenyéről... 473

474 Az elnöki páholy az autenti verseny-ter tribünjén... 475 Erzsébet királyné szobrának leleplezése ünnepélye Mikolcson... 476 Gyermeké melete... 477 Erzsébet királyné mikolcsi szobra körül Ifjusági tornaverseny Budapest: Wlassics miniszter képviselő társaságában... 478 Felvonulás... 479 A Trefort-émlékfal leleplezése ünnepélye Homonnán... 480 Szarvas Gábor szobrának leleplezése ünnepélye... 481 Dreyfusné megérkezése Rendszerbe... 482 Dreyfus felszállása a «Stax» hajóra... 483 A Volta-kiállítás Comóban... 484 Ünnepély a Volta mauzóleumánál... 485 Ünnepély Vasvári Pál sírjánál halálának 50-ik évfordulóján... 486 A sagesvári Petőfi-ünnep: Bartók Lajos beszédet tart... 487 Bartha Miklós beszéde... 488 Anyegin Eugénből... 489 A szonok emelvénye a fehéregyházi csatában... 490 Ünnepély a szonok előtt... 491 Gyülekezés a fehéregyházi csatában... 492 E. Kovács Gyula előadja Jókai «Apotheosis»-át... 493 Székelyek a fehéregyházi ünnepen... 494 Gróf Zichy Jenő utazásából: Thea-szállítás a Gobi-sivatagon keresztül... 495 Burjétnők... 496 Burjétnők... 497 A Szentföldről: A Jordán forrása... 498 A szőlő szőlőszőlő... 499 A Gessema kerje és az Olajfák hegye... 500 Jeruzsálem az Olajfák-hegyről nézve... 501 Az osztrák-magyar zarándokház... 502 A Coenaculum... 503 A damaskusi kapu... 504 A szent-székla... 505 A Golgotha állítólagos helye... 506 A párisi nemzetközi kiállítás magyar pavilonja a Szajna felől nézve... 507 A Quay d'Orsay felől homlokzat... 508 Regensburg a Duna felől... 509 Regensburgi kastély tervrajza... 510 A hangver-nyerterem a kastélyban... 511 A magyar minisztérium palotája Bécsben... 512 A királyi nyári kastély Hágában... 513 A béke-konferenciát tartótták... 514 Az orániai terem a hági királyi nyári lakban... 515 Kuzlin szobra Moszkvában... 516 Karolina-szigetéről: Metalamin-kiállítás... 517 Ponapi-szigeten... 518 Fő-nők és káptányok Yag-szigeten... 519 Dolma-bagosa palota Konstantinápolyban... 520 A követek terme... 521 A palota kapuja... 522 A Fayence-kioszk... 523 A palota kapuja a tenger felől... 524 A trón-terem... 525 Volta szobra a mauzóleumban... 526 Konstantinápolyi képek: A Jedikülé... 527 Konstantinápolyi falai... 528 A Aja-Szófia emeleti csarnoka... 529 A Aja-Szófia meszet belseje... 530 A város egyik kapuja... 531 A Szelejmán szultán mauzóleuma... 532 A obeliszke és az obeliszek talapzata... 533 Ahmed szultán mesettye... 534 A szent-anna-i mauzóleum... 535 Erzsébet királyné emléke a mentoni hídon... 536 A külföldi temetőkből: München, Milánó, Drezda... 537 Transzváli képek: A kormányzósági palota Pretoriában... 538 Vászárter Johannesburgban... 539 A határhegyeság Charleston közelében... 540 A Manch hegyeság Limpopo folyó völgyében... 541 A johannesburgi borsó előtt... 542 A templom-utca Pretoriában... 543 A posta-épület Johannesburgban... 544 A Joubert-park Johannesburgban... 545 Koltók sírjai: Shelley sírja... 546 Byron sírja... 547 Dante sírja... 548 Wagner sírja... 549 Rikárd sírja... 550 Tajkép Fokváros környékéről... 551 A magyar fűrdővendégek által állított emlékmű Gräfenbergen... 552 A szent-anna-i zavarásokból: Katonáság a községhez... 553 György herceg belkutatása a krétai kormányzóságba... 554 Farsangi estély... 555 Faure elnök családja körében... 556 Öreg honvédek lakomája Aradon... 557 Faure Felix temetése: Elindulás a Notre-Dame templomtól... 558 A ravatal a Notre-Dame templomban... 559 A pápa betegsége... 560 A pápa kamarása hírt ad a szent atya betegségről... 561 XIII. Leo pápa a Vatikán kertjében... 562 Március 15-iki ünnepély az ó-besseli szabadság-ozslop előtt... 563 A new-yorki Windsor-fogadó égése... 564 Téli képek a városligetből... 565 Utezi kép a Szamosa szigetek fővárosából... 566 A bombázás megkezdése előtt... 567 A «Stella» hajótorony... 568 Rekes, az elsilyedt «Stella» hajó kapitánya... 569 Ünnepély az isaszegi honvédsárról... 570 Erdélyi fényképek... 571 Erzsébet királyné emlékoszlopának leleplezése Cap Martinban... 572 Ünnepély az 1849 április 19-iki nagy-sallói csata-emlékoszlopa előtt... 573 Háy Gyula rajza... 574 Az oroszok kiállítás megnyitása... 575 Budavár ostroma... 576 A honvédek támadása a Teleki-ház alján levő résre... 577 Egykori könyvtár után... 578 Gúta komárommezei község az április 25-iki tüze után... 579 Háy Gyula rajza... 580 Budavár visszafoglalásának emlékülnepe május 21-én... 581 A országos honvédenház lakói... 582 Stefánia özvegy trónörökösne főhercegnő leleplezése a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésében... 583 A király a Fehér-Kereszt Egyesület leleplezésének felavatásán... 584 Puskin életéből: Puskin a párta után szájába viszik... 585 A Kossuth-szobor leleplezése ünnepélye Maros-Vásárhelyt... 586 Erzsébet királyné Sztáray grófnővel... 587 Genfben felvett pillanatkép után... 588 Loubet eltávzása az autenti versenyéről... 589

VII. Illusztrációk elbeszélésekhez, történeti rajzokhoz, költeményekhez.

VIII. Vegyes tárgyak.

IX. Külön képmellékletek.

Table listing authors and titles, including 'Véres vasárnap', 'A szentesi piros virágok', 'A szentesi piros virágok', 'A szentesi piros virágok'.

Table listing authors and titles, including 'Mezarthin', 'Méry Károly', 'Mihály János', 'Miklós', 'Molnár István'.

Table listing authors and titles, including 'Boross Mihály', 'Csemegi Károly', 'Sub auspiciis regis', 'Mark Twain', 'Bem hadvezér'.

Table listing authors and titles, including 'Az új-év napja', 'A magyar törvényhozás', 'A bátyai Lieb- család', 'Görög egyházmegye'.

Table listing authors and titles, including 'Az inarmivészeti iskola', 'A horok országja', 'Egy magyar ember levele', 'Balaton-Földvár'.

Table listing authors and titles, including 'A horok országja', 'Egy magyar ember levele', 'Balaton-Földvár', 'Transzvál térképe'.

Table listing authors and titles, including 'Szájház', 'Tanterv', 'A rendőri képzés', 'A szabad iskolák', 'Igazlanságok'.

Table listing authors and titles, including 'A törökönk honvédek', 'Trefort emlékezete', 'Kerekes György', 'Szarvas Gábor'.

B) SZÖVEG.

I. Elbeszélések, genreképek.

Table listing authors and titles, including 'Véres vasárnap', 'A szentesi piros virágok', 'A szentesi piros virágok', 'A szentesi piros virágok'.

II. Elbeszélések, genreképek.

Table listing authors and titles, including 'Mezarthin', 'Méry Károly', 'Mihály János', 'Miklós', 'Molnár István'.

III. Elbeszélések, genreképek.

Table listing authors and titles, including 'Boross Mihály', 'Csemegi Károly', 'Sub auspiciis regis', 'Mark Twain', 'Bem hadvezér'.

IV. Történelem, régészet és rekonstruáltak.

Table listing authors and titles, including 'Az új-év napja', 'A magyar törvényhozás', 'A bátyai Lieb- család', 'Görög egyházmegye'.

V. Történelem, régészet és rekonstruáltak.

Table listing authors and titles, including 'Az inarmivészeti iskola', 'A horok országja', 'Egy magyar ember levele', 'Balaton-Földvár'.

VI. Természettudomány, ipar, kereskedelem és rokon.

Table listing authors and titles, including 'Séta a víz színén', 'Tízmentes ház New-Yorkban', 'A legmagasabb ház', 'A sárkány-léghajó'.

VII. Általános nép- és országism.

Table listing authors and titles, including 'Egyiptomban', 'Itália', 'Ervészébet királyné', 'Bismarck manólozuma', 'A Filippin-szigetéről'.

VIII. Történelem, régészet és rekonstruáltak.

Table listing authors and titles, including 'A törökönk honvédek', 'Trefort emlékezete', 'Kerekes György', 'Szarvas Gábor'.

II. Költmények.

Table listing authors and titles, including 'Ambrosz Dezső', 'Nem te vagy az...', 'Ábrányi Emil', 'Petőfihez', 'Tiszahárom', 'Don Juanból'.

III. Élet- és jellemrajzok.

Table listing authors and titles, including 'Báró Rotschild', 'Száz Domokos', 'Szilágyi Sándor', 'Szilágyi Sándorról', 'Szilágyi Sándorról'.

IV. Hazai táj- és néprajzok, közintezések, népszokások, műtárgyak.

Table listing authors and titles, including 'Szőp Angyalka', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

V. Hazai táj- és néprajzok, közintezések, népszokások, műtárgyak.

Table listing authors and titles, including 'Szőp Angyalka', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

VI. Történelem, régészet és rekonstruáltak.

Table listing authors and titles, including 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

VII. Történelem, régészet és rekonstruáltak.

Table listing authors and titles, including 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

VIII. Történelem, régészet és rekonstruáltak.

Table listing authors and titles, including 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

IX. Történelem, régészet és rekonstruáltak.

Table listing authors and titles, including 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

A „VASÁRNAPI UJSÁG” REGÉNYTÁRA.

Table listing authors and titles, including 'A ki bátor, azt megsegíti az Isten', 'A hadi fogoly', 'Híres szerelmesek', 'Elsőző'.

Table listing authors and titles, including 'II. Henrik és Poitiers diákja', 'IV. Henrik és D'Estree Gabriella', 'Goethe és Brion Friderika'.

Table listing authors and titles, including 'Bothwell és Stuart Mária', 'Esser gróf és Erzsébet', 'Móricz szász herceg'.

Table listing authors and titles, including 'Szarvas Gábor szobra', 'Nyitrai vármegyéből', 'Szent István király két szobra', 'Magyar műkincsek'.

Table listing authors and titles, including 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

Table listing authors and titles, including 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

Table listing authors and titles, including 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

Table listing authors and titles, including 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói', 'A saári templom freskói'.

I. SZÁM. 1899.

BUDAPEST, JANUÁR 1. *Sipos Tivadar-é* 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6.
 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
 félévre — 4.
 Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
 félévre — 2.50
 Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is eszolandó.

«A király könyves» című díszmunkából.

Béchenyi-Hoyos Marietta grófnő
 főudvarmesternő.

Mária Józefa főhercegnő.

Stefánia öv. trónörökös.

Mária Valéria főhercegnő.

UDVARI BÁL: A KIRÁLYNÉT HELYETTESÍTŐ MÁRIA JOZÉFA FŐHERCEGNŐ CERCOLET TART.

'A KIRÁLY KÖNYVE'.

I. Ferencz József Ő Felségéről és hosszú uralkodásáról idők folytán egész nagy irodalom keletkezett; de nem kis könyvtárat töltenének meg csak azok az alkalmi művek is, a melyek Ő Felsége ötvenéves uralkodói jubileuma alkalmából jelentek meg, mondhatni minden nyelven, a melyet a kettős monarchiában beszélnek.

Ez alkalmi művek nagy seregéből úgy tárgyánál, mint kiállítás pompájánál fogva különösen kiválik az az igazi díszmű, melyet Herzig Miksa bécsi kiadó jeles írók és festőművészek közreműködésével adott ki 346 lapra terjedő hatalmas írvetű kötetben.

Kiválik ez tárgyánál fogva; mert míg a többiek, mondhatni kivétel nélkül csak az uralkodót, az államférfit és a legfőbb hadurat ismeretik Ő Felsége személyében: «A király könyve» e mellett, s főleg, az emberrel foglalkozik úgy, a mint él és cselekszik, a mint magánéletében, családjában körében jelentkezik, a mint fejedelmi barátaival, miniszterekkel, katonái és polgári környezetével érintkezik, a mint bizalmasaival időzik, a mint dolgozik és szórakozik, egy szóval a mint vidám vagy borús napjait éli, megválvá attól a hivatalos és szertartásos szereptől, a melyben uralkodói minőségében mutatkoznia kell.

És ez kétségkívül igen szerencsés gondolat volt a szerkesztő-kiadótól, nem csak azért, hogy Ő Felsége magánélete eddig csak egyes vonásokban s úgy is csak fogyatékosan volt ismert, hanem főleg azért, mert a könyv előszavának helyes hasonlatként az embernek teljes és minden oldalú bemutatásával közelebb hozza Ő Felségét a népeknek, vagy jobban mondva a kortársaknak úgy szeméihez, mint szívéhez, s ezzel tudatosabbá és bensőbbé teszi azt a mély tiszteletet és nagy szeretetet, a melylyel a kettős monarchia népei a király fölkezt személye iránt kivétel nélkül viseltetnek. Igen jól esik látnunk e könyvből, hogy az, kinek kezébe népek és országok sorsának intézését tette le a Gondviselés, nemcsak uralkodói fenégségének vakító fényében, hanem ember mivoltában is ragyogó egyéniség, megáldva a legnemesebb tulajdonokkal, fölékesítve olyan személyes, családi és társadalmi erényekkel, hogy példaképpül szolgálhat embertársainak. Látnunk benne a jószágot hűség nélkül, a szeretetet gyűlölet nélkül, a vallásosságot elfogultság nélkül; látnunk benne a rendkívüli pontosságot és kötelezettségérzetet; látnunk a munkában való fáradhatatlanságot, a kőző és az igazság szeretetét, a tudomány és művészet becsülését, és látnunk mindenek fölött a nagy lelket, melyet a szerencse meg nem szédít s a szerencsétlenség és szenvedés meg nem tör.

E könyvben, — mint a kiadó, Herzig M. előszó-jában mondja: «a katonai és családfő, az államférfi és a szeretetreméltó gazda vonzó változatokban vonul el szemünk előtt Ferencz Józsefben. Míg az egyik lapon fenségének s hatalmának sugárzó fényében látjuk országnagyjainak, hadserege vezéreinek tündöklő gyűrűjében: a másikon már egyszerű vadászöltözetben járja a hegyek magasát, hogy mesteri lövéssel a gyors zergét, vagy gödöllői pagonyaiban a vadkant terítse lábai elé. Majd fejedelmi vendégeit köszöntve, miniszterével tanácskozza, majd meg aranyos unokáit fogadva szerető ölébe, vagy magános sétát folytatva a budai várpalota kertjében: tartalmas életének számtalan változataiban vonul el, áll és ül előttünk».

Bizalmas közelségbe veti e könyv az olvasót a király óriási háztartásához is, melynek részletei szinte elszámlálhatatlanok. Sorra nyílnak

előttünk a király lakásának különféle helyiségei: a szorgalmasan használt dolgozószoba, a társalgó- és dohányzó-terem, a katonás egyszerűségű hálószoba; továbbá a nagynál nagyobb s fényesebb-fényesebb termek, a melyek egyikében kihallgatások, másikában nagy udvari fogadások, harmadikában udvari ebédek, negyedikében udvari bálók, stb. történnek. Ezek után elkalauzol bennünket az ismertetés a király magánruháira, a fehérneműtartó kamrára, az evőszékzökök, edények és üvegtermékek nagy raktáraiba, a konyhákba, czukrászműhelyekbe, a pincézékbe, az istállóba, szóval mindenüvé, a hol a királyi háztartásra vonatkozó dolgokkal találkozhatunk.

A könyv tartalma hét nagy fejezetből áll, melyek a következők: «Koronázás», Szilágyi Sándortól; «Budapest», Ágai Adolf, Herczeg Ferencz, Jókai Mór és Mikszáth Kálmán tollából; «Bécsben», melynek írói Berzeviczy Aladár, Grasberger János, Kronfeld Mór, Schaeffer Ágost, Weyr Mária és Zweig Egon; «Urban», irták Ágai Adolf, Bacciocco Frigyes Albert, Gross Ferdinánd, Klaudy Kolos Sándor, Klostermann Károly, Kronfeld Mór és Zweig Egon; «A legfelsőbb hadúr», Bancalari Gusztáv ezredestől; «Vadászat», Ágai Adolftól és báró Berg Vilmostól; «Ischlben», Weyr Mária-tól. Ezekhez járul Kozma Andornak «Dal a királyra» című költeménye az első fejezet után, meg az Elő- és Zárzó a szerkesztő-kiadótól, Herzig Miksától.

A kerek egészszé csoportosuló közleményeknek különösebb becsét ad az, hogy az írók mind olyan részleteket és jeleneteket adnak elő, a melyekről személyes tapasztalásból volt alkalmuk tudomást szerezni, s így mindannyian olyan szemtanúk, a kiknek szavahihetőségében tökéletesen megbízhat az olvasó. E mellett mindnyájan tárgyilagosak és őszinték; miért is dolgozataik a jövő történetírójának komoly figyelmeire is méltán számíthatnak.

De rendkívül kiválik e díszmű a többi alkalmi munkák közül páratlan művészi becsével. Tizen-negy jeles festő díszíté a nyomdai iparnak e remekét mintegy 400 rajzzal, melyek részint egész lapot betöltő, részint szövegközi képek, részint pedig ékítményi rajzok itt-ott színes, többnyire azonban fekete, de általában oly tökéletes nyomással, hogy magukat az eredeti rajzokat véljük látni bennük.

A főlvételek részint eredetiek, részint pedig olyan régiebb, de szintén eredeti főlvételek másolatai, melyek, mint az uralkodó-család életére vonatkozó bizalmasabb természetű ábrázolások, az udvari levéltár kínesei közé tartoznak s a melyekhez csak Mária Valéria főhercege-asszonynak, a díszmű legfőbb védnökőjének személyes közbenjárásával juthattak az illető művészek.

Rendkívüli e képek gazdag változatossága, melyeket nagy részt történeti becsükké avat az, hogy nemcsak Ő Felsége személyének nagy számú ábrázolásai, hanem a királyi család többi tagjainak, úgy szintén a munka keretébe főlvetett minisztereknek, különféle méltóságoknak, diplomatáknak, hivatalnokoknak, sőt még a szolgaszemélyzetnek az alakjai is arcképi hűséggel vannak kidolgozva, szám szerint összesen mintegy 2000 alak.

Egészen elérzékenyítők azok a képek, a melyeken a királylyal együtt a boldogult királyné is ott látható. Egyik-másik ilyen kép csak a közelmúltban készült. Ki hitte volna még akkor, hogy mire e rajzok napvilágot látnak, a jó és nemes királyné már a családi sírbolt csendes lakója lesz!... A királyt és királynét együtt feltüntető képek egyike a «Családi ebéd Ischlben» című, melyet több más, szintén

sikerült rajzzal együtt Zásche Tivadár jeles osztrák festő készítette. Ugyancsak együtt látjuk a királyt és a királynét Benczúr Gyula azon festményének vázlatán, a mely az országgyűlésnek az ezredévi ünneplés alkalmával förté-ment hódoló tisztelegése megörökítésére a magyar kormány megrendeléséből készült, úgy szintén Halmi Artur rajzán, mely a királyi párt a budai várkertben sétálva ábrázolja, stb. A munkának Magyarországra vonatkozó rajzai Benczúr Gyula, Halmi Artur, Pap Henrik és Garai Ákos művészeinktől valók.

Az osztrák művészek rajzai közül a már említettek kivül mind szerkesztés, mind kivitel tekintetében igen érdekesek Gause Vilmos úti-képei, báró Myrbach Felicziának a hadgyakorlatokra vonatkozó pompás rajzai, Blaas Gyulának a királyt a Práterben lovagolva ábrázoló remek rajza, Ajdukiewicz Zsigmondtól a lengyel nemesség és nép köréből vett nemzeti viseletű alakok, Moser Kálmántól a secessionista irányban készített czimlap, Gausetól a Lainza, Territete, Nizzára és Cap-Saint-Martinra vonatkozó szép rajzok, melyeken ismét együtt látható a királylyal a felejthetetlen Zagyasszony, s végül ugyancsak a már említett Záschetól az érdekes vadászati képek. Ha a többi képről nem szólunk, csak azért tesszük, mert címek szerint sem győznök mind elsorolni.

Az írói és művészi tartalomhoz minden tekintetben méltó a díszműnek a remek kötése is. Az egyszerűbb kötés világos fehér szatytyánbőrből készült pompásan aranyozott előlappal; a fényesebb kötés szintén hasonló színű szatytyán, de egyszerűsége gazdag ékítményekkel is ellátva. Középpütt van a korona aranyozott ezüstsől és zománzból, alatta a király nevének kezdőbetűi és záradékul a zománcozott arany-gyapjas-rend.

*

A nagy díszműből lapunk mai számában mutatványul adott képre vonatkozólag a következőket jegyezhetjük föl a könyv nyomán.

Mária Jozefa főhercegné cserleje egy udvari bali jelenetet ábrázol, nevezetesen azt, midőn az első négyes után a királyné, vagy az őt helyettesítő főhercegné visszavonul a kis redoute-terembe, hova bemutatás végett kísérik mindazok a hölgyek, a kik első ízben, vagy férjhezmenetelük óta először jelentek meg az udvarnál, valamint a «comtesse»-k is, vagyis azok a leányok, a kiket itt vezetnek be először a nagyvilágba. A férjes nőket a fő-udvarmesternő mutatja be, a «comtesse»-ket anyjuk, vagy legközelebbi nő rokonuk. A ki ma kis «comtesse», a jövő télen már nagy főúri hölgy lehet. A bécsi udvari bálon megvan az a szép szokás, hogy a jegyben járó leányokat külön is bemutatják, mint menyasszonyokat. A király is kegyesen meg szokta őket szólítani és szerencsét kíván nekik. A képkönyv ábrázolt ilyen bemutatásnál Mária Jozefa főhercegné helyettesíti az akkor még életben volt királynét. Ő mellette ülnek Stefánia és Mária Valéria főhercegnők, míg jobbra tőle főudvarmesternője áll, a ki épen egy mélyen meghajló fiatal hölgyet mutat be.

A diplomaták bemutatását föltüntető képre nézve ennyit mondhatunk: Mialatt a redoute-teremben feszült várakozással készülnek a bál megkezdődésére, a márvány-teremben diplomata-cerele van. A diplomáciai ügyvivőket a külügyminiszter mutatja be az uralkodónak, az idegen követéségek személyzetét az illető követ. Majd a diplomata-kar hölgyeire kerül a sor, kiknek bemutatása a legidősebb nagykövetné tiszté; végül az «előkelő idegenek» következnek, kik hazájuk képviselője révén részesülnek abban a kitüntetésben, hogy a király fogadja őket. Mindezen urakat és hölgyeket bemutatja a királynénak, vagy a királynét helyettesítő főhercegnőnek is.

Igen kedves az a kép, mely azt az Ischlben lefolyt jelenetet ábrázolja, mikor a királyt szü-

letése napján kedves unokái, Mária Valéria főhercegnő gyermekei megköszöntik.

A születésnap köszöntésére Mária Valéria főhercegnő maga vezeti két fiát és két leánykáját, kik mind külön külön népviseletben jelennek meg. Elöl a legkisebb, az alig harmadfél éves Hedvig főhercegnő áll elfogultan; ruhácskája iglauri paraszt leány jelmez s kezében a nagypapának átnyújtandó bokréta tartja. Hát-rább állanak a négy éves Hubert Salvator főherceg magyar paraszt-fiának, az öt éves Ferencz Károly Salvator főherceg tiroli paraszt-fiának és a hat éves Erzsébet Franciska főhercegnő dalmát parasztleánynak öltöztetve. Mögöttük édes anyjuk, Mária Valéria főhercegnő látható, a mint bátorítja a kicsinyeket, hogy adják elő a kedves nagypapát üdvözlő mondókaikat.

Az a képkönyv, a mely a királynak az orosz czárnénál tett látogatását tünteti föl, arra a nevezetes találkozásra vonatkozik, midőn Ő Felsége másodikban, 1897 április végén járt Szent-Péterváron, mint az ifjú czári pár vendége, viszonzva a czári párnak Bécsben tett látogatását. II. Miklós czár és neje, Alexandra czárné a legbensőbb barátsággal üdvözölték királyunkat, a ki három napot töltött az orosz fővárosban, miközben külön látogatásokat tett a czár anyjánál, Mária Feodorovna özvegy császárnénál, és Alexandra Feodorovna ifjú czárnénál is, miközben az udvari szokás szerint orosz tábornoki egyenruhába volt öltözve. Ekkor, a téli palotában tartott diszebédén mondta a két uralkodó azokat a híres pohárköszöntőket, a melyek épen oly hathatósan bizonyították kölcsönös barátságuk őszinteségét, mint mindkettejük bekeszeretetését.

Egyik képkönyv Ő Felsége elnöklete alatt tartott közös miniszteri tanácskozást tüntet föl, melyen a király az asztalfőn ül, tőle jobbra gr. Goluchovsky Agenor közös külügyminiszter, gróf Thun Ferencz osztrák miniszterelnök, Krieghammer Ödön lovassági tábornok, közös hadügyminiszter, dr. Lukács László magyar pénzügyminiszter, balra báró Bánffy Dezso magyar miniszterelnök, Kállay Béni közös pénzügyminiszter, dr. Kaizl József osztrák pénzügyminiszter, az asztal alsó végén báró Spaun Herrmann altengernagy és Mérey Kajetan udvari tanácsos ülnek. A király a minisztertanácsokat is katonás egyszerűséggel és rövidséggel vezeti. Rendesen azzal kezdi elnökölését, hogy rögtön elmondja, mit akar tanácskozás tárgyává tenni s azt kívánja, hogy a jelenlevők az általa szóba hozott kérdéseket részletesen és alaposan hányják-vessék meg. Ő Felsége előtt csak igen ritkán vannak jegyzetek. Világosan fogalmazott kérdéseivel gyakran bele szól a vitába és mindig a teljes igazságot kívánja hallani. Szakértelme és ügyismerete bámulatos mérték a számokat illetően is. Elmondhatni róla, hogy ő birodalmának első udvari tanácsosa. A tanácskozás anyaga a legapróbb részletekig a kisüjában van. Kifejezéseiben rendkívüli szabatoságot tanúsít. Az ülések a tárgyak mennyisége szerint egy, vagy két óráig tartanak; de nem ritka 3—4 órára terjedő tanácskozás sem. Fontos ügyeket szavazással döntenek el. Mihelyt nincs több tárgy a tanácskozásra, a király berekeszti az ülést s könnyedén meghajlva fejét a jelenlevők előtt dolgozószobájába vonul vissza.

AZ ÉSZ ÉS SZÍV.

Zichy Antal kiadatlan költeménye.

Az ész hatalma nagy,
De a szíve nagyobb;
Az ész tanácsa jó,
A szív sugalma jobb!

Tekints az égre fel,
Szívedre a kezét;
Nem, nem, rozsz nem lehet,
Mint szíved ézett.

S kövesd bár, mit hídeg
Elmé is jónak mond:
A szív gyengéd szavát
Oh, ember! el ne nyomd.

HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓRA.

Most is csak oly ifjak vagyunk,
Mint voltunk sok-sok év előtt,
Örülünk, ha múlik a idő,
És várhatjuk a jók időt.
Virágokat még szakítottunk,
Madárdalra még hallgatunk,
Ábrándozunk is szívösen; —
Most is csak oly ifjak vagyunk!

Most is csak oly ifjak vagyunk,
Minők voltunk valaha, rég,
A vesződség és a dolog
Világért se fúraszt ki még.
Kötelesség fölleskít,
Ha egymásra pillanthatunk,
A világon mi sem nehéz; —
Most is csak oly ifjak vagyunk!

Most is csak oly ifjak vagyunk,
Mint esküvőnk napján valánk;
Hajunkba már ősz szál vegyül,
De szívünkben ott ég a láng.
Hű szerelmünk nem változott,
Csókra még kész az ajakunk,
Vágyainkban nincsen határ; —
Most is csak oly ifjak vagyunk!

Dalmady Győző.

AZ ÚJ-ÉV NAPJA 1849-BEN.

Egy-egy szomorúbb új-esztendő ritkán virradt a magyarra, mint az 1849-iki, most 50 éve. A mint közeledett az év vége felé, azon mértékben súlyosultak ránk a bajok. A szerencsés sükörői ütközet következtében (ez volt az egyetlen jó szerencsénk az egész esztendőben) Jellasiót és horvátjait ugyan kitisztítottuk az országból, de ennek a győzelmünknek sem tudtuk igazi hasznát venni. Jellasiot Ausztriában Windischgrätzel egyesül, s ismét visszajő az országra, hogy itt még sok galibát csináljon. A magyar kormány habozása nem engedte meg, hogy hadseregünk mindjárt a győzelem után átlépje a határt, a mikor a forradalomban levő Bécesel szövötközve, a helyzet urává lett volna. Még mindig nem akarta belátni, hogy forradalmi helyzetben van. S mikor mégis rászánta magát a támadásra, már akkor késő volt: Bécs meghódolt Windischgrätzelnek s mi Swechatnál megvertünk. (Okt. 30.) Most már nekünk kellett a támadó ellenséggel szemben védekezni, egy félig szervezett hadsereggel, a melynek vezényletét, rendbeszedését s egyúttal a határ védelmét Kossuth Görgei Arthurra bízta, a kit ugyanekkor tábornokká nevezett ki.

Délen a szerbekkel, változó szerencsével foly a háború: egy-egy csatát nyerünk, de veszünk is. Égetés, rablás, árulás, kegyetlen vérengzés az egész alvidék területén. Hiában harcolnak ott Vetter, Vécsey, Kiss Ernő: nem bírnak velük. Csak mikor Damjanich és az ő 3-ik honvéd-zászlóalja oda kerülnek, október közepe táján, csikarnak ki egy pár véres győzelmet a szerbek fölött (Lagerdorf, Alibunár, Jarkovác): de fő fészküb, Szent-Tamás elfoglalása nem sikerül.

Erdélyben az oláhok októberben megkezdik iszonyatos dúlásait. A zalánaházi vérfürdő (okt. 24.) s a Brády-család kiirtása (okt. 26.) megmutatták, hogy mit várhatunk tőlük. Puchner és Urbán pedig, a két császári vezér, rövid időn csaknem az egész Erdélyt elfoglalja s november 17-én Kolozsvár is meghódol Puchnernek.

Az országgyűlés szeme azonban főként Görgei hadseregén, az ekkor még u. n. feldunai hadtesten van, hogy vajjon az képes-e Windischgrätzel megállítani, mert onnan fenyegette a legnagyobb veszély ötét is, az országot is. De

innen is csak balhírek érkeznek. Még mielőtt Windischgrätz nagy hadseregével megmozdult volna, Schlick december 6-án Galicziából betör Sárospa, s ellenállásra nem találván, 9-én már Eperjesen van s 11-én Pulszky Sándor seregét Budamer mellett megtámadja és megveri s aznap este, győztes seregének élén Kaszára bevonul. Görgei Pozsonyban várja Windischgrätz támadását, seregének egy részét — a honvédelmi bizottmány rendeletéből — az ország határán egy hosszabb vonalban nyújtván el. Görgei e tervnek kezdetül fogva ellene volt, s a sereg központozását, Pozsony feladását, s a harezak az ország területén beljebb fölvételét ajánlotta: de javaslatát Kossuth nem fogadta el. Végre december közepén megmozdult Windischgrätz is 60,000 emberével s decz. 16-án Brucknál a Lajtán átjövén, a parndorfi rövid ütközetben a magyar határvédő lánczot játszva áttöri s az ott talált mintegy 11 ezer főnyi magyar hadtestet szétkergeti. Ugyanaz nap Simunich osztrák tábornok hadosztályát Gyur eszredes csapatait Nagy-Szombatnál túnyomó erővel megtámadja, s bár úgy a vezér, mint katonái nagy része vakmerő halálmevetést és hősiéget tanusítanak, de a sokkal nagyobb számú ellenféllel nem bírnak és megveretnek. Egy zászlóaljuk pedig, az Erneszt-zászlóalj, minden jelek tanúsága szerint, mindjárt az ütközet elején megadta magát az ellenségnek és a foglyok számát szaporította. Kossuth, hogy a vereség hatását a közönségre ellensúlyozza, egy proklamációban dicsőíté a honvédek vitézségét, részleteit sorolván föl a halált megvető hősiességnek. Alkalmasint ez a proklamáció lelkesítette Petőfit «A nagyszombati csata» című költeményének írására.

Görgei most már csakugyan megkezdé a visszavonulást Magyar-Óvár felé. Onnan írja Kossuthnak decz. 17-én: «Nézetem szerint Győrnél lesz a döntő csata.» Azonban oda 19-én megérkezvén, a győri állomást sem tartja sikerrel védhetőnek. Az erődítések túlságosan nagy méretűek voltak serege számához képest s azonkivül a Rába és Rábca a kemény tél folytán oly erősen be volt fagyva, hogy az ágyús kocsi számára is járhatóká lettek, a mit az erődítmények készítésénél nem vettek számításba. A megígért segélycsapatokat sem találta ott. Igy azután 27-én Győrt is feladja, nyámban az ellenséggel. Midőn 28-án kora reggel a sereg zöme Bábódnál elhagyta, a megkésített utóhadat az ellenség a sűrű ködben váratlanul megtámadta, a mi oly zavarba hozta a mieinket, hogy egy egész gyalogzászlóalj azonnal megadta magát, sőt még a huszárok is megfutottak. «Az ellenség utánunk nyomult Bábódnál. Ott a huszárok gyávan megfutottak; s a egy gyalog zászlóalj (500 ember) gyávan elfogatta magát 15 vasas német által», — írja Görgei Perzelnek, a pillanat keserűségében. Ugyanezen nap délutánján Schlick tábornok Mészáros seregét Szikszó mellett megfutamítja. Nem ok nélkül tör ki Petőfiből a keserűség e napok eseményeinek hatása alatt:

«Vesztett csaták, estűs futások!
Bármerre nézek, mást nem látok.
Miként a sár, a melybe
Követ hajtának be:
Ugy feccesen szét a harezok mezejéről,
Oh nemzetem, képedre a gyalázat».

Csak türelem! majd lesz még másképen is. December 29-én este Görgei seregével a Vértes-hegység között állott. Kossuth előzetesen azt az utasítást adta neki, hogy itt vesse meg a lábát s folytasson guerilla-harcot az ellenség ellen; a hegyzorosokat a nép járhatlanná tette; torlaszokat emelt s lelkesedésével maga is támogatni fogja a hadsereget. Görgei megérkezvén, keserűen tapasztalta, hogy mindebből semmi sincs. A nép egyáltalában nem lelkesedik a hősi halálért; a Vértes-hegység nem thermopylei szoros, hanem elég kényelmesen járható, több mellékút segélyével; a mi pedig a torlaszokat illeti, azok annyira haszontalanok voltak, hogy

Görgei honvédeji kedélyesen felgyújtották s legalább a kegyetlen hidegben melegedtek. Erre tuzalább jök voltak. Ugyanazért a vezér 30-án főhadiszállását Bieskére tette át.

Görgei serege mellett még ott volt Perczel Móré, kinek feladata volt a sárkány—székesfehérvári út őrzése s az, hogy Görgeivel együttműködve segítsen feltartóztatni az ellenséget. Különben a két vezér teljesen független volt egymástól s mindketten a honvédelmi bizottmánytól kapták a parancsokat. Kossuth decz. 28-án éjfélkor ezt írja Perczelnek: «Igyekezze! Görgei balszárnyával csatlakozni. Útköz, ha valami defuchirozott, nem túlynyomó erő áll előtte; de mindenek előtt ne reszkirozd sereggedet; ne hagyj magad elmetnszeni s kombináld a két sereg mozdulatait... Egyébiránt Isten kezében vagyunk». Perczel a sárkányi szoroson seregét átvezetvén, azt decz. 30-án Móránál állítja fel, Jellasics mintegy 16—17 ezer emberével megtámadja. A magyar vezér égvé a győzelemnek vágyától s nem is sejtve, hogy mekkora túlerővel áll szemben (17 ezer hatodfél ezer ellen) a csatát elfogadja — s kegyetlenül megveretik. Seregének egyes töredékei a fővárosba és Görgei táborába hullároztak, a többség pedig Székesfehérvár felé menekült. Csupán a foglyul esettek száma ezerre rügött. Görgei a menekülők által Bieskén értesült a móri vereségről. Ilyen viszonyok közt éri meg az ország és a nemzetgyűlés az év utolsó napját. Az egyetlen fény sugar a nagy sötétségben az a tudósítás, hogy Bem deczember 25-én, az ellenség ott álló csekély őrségét elkergetvén, Kolozsvárra bevonult. De Bem messze volt, Windischgrätz pedig közel. És most adjuk át a szót pillanatra egy egykorú följegyzőnek:

«Az 1848-ik évi deczember 31-én a főváros izgatott állapotban volt. A délelőtti kibocsátott falragasz szerint kedvező és kedvezőtlen hírek váltották egymást: Bem Kolozsvárt visszafoglalta, ellenben Perczel serege Móránál szétverett. — Délután a zavar nőtön-nőtt. Honvédek és huszárok tarka vegyületben, egyenként és kisebb-nagyobb csoportokban, rendetlenül, nagyrészt megviselt, vékony öltözeteikben, a hidegtől dermedve, gyalog vagy szekereken jöttek a budai oldalról, a még tökéletesen el nem készült, de már járhatóvá tett Lánchídon keresztül; s minthogy épen vasárnap volt, sűrű néptömeg bámulta őket. Mit jelentsen e rendetlen szállingózás? — kérdé mindenki azoktól, kiket a hadjárat titkaiba avatottaknak vélt? Senki sem tudott felvilágosítást adni. A honvédelmi bizottmány vagy nem kapott még újabb tudósítást, vagy nem volt kedve az ügyek valódi állásáról a közönséget értesíteni. A megkérdezett harczfiak feleletein eligazodni nem lehetett. — Az érkezők száma sokkal kevesebb volt, hogysen azt a Görgei parancsa alatt álló seregek szétveretésének lehetett volna tekinteni; azt pedig, hogy a móri sereg Pestig szaladt, senki sem volt képes rólok feltenni. — Későbbben egy utász-csapat vonult a hidon végig katonai rendben, kapitányuknak, ki ismerősöm volt, vezénylete alatt. Megörültem, hogy most legalább bizonyosat fogok tőle kitudni. «Hogy állunk, barátom?» kérdém, hozzá tolakodva. — «Hm, hogy állunk? Csak annyit mondhatok, hogy nincsen seregünk». — «Ebből nem sokat értek — folytatám — sziveskedjék határozottabban nyilatkozni». — «Nincsen seregünk!» — felelé másodsor is a kapitány — «s két nap alatt az osztrákok Pesten vannak». Ezzel vállalt vonva tovább ment. Miért titkolózik ez az ember, tételődém magamban. El nem képzelhetém, miként semmisülhetett meg csata nélkül Görgei serege, melyet a közönség legalább is 30—40 ezer főre becsült, a császári hadakra nézve pedig azon hiedelemben volt, hogy azok sem lehetnek nagyobb számmal,* s velök a magyar sereg mindig mérkőzhetik. E gondolatokba merülve, egy szintén ismerős képviselőt szólított meg, kiről bizonyos voltam, hogy előttem el nem titkolja, ha valamit tud. «Ugy látszik, édes barátom, rosszra fordulnak ügyeink» — volt az egykedvű válasz; «de én semmi határozottat nem tudok; a honvédelmi bizottmány még nem közölt velünk semmit.»

«Haza érkezvén, mintegy fél órát pihenve, nyugtalan kedélyvel sieték a képviselőház ter-

mebe. A nemzet-gyűlés tagjai lassanként gyülekezének, s a karzatokon nagy számmal egybegyűlt hallgatóság néma csendben, feszült várakozással várta a történendőket. Minden szem csak Kossuthot kereste, arcvonásaiban lelke jelen állapotát, s ez által a hon ügyeinek mibenlétét olvasandó... Ez este Kossuth mosolygó ajakkal lépett a terembe; nem lehetett kivenni, hogy a mosoly erőltetett lett volna; s az egész valóján előmlött nyugodtságból és beszédének, midőn felszólalt, bizodalmas, monoton hangulatából azt lehetne következtetni, hogy ő ugyan terveiben bizik s azok kivihetősége iránt meg

van győződve, de a körülötte álló tömeg az ő lelkének merész röptét utólérni nem képes.»* Ennyit a szemtanú szavaiból. Pedig bizony, ha valakinek volt oka aggodalomra, akkor Kossuthnak volt; és ha voltak «tervei» a jövőre nézve, azok nagyon bizonytalan és határozatlan körvonalúak lehettek. Szentanünk ama nevezetes éjszakai ülésről szól. Szilveszter éjszakaiján este 7 órakor kezdődött és benyúlt a

* Menekvés Debreczenbe az 1849-ik év kezdetén. Irta — Pest, 1850. A szerző, mint előadásából kitűnik, a kormány egyik hivatalnok volt.

késő éjbe. Kossuth az elején nem volt ott, csak később érkezett meg. Batthyány Lajos azt indítványozá, hogy a kormány haladék nélkül költözzék Debreczenbe; az országgyűlés maradjon Pesten s azonnal követséget küldjön Windischgrätzhez, s ha azt meg nem hallgatják, a fiatal császárhoz, a kibékülés megkísérlése végett, az ország jogainak és becsületének megőrzésével. Várja be itt a követség eljárásának eredményét s azután határozon tetszése szerint. Szegény Batthyány, hogyan vácsolja, öntudatlanul, saját szomorú végzetét, — mint olyan sokan az emberek közül! — Kossuth mindenbe szeliden

belé nyugodott. Azonban Madarász László, a honvédelmi bizottmány egyik tagja s egyszerűs mind rendőrfőnök, egy heves beszédben megtámadja az indítványt, azt vitatván, hogy a honvédelmi bizottmány csak az országgyűlés többségének kifolyása s így attól el sem szakítható; a béke-követségre pedig semmi szükség nincs. Végül az lett a határozat, hogy mind az országgyűlés, mind a honvédelmi bizottmány másnap indul Debreczenbe; a béke-követség pedig Windischgrätzhez s ennek tagjaiul megválasztják: Deák Ferenczet, Batthyány Lajost, Majláth György országbirót, gróf Majláth

Antal volt kancellárt és Lonovics József érseket, az országgyűlés legtekintélyesebb tagjai közül valokat, a kirkról tudva volt, hogy nem forradalmi hajlamúak. S ezen az éjjeli ülés elosztolt és ment kiki az ő szállására, mely gondolatokba merülve a felöl, a mit hallott s a mi következni fog. Szomorú Szilveszter-estéje volt ez nagyon.

De azért felvirradt az új-ev napja, csak úgy, mint más esztendőben. Mindössze is a hideg volt szokatlanul nagy: 20 fok, sőt a budai hegyek közt 25 is, írja Görgei István,* a kinek módjában volt ezt tapasztalni. A kormány és hivatalnokai s a képviselők a pest-szólnoki vasuton indultak Debreczen felé, ki hogy elkészülhetett hirtelenében, Kossuth és Madarász a legelső közt voltak, a kik távoztak. A főváros lakóinak hazafias érzelmű részét mely csüggedés és szomorúság fogta el. Az utcán egy vert seregnek katonái haladtak át, búsan, rend nélkül, szótlannul; a kormány és országgyűlés menekülnek, s Windischgrätz egy-két napi járó földre a fővárostól. Senki sem tudta, hogy mit hoz a holnap. Görgei serege e napon itt állott a főváros előtt s a főhadiszállás Promontoron vala. Neki, a honvédelmi bizottmány s illetőleg Kossuth az utolsó pillanatokban azt a esodálatos parancsot küldé, hogy Buda előtt vivjon döntő csatát, azonban hadseregét mentse meg és vezesse fel a Duna balpartján és a fővárosnak megkímélését a rongálástól tartsa szem előtt. Külön-külön mindenik igen böles óhajítás lehet, de együtt: összeférhetetlen képtelenség.

A béke-követség is útnak indult 1-én, s miután útlevelet nagy nehezen szereztek maguknak, dél-tájban a promontori táborba értek, hogy ott a szükséges katonai kíséretet megkapják. A táborban görbe szemmel néztek s kedvetlenül fogadták őket. Lám mi, — így gondolkodtak a honvédek — naponként életünket kockáztatjuk a haza ügyéért, igen nehéz viszonyok közt; és készek vagyunk továbbra is kockáztatni és meghalni érte; s ime ezek alkudozni mennek az ellenség fővezéréhez, a ki ellen mi hadakozunk; s talán a mi börtönkre? — fért oda könnyen a gyanú. Mindamellett a szükséges katonai kíséretet, egy fél szakasz huszárt, Pöltenberg (Görgei épen akkor oda volt az előcsapatok megszemlélésénél) készségesen megadta nekik. Midőn eltávoztak, a hátra maradtok sajnálkozva néztek társaik után, sőt egyik-másik ki is mondta: kár ezekért a derék fiukért, egyiket se látjuk többet! Nem is látták. Deák, a ki e követség eljárásának történetét később, a hatvanas években, sok humorral beszélte el özv. Bezerédj Istvánnál, a mely elbeszélést Csengery Antal följegyzései után a «Budapesti Szemle» közölt, erről a dologról ezt mondja: «Negyedik nap reggel jelentette nálunk az öreg huszárkáplár, hogy hadnagyunk és huszár pajtsái, nem állhatnak ellen a fenyegetéseknek és esabításoknak, mindnyájan átpártoltak az osztrákokhoz. Nekem sem lehet már többé ellenállnom. — tévé hozzá az öreg káplár, — de nekem, Isten teremtésese, nem sok hasznomat veszi a német.»**

Ilyen volt az új-esztendő 1849-ben; nagyon sötét és szomorú. Igen kevés ember bizott már akkor a nemzeti ügy diadalában; a legjobbak is inkább csak hagyták vitetni magukat a végzet által. A képviselők közül sokan nem is mentek el Debreczenbe; egy részök haza ment, a másik itt a fővárosban várta be az ellenséget s ez utóbbiak közt volt az alsóház elnöke, Pázmándy Dénes is. Bomlás, hullás a nemzetgyűlés tagjai közt; bomlás, hullás a hadseregben. Mert ez utóbbinál is úgy volt, csakhogy még nagyobb mértékben s korábban kezdődött: mindjárt Swechat után. Pozsonyban, deczember közepe táján, midőn Görgei felszólította a kétes érzelműeket, hogy ha nem barátai a magyar ügynek, jobb, ha őszintén megmondják és elhagyják a hadsereget: egyszerre 25 tiszt adta be lemondását. A szókések, szó nélküli elhagyások azután is egyre tartottak. Nem esoda; a régi katonatisztek voltak ezek, kik az akkori válság zűrzavarában feltették jövőjüket, sőt életüket is, ha az ellenfél kezébe kerülnek; s részben lelkiismeretük is zavarba jött a különös helyzetben.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

1. Báró Podewils-Dürniz Kelemen, bajor követ; 2. Tower Charlemagne, az éjszak-amerikai Egyesült Államok követ; 3. Jonkheer van der Hoeven Frigyes Fülöp, németalföldi követ; 4. Báró Borchgrave E. belg követ; 5. Claparède Alfréd, svájci követ; 6. Buisseret-Steenbeque Konrád, belga követségi tanácsos; 7. Ghika román követ; 8. Nériman Khán tábornok, perza követ; 9. Reverseaux Frigyes marquis, francia nagy követségi tanácsos; 10. Bárd Bereheim, osztály-parancsnok, francia katonai megbizott; 11. Sir Rumbold Horace, angol nagykövet; 12. Wardrop F. M. ezredes, C. B. angol katonai megbizott; 13. Mahmoud Nedim Bey, török nagykövet; 14. Don Hoyos Izidor marquis de Hoyos, spanyol nagykövet; 15. Don Centano József, vezérkari alezredes, spanyol katonai megbizott; 16. Woronine István ezredes, orosz katonai megbizott; 17. Gróf Kapnist Péter, orosz nagykövet; 18. Gróf Eulenburg-Hertefeld Fülöp, német nagykövet; 19. Stolypine Miklós, orosz nagykövetségi titkár; 20. Gróf Moltke Kunó alezredes, német katonai megbizott; 21. Herceg Lichnowsky Károly Miksa, német nagykövetségi tanácsos; 22. Gróf Nigra Szilárd, olasz nagykövet; 23. Lovag Nava Lajos, vezérkari ezredes, olasz katonai megbizott; 24. Marchese Confalonieri Cusani, olasz nagykövetségi titkár; 25. Monsignore Taliani Emilio érsek, pápai apost. követ; 26. Monsign. Locatelli Achill, pápai követségi tanácsos; 27. Monsignore Montagnini Károly, pápai követségi titkár.

UDVARI BÁL: A DIPLOMATA-KÖVETELÉSEK MÉRÉSE A MÁRVÁNYTEREMBEN.

* A királyi hivatalból.

* Görgei serege 30,000 emberből állott; Windischgrätz — mint láttuk — 60,000-ból.

* Id. Görgei István: 1848 és 1849-ből. Élmények és benyomások. Budapest. Franklin-Társulat. I. k. ** Gyulai: Budapesti Szemle. 1878. 36. sz. Fel-tűnő, hogy Deák elbeszélése Majláth Antaltól mit sem tud.

SÉTA A VÍZ SZÍNÉN.

S Vácott, január 4-én ismét oly tömeges lett a tiszták közt a zászló-elhagyás, hogy Görgei, nehogy egész serege felhomoljon, szükségesnek látta a váci proklamáció kiadását, a mely köré, mint *halávozott program* köré, a harcolni akarók seregélhetnek, a mi azután segített is. Magának Kossuthnak lelkét is erős kétélyek marczangolhatták az első napokban. De e lélek az ő esodálatos optimizmusával az első jó hirre visszakapta rugékonyságát s újra hitt és remélt. A költő rendesen legtovább és legmélyebben hisz az eszmében, a melynek hirdetőjéül szegődött. Petőfi lantján e mély akordú dal köszönti e szomorú új-esztendőt:

Megérte ezt az évet is,
Megérte a magyar haza;
A véres égen elborult,
De nem esett le csillaga.
Meg van vagdalva, vérzik a kezünk,
De még azért elbirjuk fegyverünk;
S a merre vág,
Ott hagyja fájó, mély nyomát.

Hite nem esalta meg: megérte a diadal fényes napjait is; s talán még a segesvári csataterén is. — higyjük, hogy úgy volt, — azzal a hittel hűnyta be szemét, hogy nemzete ügye, *mindannak daczára*, daczára Egnek, Földnek, nem veszhet el. A mint hogy nem is veszett el.

Baráth Ferencz.

SÉTA A VÍZ SZÍNÉN.

Grossmann Ottó német halász a jelen évben nagy figyelmet keltő nyilvános mutatóványokat tett a Saale és Spree folyókön; ugyanis több ezer főre menő közönség előtt lábszánkóhoz hasonló készülékével egész könnyedén és biztosan járt a víz színén a legkülönbözőbb irányokban, sőt időről-időre meg is állott s mindenféle gyakorlatokat mutatott be csaknem úgy, mintha szárazföldön lett volna. Halleből Berlinbe csaknem mindenütt vizen ment gyalog. Grossmannak főtevése, hogy találmányát különösen hadi célokra tökéletesítse.

Járó készülékének leglényegesebb része két, mintegy 4 méter hosszú s 15 cm. átmérőjű légmentesen elzárt ólomcső, melynek alsó részén öt sajtáságos alakú szellentyű van, melyek a vízben jártakor hátra felé mozognak s ekkor vízszintes oda illeszkednek a cipőhöz, míg a másik, ugyanezok nyugalomban levő cipő szellentyűi függőleges helyzetben maradnak s így bizonyos ellenállást hoznak létre a vízben. A vizen járó a koreszolyázóhoz, vagy inkább a hó-

szán-talppal járóhoz hasonló mozdulatokat tesz azzal a különbséggel, hogy mozduló lába mindig előre halad, míg a pihenő egy kissé hátraeszik. A lábak a szánkó felső részén igen egyszerű tartóban vannak s csak szíjjal megerősítve. Az előrehaladás alkalmával a vizen járó kezében van egy kis ezvedő, melyet a tornázáshoz is fel szokott használni. A gőzösök által okozott hullámok sem zavarják előrehaladását. Ha pihenni akar, egyik lábát térdig a vízbe nyomja, míg a másik csak rendes módon a cipőjéig van vízben. Ily helyzetben egészen zavartalanul maradhat, még ha leteszi is az ezvedőt kezéből; eszik, iszik és szivarozik is.

RAPPORTON.

(Jakab István 1848—49-iki kapitányomhoz.)

Kapitány Úr! hol a kardja?
Kösse csak fel, ha akarja.
Rapportra jött kis káplárja...
Most talán már utoljára!

Azt jelentem be, hogy élek...
Nem is hálni jár a lélek
Én belém csak... Azt a kardot —
Mit kezünk egykor kitarított, —
Elbírom még; s bárha titkon,
Néha-néha megsuhintom...
S holmi gyermeköz, — apró Táltos,
A ki olyan nagyra lát most,
Ki kölcsönbe hirt veszen föl, —
Nem üti ki még kezemből...

Komáromi széles mező,
De sok szem volt ott könnyező...
Ki a lovát, ki hazáját,
Ki a régi jó gazdáját
Siratgatta, könnyezgette,
S úgy nézett föl az egkerekre,
Istent kérve: óvja, védje
Szép hazánkat nagy veszélybe!
Meg is óvta, meg is védte...
Hála legyen neki érte!
Harezi zajnak immár vége...
Nyugalom van, esend és béke!
Ánde most is helyt kell állni,
Nem szabad megretírní...
Jól vigyázzunk, mert az ellen
Ma is árthat, csak hogy szebben!

Drága munka — mit a nemzet
Jól csinált meg — kárba veszhet.

Kapitány Ur, jut eszébe?
— Bizony annak ötven éve!
Hogy ott álltunk egy glédába',
Komáromi vár aljába!
Az idő egy nagyot lépett,
Atagort vagy ötven évet...
Sorainkból sok kidőlt már,
Befogadta őket földvár!...
Hej! hiányos már a róta,
Sokan lettek *blind* azóta.*
Obsitját is sok kikapta,
Ez az irás fénylik rajta:
Jól vagyon jó és hű szolgám,
Lelketek hű, s nemes volt. Ám
Lenn a földön elfeledtek...
Csak poéták énekelték
Rólatok dalt, dalra hozván, —
Meggihenni jertek hozzám.
Vár reátok itt jutalom,
Van nekem sok szép csillagom,
Szélllyel osztom köztetek mind.
Ezután fényt lelketek hint
Szét az égen, s le a földre...
Élni fogtok itt örökre!

Dömény József.

KERÜLÖM AZ EMBEREKET.

Torkos László költeménye.

Kerülöm az embereket,
Mert az embert szeretem,
S félek, hogy az emberekért
Az embert is megvetem.
Félek, hogy a tiszta érzés,
Melytől szívem melegül,
Ezer visszás indulatok
Fertőjében elmerül.

Szabad mezőn járva-kelve,
Verőfényes ég alatt,
Jól esik, ha szemem itt-ott
Emberében megakad.
Gyermekesoport, — szerelmes pár,
Vén anyóka, ifjú lány, —
Édes, vonzó rokonszenved
Kelt szívemben, mind a hány.

Igaz részvét melegével
Függök jártok-keltőkön,
S örülök, ha egy-egy gyöngyöt
Vet felszínre bű, öröm.
De közéjük nem vegyülök,
Ha tán egy-két szóra nem, —
Mi kavarg. forr szívök mélyén,
Jobb, ha meg nem ismerem.

Sürgő-forgó néptömegben
Gyakran járok egyedül,
Hallgatom, az élet árja
Forrongva hogy zúg körül.
Nem bánom, ha meg-megrázza
Lelkem a vad hangzavar, —
Fájón rezgő habfodrai
Elsimulnak csakhamar.

Drága rokonlelkek közt, hol
Béke lakik s szeretet,
Keblemben a szív kitérül,
Ajkam szava megered,
Énber vagyok emberek közt,
Fényből, árnyból vegyülök,
Lelkembem az ember képe
Széled, tiszta fényben ége.

De hol furfang butasággal,
Góg csuszással fog kezét,
Nyiltan tapsol az irigység,
S titkon nyelvet dőget,
Könnyez, kinek szive ujong,
S ki sirhatna, mosolyog; —
Oh e börtön békői közt
Mily nyomorult rab vagyok!

Oh, hogy futok, mihelyt karom
Széttépi a láncokat,
Sötét erdő sűrűjében
Elrejtőzni, mint a vad.
Bokrok éjén szeretetről
Almodozni jobb nekem. —
Kerülöm az embereket,
Mert az embert szeretem.

* Katonai szóval: róta = két ember; blind = egy ember, kinek párja nem volt. Ezt így jelentettük be akkor is már: „Jelentem alásan, kirukkolt a szakasz: kilencz róta és egy blind.”

ÚJ-ESZTENDŐ REGGELÉN.

Goró Lajos rajza.

AZ ÚJ-ÉV TÖRTÉNETÉBŐL.

Egy mozgalmas, eseményekben gazdag század utolsó éve önmagában is elég arra, hogy tünődő elmélkedésre indítsa az embert azon a határmegyén, mely a múltból a jövőbe vezet át. Hanem hát mégsem mindenki adja magát ilyen elmélkedésre; az emberiség meglehetősen népszerű lett osztályának mindennél fontosabb ilyen tájon az új-évi köszöntők kérdése, vagyis az ezek után várható borraivalok édes reménysége; az ifjúságot is kevésbé hatja meg az idő folyásának eme nevezetes fordulópontja, más foglalja el egész valóját: a nép ifjai, leányai ilyenkor igyekeznek kitudni, vajjon az új-évi betelikek szíviük titkos óhajta; ólomöntés, gombócztés s más efféle járja mindenfelé, a városi ifjú pedig felhasználja az alkalmat, hogy egy-egy szép virágokrétaival lepje meg választottját; hiszen a rendkívül kifejldött kertészet elég jutányosan szolgált már tél közepén is mindenféle gyönyörű virággal, akárcsak piros pünkösdi ideje volna.

elemé járult, mely nemcsak a jogbiztonság alapjait ingatta meg, hanem a nemzet régi hagyományaiába is beleütközött.

A Gergely-féle naptárt XII. Gergely pápa már 1582-ben állította a régi Julianus-naptár helyébe a tridentin zsinat megbízásából, de csak Olaszország, Spanyolország és Portugália fogadták el azonnal. Hazánk még ellenállt, s bár a lipóme gyűlése plébánosok kalandos-társulata fraterntási gyűlése 1583 okt. 18-án szintén hozzájárult az új időszámításhoz, országszerte való használatát csak az 1588. évi 28. t.-cz. rendelte el, egyelőre azonban nem nagy sikerrel, a mit az is mutat, hogy az 1599. évi 45. t.-cz. újból és pedig szigorú büntetés terhe alatt volt kénytelen az új időszámítás használatát meghagyni.

A családi és magánlevelezések nagy számából látjuk, mily zavarnak volt okozója az első időben az új naptár időszámítása még a mindennapi érintkezésben is. Még egy és ugyanazon személy is hol az ó, hol az új naptár szerinti kénytelen keltegni levelét, a mi mindannyiszor egész matematikai átszámítást tett szükségessé. De még erősebb volt az ellenhatás a megyék részéről. Abaujmege például a legerélyesebben tiltakozott az új naptár behozatala ellen és „tisztességvesztés” terhe alatt el

tiltotta már 1584-ben rendjeinek a nyolczados (octavalis) törvényszékeken való megjelenést, vagy az új naptár szerinti való perlést, becsületvesztettnék jelentvén ki még azt is, a ki az új naptár szerinti bírói megintés, idézés, tanuvallatás vagy más cselekmények végrehajtásával megbízott „Homo regius”-nak engedelmessékednek.

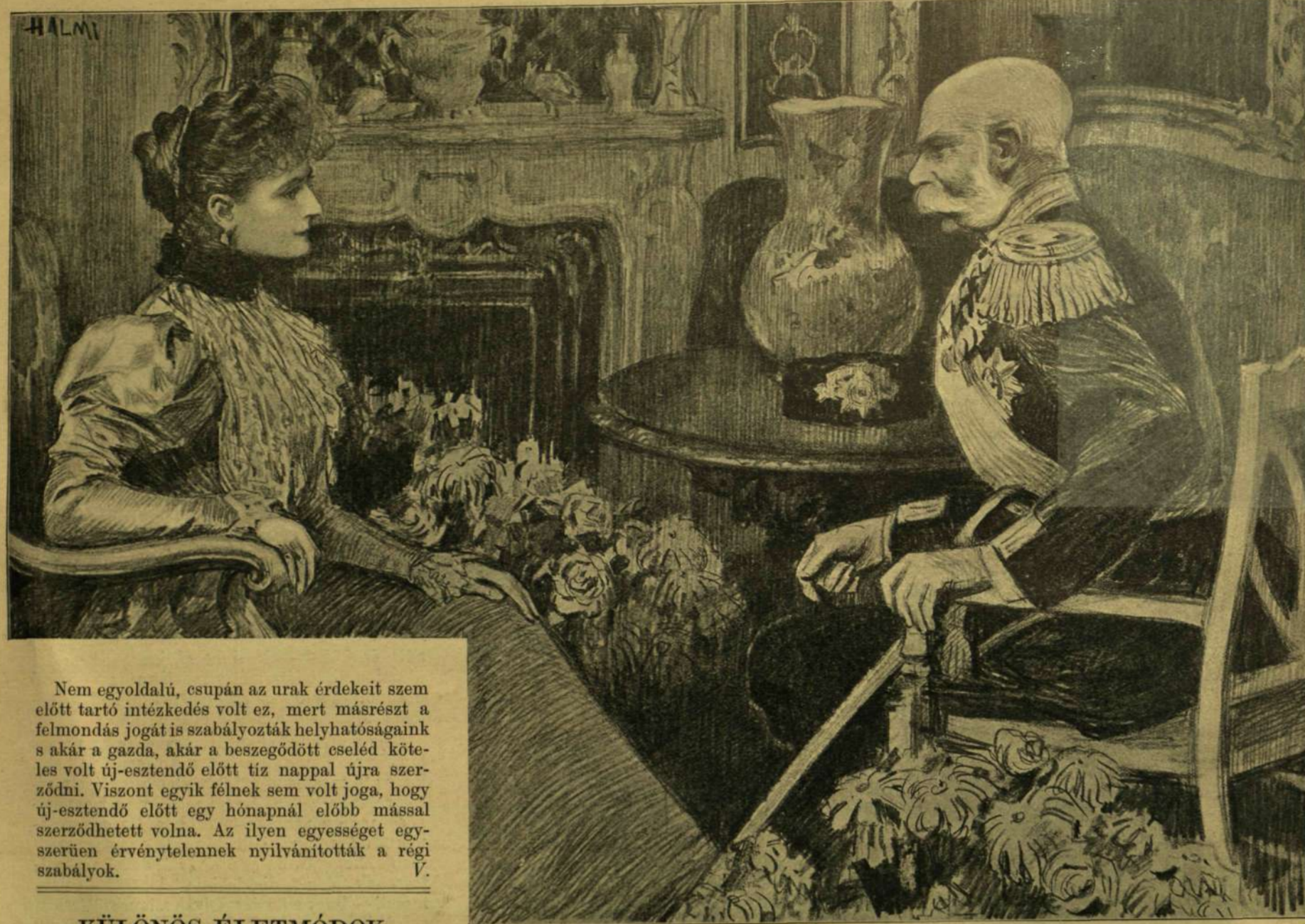
Jó negyedszázadba tellett, míg az új nappal mindenki megbarátkozott; de még azután is ismételtlen érezték szükségét, hogy az ünnepnapoknak az új naptár szerinti megtartását a népek és közönségnek szorosan lelkére kössék; akkora volt az ellenkezés a társadalom legszélesebb rétegeiben, s oly mély az idegenkedés a meggyökerezett szokásokat halomra döntő új időszámítás ellen. Így magyarázható, hogy Sáros megye még 1609-ben is 12 forint büntetés kirovásával kényszerült érvényt szerezni az országos törvény rendelkezéseinek.

Régi új-éveink ünneplésének egyik módja volt különben az álarcos vagy színi előadások rendezése is, melyek nagy megbotrányozással szolgáltak az 1636-ik évben Kassa város nemes tanácsának, úgy, hogy a következő évben szabályzatot is hoztak nem tetszésük kifejezésére a felett, hogy az elmúlt új-esztendő napján „némi-nemű czéhes uraim igen elmentenek volna az dologba az sok mód nélkül való öltözetekkel és oktalan ábrázatokkal”. Mi hogy többé elő ne forduljon, a legkomolyabban meghagyták, hogy „ennek utána efféle tragédia ne legyen és hiában való játék”. „És ha Isten azt adja érnünk” — teszi hozzá jámbor kenetességgel a tiszteletreméltó magistratus, — „bíró uram ó kegyelme az czéheseknek jó idején tudtokra adja, hogy a nélkül el legyenek”.

Nem voltak azonban ilyen szigorúak a nemes tanácsurak önmagok iránt, mikor arról volt szó, hogy a hivatalos új-évi üdvözlétektől védelmezés saját zsebeiket. A régi módi purger-gondolkozásnak szemszedetett példája Buda városának 1702 január 3-iki határozata, melyben megszabja, hogy jövőre az új-évi ajándékok megváltassanak. Még pedig tekintettel arra, — úgy mond, — hogy a tanácsszolgák a tanácsüléseken sok időt vesztegetnek, ellenben semmi örömi nines, — utalványoztassék számukra új-évi ajándékul a városi pénztárból, és pedig: a két tanácsszolgának 12 frt, az őrmestereknek 5 frt, a törvényszolgának 4 frt, a két éjeli bakternek 3 frt, — összesen 24 frt, a hidszolgáknak pedig egy veder bor. Ellenben szigorúan kikötetik, hogy ezentúl a város derék atyái új-évi ajándékok kéregetésével semmi szín alatt ne zaklatassanak, őket békében hagyják, sőt hogy atyai gondoskodásuk némileg meg legyen jutalmazva, kötelesek legyenek a szolgák a város urainak egyenként egy-egy nappalra kedveskedni, egyet pedig a tanácskozó asztal számára is beszerezni.

A gazdasági élet föladatainak szempontjából is kezd az új-évi napja a XVII. század utolsó éveitől fontos időponttá alakulni. Akkortól kezdve mindinkább ki kezdi szorítani kis-karácsony napja a cselédszegődés általános határidejét, a Szent-György napot. Nem pusztán a polgári időszámítás összhangzatának szükségére hozta létre ezt a fordulót, hanem egy sokkal érdekesebb körülmény, a mezei munkások és a gazdasági belső cselédség olyanforma mozgalma, a mit ma sztrájknak nevezhetnénk. Ennek ugyanis föltöbbsz kedvezett a szegődöttes idejének összeesése a mezei munka megkezdésével, Szent-György nap táján. Pásztorok, kocsisok, béresek és más mezei munkások nem is mulasztották el felhasználni a kedvező alkalmat, hogy tudva a gazdák szorult állapotát „keménykedéseikkal” fölverjék bérüket. A kiknek pedig nem sikerült megtörni a munkaadók ellenállását, azok végre is elzüllettek, csavargásra adták magokat, s a közrendet veszélyeztettek.

Ez indította legfőképp a megyéket és városokat, hogy már a XVII. században a szolgálati szerződéseket akkép szabályozzák, hogy Szent-György nap helyett az új-esztendő legyen a szolgálat megújításának vagy megkezdésének határideje. Szigorították ezt a rendelkezést azzal, hogy az új-évi negyedek, vagy hetedik napjáig szolgálatba nem álló cselédeket elfogatták és kényszer útján állították szolgálatba, vagy ha arra való volt, a katonaságba sorozták.

Nem egyoldalú, csupán az urak érdekeit szem előtt tartó intézkedés volt ez, mert másrészt a felmondás jogát is szabályozták helyhatóságaink s akár a gazda, akár a beszegődött cseléd köteles volt új-esztendő előtt tíz nappal újra szerződni. Viszont egyik félnek sem volt joga, hogy új-esztendő előtt egy hónappal előbb mással szerződhetett volna. Az ilyen egységet egyszerűen érvénytelennek nyilvánítták a régi szabályok.

KÜLÖNÖS ÉLETMÓDOK.

Sok furcsa módja van a pénzszerzésnek s vannak olyan életmódok, a melyeknek legtöbb ember hírét sem igen hallotta. Például hadd álljanak itt csak a következők:

Utóbbi időben az éjszakamerikai Egyesült-Államokban egészen új iparág létesült. 10,000 dollárnyi alaptőkével ugyanis részvénytársaság alakult, mely *macska-nevelő intézeteket*, egész macska-telepeket állított fel. S habár néhány különösen szép és kiváló példányt szenvedélyes macskakedvelőknek drága pénzen eladnak is, mégis csak a maeskaprém az, miért a szerencsétlen czirmosokat főképen tenyésztik, egy-egy bórért 20—30 krajczárt is kapván.

Néhány részvényes azt a javaslatot terjesztette be az igazgatósági ülések valamelyikében, hogy a macskákon kívül patkányokat is tenyészteszenek, hadd hizzanak az állatok egymás húsán — a macskák a patkányokon s ezek a macskák húsán, persze csak azután, ha ezek testéről az értékes prémet már lenyűzták.

Birminghamban él egy élelmes kereskedő, kinek nagyon jó ötlete támadt. Optikus is levén egy küssé, élénk figyelemmel kíséri a nagy reggeli lapokat s azoknak főképen hirdetési rovatát s *följegyzi azon újszülöttek neveit, kikről tudja, hogy szülnék a vagyonos emberek osztályába tartoznak.* Aztán egész türelmesen várja azt az időt, midőn számitása szerint a szülők valami értékes születésnapi ajándék megvételére rávehetők volna. Néhány nappal a születésnap hajnalának földerülte előtt ugyanis a gyermek nemének és korának megfelelő ajándékok egész kis gyűjteményét küldi el megtekintés végett a szülőknek. Nagyon kevés az olyan anya, ki ellent tudjon állni a jó rábeszélő tehetséggel bíró üzletembernek, ki annyira figyelmes és előzékeny, hogy még a gyermeke születése napját is tudja s megjegyzi magának. Az az ajándék, mit azután gyermeke számára megvásárol, búsánan megfizeti az élelmes kereskedőnek fáradozását.

Egy másik élelmes embernek ugyancsak jól megy a dolga s szintén szép perczentekre dol-

gozik. Különbön ez csak a világvárosok lakói közt boldogulhat. Üzlethelyiségei a külvárosok legpiszkosabb helyein vannak, a hol a rongyszedők, utezaseprők, csontgyűjtők, szemétkihordók s ezekhez hasonló mesterségeket folytató emberek laknak. Lakása vagy üzlete ablakában nagy betűkkel hirdeti: *«Jó áratat fizetek eredeti okmányokért, levelekért, pergaménekért, stb.»* Ha azután megtekintjük a boltját, azt látjuk, hogy ezek az okmányok a legszebb rendben össze vannak gyűjtve, minőség és név szerint osztályozva s külön rekeszekbe rakva. Üzletének és foglalkozásának másik része abból áll, hogy figyelemmel kíséri a napilapoknak elveszett okmányokra, keresett örökösökre és beperesített végrendeletekre vonatkozó hirtit. Ha a név s a hely összevág, az illető felekkel azonnal érintkezésbe lép s ritka eset az, hogy tetemesebb összegeket is ki ne csikarjon az olyan okmányért, mely neki néhány fillérjébe került.

Meglehetősen jövedelmező foglalkozás a *hajjal való kereskedés* is, mely hazánk nem egy falujában szintén szépen virágzik. A hajkereskedő a vidékre jár s megveszi a parasztlányok sokszor remek hajfonatait olesó áron s ezek meg se haraguszának érte, ha ez ékeségüktől megfosztatnak is, mert hiszen az a sokszor mégis számbavehető pénz a kiházásításuk alkalmával számot tevő segítség lehet. A vörshajuakats a lenszinű szőszkéket módfelett irigylük a többiek, mert az ilyen színű haj nagyon keresett s azt dupla áron fizetik. Egy párisi mihaszna azon gondolkodott, hogy lehetne ez a hajvásár még jövedelmezőbb. Meglátott egy nagyon szép hajú, mintegy 16 éves lánykát, ki haját hosszú fonatban lefogatva hordta s egy társakocsira várt. Az élelmes párisi mőgeje állt s ép le akarta metszeni ollóval a szép haját, midőn nyakonszípték. Mikor megmótozták, hat pár ollót találtak nála s egynehány hajfonatot.

SENT-PÉTERVÁR: LÁTOGATÁS ALEXANDRA CZÁRNÁNÁL.

«A király könyvé»-ből.

Van Franciaországban egy ember, kinek a neve *«Jean Serpent» («Kigyó Jancsi»)*; a kormány tartja és fizeti s egy év alatt átlag négy-ötezer viperát öl meg, fejüket a hatóságnak bemutatván. Hogy pedig ez is elég jövedelmező foglalkozás, mutatja az, hogy nem ő az egyedüli, ki viperafogdosásra adja magát, bár a *«Kigyó Jancsi»* egymaga többet öl meg, mint husz másik együttvéve. De még a Kigyó Jancsinál is jobban járt az az indiai, ki, midőn az angol kormány a kigyók pusztítására díjat tűzött, összefogdosta a kicsi kigyókat, egerekkel s holmi más olesó tápszerekkel etette, addig, míg meglehetősen nagyra nőttek; azután még jobban csinálta, a mennyiben cserépfazekakban kiköltötte őket s nagyra nevelte a vásárra. Az angol kormány azonban rájött a turpisságra s megfosztotta az ezzel foglalkozókat jövedelmező mesterségüktől, megszüntetvén a díjat is.

Varjas Károly.

EGYVELEG.

* **Völégényjelöltek.** Egy odesszai ember nyolcz millió forint értékű vagyonát négy hűgára hagyta, de oly feltétellel, hogy azok előbb 15 hónapig mint cselédek szolgáljanak. A leányok ezt elfogadták, s híre terjedvén, szolgálatuk ideje alatt 863 házassági ajánlatot kaptak, tehát egyenként 200-nál többet.

* **Parányi ökrök.** Ceylon szigetén él egy szarvasmarha faj, mely rendszeren csak 70 centiméter magasra nő, de azért a gazdaságban jól használható, mert erős, kitartó s igen tanulékony.

* **A postát** leggyakrabban használják az amerikai Egyesült Államok lakói, hol egy fejre 162 postaküldemény jut, míg Svájcban 110, Ausztriában 98, Angliában 79 s a többi országokban még kevesebb.

* **Érdekes templomot** építenek Bergen norvégiai városban. Az egész sajtolt papirból épült s ezer embernek lesz benne helye.

1. Hubert Salvator főherceg, magyar parasztfiúnak öltözve; 2. Hedvig főhercegnő, iglauri jelmezben; 3. Mária Valéria főhercegnő; 4. Ferenc Károly Salvator főherceg, tiroli jelmezben; 5. Erzsébet Franciszka hercegnő, dalmát jelmezben.

A KIRÁLY SZÜLETÉSNAPIJA: MÁRIA VALÉRIA FŐHERCEGNŐ GYERMEKEI GRATULÁLNAK.

«A király könyvé»-ből.

VÉRES VASÁRNAP.*

Bészlet az amerikai-spanyol háborúból.

Irtá Virter Ferencz.

Vasárnap van ma, — július 3-ika.

Ragyogva ébred fel a hajóhad az oceán sikhájából: a virradat bíbor színe káprázattal bomlik szét a keleti égbolton: vér és arany összeolvadása.

A hajóhad lassan gomolyog fel az oceán fodrán. Elöl a «Brooklyn» — commodore Schley** csillagos lobogójával árbozca ormán; — utána az «Indiana», «Oregon» és a «Massachusetts» első rendű csatahajók vaskos aczélléte kacérkodnak a víztükör lapjában. Amarra távolabb a «Texas» feküdni látszik, oly nesztelen sikhlik a part sziklá felé, kémlelve a tengert, kutatva a partot: nem tűnik-e fel ellenség?

A hajók fedélzetén megeléknül az élet, álmosan ténfereg a sok nyugtózó matróz. Aztán megszólal a kürt ébresztő hangja, glédába áll a sor s tiszteleg a lobogó előtt, mely méltósággal vonódik fel az árbozca csúcsára.

Vasárnapi reggel. Nyugalom mindenütt. La Socapa összelőtt ormán is a csönd honol, csak úgy, mint a testvérpárján, ott, az öböl másik csúcsán: Morro Castel szürke falain. Az öböl száján, a sziklát takaró csalfa habok között komoran mered fel a «Merrimac» roncsa: hősített néma szószólója...

A hajóhad ezirkál, zajtalan, hallgatag. Nem zavarja ma ágyú szava az ünnepi csendet. Még a természetet is ünnepleni látszik, legszebb köntösét ölté fel a tenger: délszaki verőfény bíborarany fátylát.

A tengernagy nincsen ma közöttük. Valahol távolabb kémlél hajójával, — vagy tudj Isten, mit mivel?

A hajóhad lassan hömpölyög előre. Csatára ma nem vár; hanem a kincset őrizetlen hagyni ma sem akarja s nézi, lesi, várja: nem készül-e szabadulni kelepcéje szűk torkából az ellenség hajóhada: Cervera flottája, a San-Jago öblének sziklabörtönéből?

Napok óta tart így. Ott leskelődnek szüntelen. Valahára majd csak kibúvik az ellen, csatasorba, szemlél-szembe, dinamitos konfetti-játékra...

* Virter Ferencz hazánkfa Amerika nagy részét beutazva, a nem rég lezajlott kubai háborúban vett részt mint amerikai tengerész, jelen volt ama szörnyű tengeri csatákban, a melyek a spanyol hajóhad megsemmisítésével végződtek. Élményeiről a «Vasárnapi Ujság» mult évi számaiban több érdekes közleményt irt s jelen közleményben is eme tengeri csaták egyikét vázolja. Virter úr a háború befejezése után betegsége miatt hagyta el a katonai szolgálót, s a terhes hadjárat fáradságait itthon, Budapesten pihen ki.

Szerk.

** A San-Jago előtt vívott döntő tengeri ütközet győzökeként általában tévesen Sampson tengernagy szerepel. A történeti igazság azonban az, hogy Sampson az ütközet napján nem is volt a hajóhadnál. A «Brooklyn» hajó (cruiser) parancsnoka: commodore Schley, mint az admirális helyettese, vezette a hajóhadat és az ő parancsnoklata alatt folyt le az ütközet. — Az egész tévedés azon alapszik, hogy Schleyt, ki Mac-Kinley elnök politikai ellensége volt, mindenkor mellőzni igyekeztek s a háború kitörésekor flottájának admirálisává Sampson neveztek ki, noha az rangban Schley után következett csak. Ez visszavágás akart lenni azért, hogy Mac-Kinley megválasztásakor Schley az ellenjeltre adta szavazatát, nem pedig őt. A politikának ilyenféle fondorlati nem ritkaság az Egyesült-Államokban. Mikor azonban a san-jagói csata hőse magára vonta az általános érdeklődést, néhány ellenzéki lap szelöztetni kezdte a régebbi igazságtalanságot, mire a kormány sietett öt kinevezni tengernaggyá s New-Yorkba történt bevonulniakor (szeptember 30.) már mint ilyen vezette be a diadalmában ünneplő város tengeröblébe a visszatért hajóhadat.

F. F.

Néhány mérföldnyire távol, az oceán sikhján, ficzánkol a «World» ezimű nagy napilap páriányi yachtja. Bohó virgoczsággal bukácsol a habok tarajos búbiáj közt. Mint egérral a macska, játszik vele a hatalmas «Jowa», hol eléje fordul, hol meg oldalába kapja. A yacht meg elsikhlik, ügyesen, fürgén, aztán neki lódul s fehér vitorlája már a messzeségben csillan, mint egy pehely az oceán fodrán.

Hét óra volt reggel, mikor San-Jago öbléből prúszkölve, füstölve nyomult kifelé néhány hajókemény: az ellenség flottája.

Riadó harsan. — «Csatasorba tömörülj!» A szeretehomlott amerikai hajóraj nekilódul, száguld, hogy az öböl száját elállhassa.

Az «Almirante Oquendo» azonban nyilserbességgel künn termelt az oceán sikhján... Nosza, előre, hajrá! — és megdördül a zenébona orkánja a csöndben: az «Indiana» és «Oregon» már nyomában vannak.

Mint a gomolyog bukkott elő a többi spanyol hajó is, aztán fordultak egyet s kiki más irányban tört az oceánba.

Sikolt a síp, harsog a harsona, és zúg a vihar, mely az ágyúk torkából bömböl... a vad hajsza felveri a tenger sima fodrát.

Fehér füst ül az oceán sikhján. Ijedten sikolt a sirály a légen, aztán tovább zúg a kartács, porzik a vitorla, recsesen az árbozca s szerter hullva, mint a záporosó, repül a fergetegben forgács és gránát, mely ott pukkad szét a parancsnoki hidon... A sor feldől, a parancsnok arezába freccsen a vér: alatta a vasállvány robajjal borul fel...

Az «Almirante Oquendo» megáll. A hajsza-nak vége: eléje csapott az «Indiana» teste. A két hajó szembenéz egy percze, mintha lélegzetet akarna venni: aztán ismét neki zúdul az ágyúk dörgése s megdöbben a szív, mely még verni tudott.

A hajótest mélyében szorongva izzad a sok dolgozó matróz. Töltik az ágyút; csöve szinte izzó. Parancsra sem várnak, csak töltik és el-sűtik; a halál szava ez most, az parancsol, nem más: — ki lesz az erősebb? ez most csak a kérdés.

A gránát belódul az ablak hasadékán. Szerter repül a matrózok tömege s e helyen az ágyút nem tölti többé senki...

Fenn a fedélzetet vér mossa pirosra, füstölve izzik néhány roncs üszke. A kémény már feldől, a padlózat is lángol. A hajótest is roncsosa tördelt régen, de az «Almirante» tovább küzd, vitézül, utolsó vércs, utolsó szálfáig...

... Az orkán elhallgat. Lomhán bömböl még egy-két árva ágyú, de a hajó már inog, a láng magasra csap, — aztán sisteregve-búgva tódul be a víz az aczélléte lékjen... a távolban küzdők döbbenettel látják, mint csap fel a hullám, s temeti a mélybe a spanyol hajóhad büszke, dicső tagját: az «Almirante Oquendo»-t.

A «Brooklyn» hajóhidján sűrű-forog a tábor. Ott áll a commodore, hangja messze harsog. Saphkáját a kartács elvitte messzire; bajuszán vér csapzik.

A hajó egymaga küzd hatalmasabb féllal: a «Vizcaya» oldalából sziporkázva pattog a bombák özöne, pukkadva, tépve, gyilkoló robajjal. A fedélzet vasességig közt bukácsolva száguld néhány küldöncz fiú, rendelettel az útegek tisztjei felé. Kapkod jobbra-balra, meglapul, majd ugrik... aztán felveti egy gránát, — darabját sem látják, szerzetesét porlódot.

A «Vizcaya» fedélzetét is feltépi a kartács; recseg, ropog minden s mikor a füst megszakad előttünk: rémesen torzul a gyönyörű hajótest, rongyokban lóg a vitorlavászón.

Fenn az árbozczosár aczéllétezői mögött izzadva küzd a sok kérges matróztenyer. A Gattling-féle mitrailleusók ropogó gyorsúte drurog, csattog, pattog, majd hirtelen elhallgat: messze repíti egy hatalmas golyóbis az egész csapatot; seper, zúg és roncsol.

A commodore arezát elborítja a vér, mely a magasból hullott. Nehéz a küzdelem, érzi, hogy sokáig nem bírja. A hajó is lankad, fáradsan fordul, dülöng jobbra-balra; már víz szivárog a mélység lékein keresztül. Hanem ő sem enged. Az orkán zúg, a lövések kitünők: már lángra is kapott a «Vizcaya» teste, mikor a «Massachusetts» hirtelen feljé törtet s tizenhárom hüvelykes ágyú torkából oda zúdul a dinamitos aczéllétezők egy-egy halálcsepése a «Vizcaya» testére.

A robbanás irtóztató volt. Ötszáz font dinamit roncsolt jobbra-balra, felvitte a hajó közpéső részét, — aztán elhallgatott minden.

«Le a csónakokkal!» harsog e perczben a «Brooklyn» kommandója és repül a sok mentőöv, kapdos utának a tömérdek kéz, melyek a tengerrel küzdve, segítséget esdenek.

A tenger sikhját ellepi a sok spanyol matróz; fele ott fült az elsüllyedt hajóban. Szünetel a lárma, csak egy-egy hang hallatszik, a mint itt-ott elmerül egy ember, kit elkaptak a czápa.

Néhány eseményira távol a «Maria-Theresa» felett is összezsapott a hullám. Azt is összelőtték, izekre szakítva. Ott is elhallgatnak az ágyúk hangjai, sietnek menteni ezer vízbe-lőt.

A csónakok sokadalma lepi el a sikot. Testvéröléssel matróz matrózt ment most, nincs többé ellenség, ember itt mindenki s apólják a sebesültet, borogatják csöndben a hajó nyugodalmatlan kórházában.

Csend honol mindenütt, csak a messzi tenger sikon gomolyog három sötét pont. Ott még folyik a küzdelem.

Cervera zászlós hajója a «Cristobal Colon» száguld a habok közt, nyomában a «Jowa» és «Texas» nehéz ágyúikkal.

A hajsza retentő volt. A spanyol hajó óriás megfeszítéssel repült a tenger sima lapján. Haladási sebessége páratlan volt. A két amerikai páncélos dübörgve rontott utána. A spanyol azonban gyorsabban siklott s a távolság egyre nőtt, már 700 méternyire került előre a «Cristobal Colon». — Alighanem elsikhlik örökre.

A vad hajsza közepette pedig egyre zúgnak a hatalmas tizenhárom hüvelykes ágyúk a «Texas» oldalából. Mindenik lövés egy-egy mestermű.

A messze távolból feszült izgalommal irányul most erre valamennyi látszó: hanem csak három partot látnak az oceán szegélyén s a dübörgés hangjait el-elkapkodja a szél, meg a távolság.

A «Cristobal Colon» hajóhidján sápadtan áll az ősz admirális. Szeme homályosul, a szégyen lelkebe kap, — körülötte tisztjei könyecsepet láttak csillogni pilláin. A hajótest recseg, ropog, pattog; a fedélzetet seper a csata fergetege. De már csak időnként éri egy-egy bomba, üldözöttől messze került előre. S a büszke hajó, mintha érezné, hogy százak becületét menti, olyként suhan a sik tenzer szét-csapó vízében, előre, messze, ki az oceánba, a hol menekülést léssen.

A «Jowa» parancsnoki hidjáról pedig harsog a szitkok hangja: Fighting Bob Evans — a parancsnok — szava.

— Szégyen, gyalázat! még elsurran elő-lünk... Hajrá! előre!

Lenn a kazán körül izzad a sok fűtő, vetik a lángokra a sziporkázó gyúanyagot. Az indító mellett kipirult arezeczal áll a főgépész, szitkozódik ő is; minden másik perczben esendül a villamos jelző, ünszolja, nógatja a parancsnok rendetele: mert elsikhlik a zsákmány!

Az útegek körül félmeztelen kapkod a tömérdek tüzer. Töltik az ágyúkat, — az irányítás készen, — aztán dördül egyet, tompán, mennydörgésszerűen: a vér ered meg orrukából, szájkából, a kik körülállják.

Lassú perczek múlnak, nőttön-nő a távolság, már-már azt hitték, hogy örökre vége, hogy elsikhlott előlük... mikor a «Cristobal Colon» testéből káprázattal felesapott a láng. Az iszonyat kiáltása hallatszik amarról, itt meg egy hurrah rezgeti a léget... s a spanyol hajó

fordul, a part felé siet, nehogy az oceán mélyébe veszszen annyi ember.

A lángoló hajótest utolsó feszítéssel lódul neki, menekülésről most már szó sem lehet többé, hanem magát megadni nem fogja. Repül, száguld s a lángtenger zuhogva dönti le az árbozczok rúdját, recseg, ropog minden s mikor közel ért már a part zátonyaihoz: egy irtóztató kiáltás hangzik el az oceán sikhján... a «Cristobal Colon» reafutott a zátonyok éles szikláira, a hol ketté zúzó-dott. Háromszáz méter magasra szökött fel a tűz; hanyatt fővel ugrált a habok közé, a kinek élete kedves... aztán összezsapott a tenger örvénye a roncs felett, melynek lángoló üszkétől szinte felforr az oceán habja, sisteregve, búgva...

A hajóhad pihen. Az ágyúk hallgatnak, káprázattal ömlik el az oceán sikhján a trópusok verőfény; elsimult a hab, esend köröskörül.

A fedélzet szennyjét mossa a sok matróz, emitt meg foldoznak.

A «Brooklyn» hatalmas testét roncs lepi el mindenütt. A kémény behorpadt; az első üteg feldúlva, szanaszét vetődött; a tisztikabin oldalát elvitte az orkán.

Bögre-emelés.

Somfág-égetés.

ÚJ-ESZTENDEI BABONÁK. — Jantyk Mátyás rajza.

Lenn, a hajómélyben fekszik a sok sebesült matróz. Körülötte sűrű a tömérdek orvos, kötözgetnek, vigasztalnak. A hajókórház esendő helyén vannak a nehéz betegek. Kinek a lába hiányzik, ki meg a fején sérült. A foglyok is nyugosznak, fele alétlan fekszik. Ott is sűrűlödik a szeretet keze. Tisztelet körültek, a mint hősöket illik az ellenségnek is karjaiba zárn.

A «Jowa» szalonjában tartózkodik a spanyol admirális. Lakosztályát most rendezik épen. Kardja ott függ oldalán még, visszaadta azt a «Jowa» parancsnoknak.

— Ön hős volt, Sennor, s a kardot a hőstől elvenni nem illik... Ön nem fogly hajómon, Ön vendégem, Sennor.

... A hajóhad gomolyog, lassan nyomul fel az oceán sikhján.

A hívívó már messzeszáguld, hogy kikürtölje a világ minden zugába a nagy csata végét, a győzelmi mámort, — és a szomorú csapást, mely egy nemzetet sujtott, ledöntött, eltiport.

ÚJ-ÉVI BABONÁK.

Az emberi természetben gyökerezik, hogy állandóan jól remél: gondtalanul búcsúzik a múlttól és bizalommal tekint a jövő felé... Időszakokra, évekre osztja életét, és mikor az ó-év utolsó órája lejár: úgy tetszik neki, mintha új életre ébredne; mintha, nem egy óra s az órának perczei választanak el az ó-évet az új-tól, hanem mintha a gondviselés hatalma a multak romjain újat, szebbet és jobbat kívánna teremteni.

Innét van, hogy az emberek az újév be-köszöntével keresik az alkalmat, hogy legalább az esztendő első óráiban jóban legyen részük... A kik szeretik egymást, azok iparkodnak az új-

abból csak olyan «tedd-ide, tedd-oda» há-zastárs válik.

Tizenkét órakor rugja meg a leány az ól ajtaját, de jól! A hányat a disznó röffient odabenn: annyi év múlva megy férjhez. Az óltól visszatérve rázzon meg egy fát és mondja, hogy:

«Lehüllottak a levelek...
Hol van, a kit szerettek?
Ugass-ugass fehér kutya,
Jőjj el babám gyorsan futva».

Ha ezenközben kutyaugatást hall, akkor hazudott a disznó, mert még azon évben férjhez megy. Ezután a fától menjen a kerekcs kúthoz, nézzon bele s megtudja, ki jön érte. Az anya vágjon le a harangkötél-ből egy darabkát úgy, hogy a harangzó észre ne vegye, s fonjon abból egy picikét eladó lánya hajába, a maradékot pedig vesse a tűzbe: leánya hamarosan férjhez megy és lánggal-hévell fogja szeretni a férje-ura. Ha a leány Szilveszter éjjelén le-vágja a haját, akkor az a következő évben tizenkétszer olyan hosszúra nő meg.

A ki új-év reggelén későn kel, az lusta lesz egész esztendőn át. A ki új-év napján veszekedik, egész éven át veszekedni fog.

A család tagjai rendszerint már néhány hét-tel előbb megállapodnak abban, hogy kinek fog-ják elbúcsúztatni az ó-évet és hogy hol fognak egymásnak «Boldog új-évet» kívánni.

Rendszerint lakoma, zene és tánc járja ilyenkor. Az öregje kvaterkázva, a «régi jó idők»-et dieséri s nagyokat sohajt, türelmetlenül lesi, hogy mikor éri el az óramutató a tizen-kettőt. Szorgoskodva sűrű-forog a fiatalok. Sok a teendő s az ó-év rejtelmes órái hama-rosan véget érnek. A karácsonyi gombóc-főzések, glomóntésnek Szilveszter éjjelén van a próbája. A karácsonyi fahordást és karólvását az ó-év utolsó órájában még egyszer meg kell próbálni.

Szilveszter éjjelén emeltetnek a leánynyal bögrét, a mit illetéknépen szokás tenni. Hat bögrét tesznek az asztalra; azok alá fésüt, szenet, söt, kenyeret, gyűrűt és olvasót dugnak, akként ter-mészetesen, hogy az a leány ne lássa, kinek a bögrék közül választania kell. A fésűt veszekedő férjért, a szén sok gondot, a só jómódot, a kenyér békességet jelent, a gyűrű a választott elnyerését, az olvasó a pártában maradását jó-solja meg.

Somfágot kell égetni az ó-év utolsó órájában. E végből egy köteg somfavesszőből hú-znak a lányok láttatlanban egy-egy szálát s an-nak egyik végét kezükben tartva gyújtják meg, dugják azt a tűzbe; a ki pattogva ég, abból tüzről pattant menyecske lesz; a ki csendes sisteregéssel lángol, annak csupa öröm lesz az élete; míg a ki nagynehezen bir meggyuladni:

A ki új-év napján kikap, azt az esztendő folya-mán nagy baj éri. Új-év napján tehát korán kell felkelni, egész napon át jónak kell lenni, hogy egész esztendőn át frissek, jók és szorgal-masak lehessünk.

A népbabona továbbá azt tartja, hogy új-év reggelén zsidóval találkozni nagy sze-rencse, cigányt látni boldogság. A melyik házba új-év reggelén legelőbb férfi ember teszi be a lábát, annak a háznak következő évre meg van állapítva a szerencséje; a melyikbe ellen-ben asszony lép be, az a ház rosz napoknak néz elébe. Ötlet egész éven át napirenden lesz a párkedés; törni, zúzni fognak a fazekak a konyhán s minden szerszám kiszárad a nyeléből. Nem lehet tehát a somogybeli gazdaembernek rosz néven venni azt, hogy újesztendő dél-előttjen a feleséget szekerekejére ülteti. Ha új-év reggelén türes edényvel mennek a házhoz: insé-ges esztendő elé néznek a háziak. A kinek új-év napján tartoznak, annak egész éven át tartozni fognak. A kinek új-év napján kiadása van, az alig győzi meg a házat a pénzzel. A ki új-esz-tendő napján születik, az nagy úr lesz. A ki új-év reggelén magától tüsszent, az abban az évben meg nem hal. Az új-évi álmot beteljesedik. A ki bal lába nagy újat cérnaszállal az ágy lábához köti, az arról álmodik, a miről akar.

A ki új-év napján déli harangszókor meg-mosdik, az egész esztendőn át egészséges lesz. A kit ebéd idején megszúdnak, azt évközben egy-szer sem kell megszúdni. Új-évnapján nem szabad szárnys állatot enni, mert az hátra kapar s így elkaparintja az ember orra elől a szerencsét; malacpeseenyét azonban jó enni, mert a ma-lacz előre tőr s ekként rá bukkan a szerencsére, s a ki peseenyéből eszik, mindenen biztosítva lesz az előmenetele. Új-év napján nem szabad káposztát főzni, mert akkor az egész esztendő savanyú lesz; nem szabad borsót enni, mert a ki borsót eszik, az könnyelműen játszik szeren-

cséjével; lensét és köleskását kell enni, hogy év közben sok pénzünk legyen; a lense aranyos olyan, mint a pénz, a köleskásának pedig arany-szine van.

Az új-évi felkészítést jó szívvel kell fogadni; mert az új-évi jó kívánság még a gyümölcsfának is használ; a mely gyümölcsfát ugyanis jókor reggel felkészítettek, az bőterméssel fizet. Krenedits Ferencz.

BÁRÓ ROTHSCHILD FERDINÁND.

1839—1898.

A világhírű Rothschild családnak egyik nevezetes tagja halt meg Angliában a múlt évi decz. 17-én. Mint sokan a család újabb nemzedékének tagjai közül, már ő sem kizárólag pénzűgyekkel foglalkozott, hanem főképp nagy úr volt, ki fejedelmek barátságát kereste, környezetében jótékonyságot gyakorolt, szenvedélyes gyűjtő volt (ez a Rothschildok egyik jellemző sajátysága), de e mellett megtartotta őseinek hitét s feleséget is rokonai közül választott.

Báró Rothschild Ferdinánd 1839-ben Párisban született s így halálakor 59 éves volt. Atyja, Anselm báró, még testtel, lélekkel bankár volt, s nagyatyja, Nathan Mayer, volt az angol Rothschild-ház megalapítója (1798), ki különösen a waterlooi csata ügyes felhasználásával szaporította millióit, melyeknek egy részét atyjától, a frankfurti Mayer Amschelstől, a család gazdagságának megalapítójától örökölte. Ferdinánd báró gyermekkorát Bécsben töltötte s akkor részt is vett az ottani Rothschildok üzletében; de már 1860-ban, tehát 21 éves korában Angliába költözött — nagy úrnak. 1865-ben vette el unokanővérét, Rothschild Evelynát, ki azonban csakhamar elhunyt; emlékére férje egy pompás gyermekórházat alapított. Később a politikai életben is részt vett s az utolsó két évtized alatt állandóan tagja volt a parlamentnek, de kiváló szerepet nem vitt.

Rothschild Ferdinánd báró Aylesburghban építtetett magának kastélyt a Chambord-palota mintájára egy francia építész által s azt, valamint környékét, oly pompásan rendezte be, hogy maig is egyik fő látni valója Buckinghamshirenek. Angol szokás szerint külön neve is van a palotának: Waddesdon Manor. Fejedelmi vendégek gyakran fordultak meg benne, többek között Frigyes német császár és a perza sah, de leggyakoribb vendég volt a walesi herceg, ki a dűsgazdag báróval igen jó barátságban élt s állítólag élt is a szivességével. Rothschild különben állandóan nyílt házat tartott s szombat-utánként igen sok előkelő egyén ment ki hozzá Londonból, kik aztán hétfogig nála időztek.

Waddesdon Manor kiváló nevezetességgel bírt, mivel a báró milliókat költött gyűjteményeire. Híres festők művei, ritka szép kiadású könyvek, történelmi nevezetességgű tárgyak, a renaissance és goth műpar termékei és francia emléktárgyak oly nagy számmal voltak a kastélyban, hogy komoly történetbúvárok is eljártak azokat tanulmányozni. A báró igen sok jót tett a környéken lakó emberekkel; ő volt az újszülötteknek általános keresztapja s a szegények gyámulója. Százczereket adott jótékony alapítványokra s nagy gondot fordított a szabadkőművészek munkájára. Ha távolabb nem ismerték is, környezetében általában szerették és korai halálát őszintén megsiratták.

Előfizetési felhívás

VASÁRNAPI UJSÁG POLITIKAI UJDONSÁGOK

1899. évi folyamára.

A «Vasárnapi Ujság» az 1899-ik évvel 46-ik évfolyamába lépett, s vezetése immár több mint harmincz éve van ugyanazon szerkesztő kezében. E legrégebb magyar képes lap jövőre is hű marad alapításakor választott irányához, hogy a hazafias érületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükrö, szíves korunk történetének igaz krónikája legyen. Közli a hazai és külföldi neve-

BÁRÓ ROTHSCHILD FERDINÁND.

ROTHSCHILD NATHAN MAYER,
az angliai Rothschild-ház megalapítója (1798).

zetesebb emberek arczképei, élet- és jellemrajzokkal kísérve; költeményeiben, elbeszéléseiben a szépirodalmi bees mellett a nemesebb ízlést és nemzeti irányt tartja szem előtt; képeiben, melyeknek érdekességét vagy művészi becsök, vagy a napirenden levő események kölesönöznek, képmagyarázataiban, történelmi, néprajzi, természettudományi, társadalmi s a tudományok népszerűsítésére, vármányainknak nagy körben elterjesztésére szánt cikkeiben arra az egyszerű természetességre és józan-ságra, való hűségre és erkölcsi megbízhatóságra törekszik, mely e lapot családi lappá, valódi házi barátává tette oly sok magyar tüzhely körében. Tárca-rajzok, valamint a heti események ismertetésére szánt rovatai felélelik az irodalom, a művészetek, s általában az egész közönség-élet körében fölmerülő mozzanatokat. A «Vasárnapi Ujság» a női munkára és divatra vonatkozó képeket és cikkeket is ad, hetenként «Regénytár» mellékletet, s minden évben művészi becsű nagyobb külön képmellékletet, összesen több mint ezer képet közöl évenként.

A «Vasárnapi Ujság» Regénytárát az évben Jókai Mór «Szép Anygalka» című hosszabb elbeszéléssel nyitjuk meg, Goró Lajos festőművésznünk illusztrációival. A «Szép Anygalka», melyet Jókai Mór most írt a «Vasárnapi Ujság» részére, egyike a szorvius regény-író legkedvesebb és legmegkapóbb elbeszélései-

nek. — Egyidejűleg közöljük Theuriet André jeles francia író «Vadlilom» című regényét, az eredeti párisi kiadás illusztrációival. A hazai és külföldi többi regények mellett folytatni fogjuk a «Hires asszonyok» című sorozatot is, — szintén képekkel, — melynek eddig megjelent részei oly általános érdeklődést kellettek az olvasó közönségnek.

A «Vasárnapi Ujság» a napi érdekű eseményeket képekkel is gazdagon illusztrálja. Elég legyen megemlíteni, hogy a lefolyt évben, pl. a spanyol-amerikai háborúra vonatkozólag 42 képet, az 1848-iki erdélyi unió emlékmépe alkalmából 50 képet, Erzsébet királynéről, halála alkalmából, a királyneve és halálára vonatkozó 95 képet, Bismarekról 15 képet, gróf Zichy Jenő legutóbbi kelet-ázsiai utazásából 25 képet, — mind művészi kivitelű, és legtöbbször eredeti képeket közölt.

A «Vasárnapi Ujság» társalaja, a most már 45-ik évfolyamába lépett «Politikai Ujdonságok», melyet, mint az események hű és részrehajlatlan előadóját valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátó gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg. A «Politikai Ujdonságok» állandó ingyen melléklete a «Magyar Gazda» című gazdasági és kertészeti képes lap. — A «Politikai Ujdonságok» minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

Mind a két lapnak kiegészítőjül szolgál a «Világkrónika» című képes hetilap, mely hetenként egy iven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeresen közöl nagyobb elbeszéléseket, utirajzokat, úgy szintén mulattató közleményeket, talányokat, stb.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK:

	egész évre	fél évre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt. — kr.	4 frt. — kr.	2 frt. — kr.
A Világkrónikával együtt.	9. 60	4. 80	2. 40
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12. —	6. —	3. —
A Világkrónikával együtt.	13. 60	6. 80	3. 40
Csupán a Politikai Ujdonságok	5. —	2. 50	1. 25
A Világkrónikával együtt.	6. 60	3. 30	1. 65

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem utca 4. küldendők.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Egyiptom cíművel közelebb egy 351 lapra terjedő s gondosan illusztrált mű jelent meg a «Patria» irodalmi vállalat kiadásában, mint emléke annak a tanulmányútnak, a melyt az 1896-ik év két első hónapjában egy 21 tagból álló tanártársaság tett Egyiptomban a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából és támogatásával. Az érdekes és tanulságos könyvet az utazó társaság tagjai írták és e tagok egyike, Kőrösi László szerkesztette nagy gonddal. Az illusztrációk eredeti angol, francia, olasz és magyar fényképi foltvételek után készültek, melyek itt jelennek meg először. Különösen kiemelendők Roskovics Ignác jeles művésznök nagy számú egyiptomi foltvételei, ki a fehérvásonra nyomott szines borítékképet is szolgáltatta.

A könyv tizenhat közleményben ismertetett Egyiptom múltját és jelenét. A közlemények címek szerint a következők: Beóthy Zsolt egyetemi tanár egy rövid előszóban vizsgálja az egyiptomi tanulmányút célját és sikerét; Goldzieher Ignác egyetemi tanár, ismert orientalista, a tanulmányút volta-képi rendezője; «Az egyiptomi izlám»-ról ír alapos értekezést; Platz Bonifác — Egyiptom történetét és irodalmát ismertet; Fogarasi Albert Egyiptom mythosairól értekezik; Sarmasagh Géza «Egyiptom és a biblia» című tanulmányt ír; Gressits Miksa a mai Egyiptom történetét mutatja be oknyomozó előadással; Bodnár Bertalan Egyiptom földrajzát vizsgálja; Laudon István Egyiptom növényvilágát mutatja be; Marcsiss János az egyiptomi meteorológiai intézet adatai nyomán Egyiptom éghajlatát

nak sajátosságait deríti föl; Szádeczky Gyula a régi egyiptomi építkezésekhez használt kőfajokról ad alapos ismertetést; Vitális István Kairo városának érdekességét vizsgálja; Szép Rezső Felső-Egyiptom csodás műemlékeinek maradványaival foglalkozik; Gecsényi Gusztáv Szeuez fontosságáról és környékéről ír; végre a szerkesztő, Kőrösi László, egy bevezető és egy záró közleménnyel gyaráítja a kötetet, amabban a tanulmányút történetét mondja el, emelbten pedig «Egyiptomi szépségek» címmel az Egyiptom területén élő néptörzsek nőiről ad igen érdekes ismertetést. — A díszes kiállítás s igen szép kötésű könyvet a vallás- és közoktatási miniszterium nemcsak megjelentésében támogatta, hanem az ország összes iskolai könyvtárainak is melegen ajánlja. A száz eredeti képpel díszített kötet ára 6 frt.

A Szentföldön címmel Erődi Bélától egy 256 lapra terjedő útleírás jelent meg díszes kötetben, melyet 110 kép és Palesztina szines nyomtató térképe élénkít. Erődi már kétszer járt a Szentföldön s ez utazásain szerzett tapasztalatai és az ide vágó irodalom legjobb forrásából merített tanulmányai alapján 20 fejezetben ismerteteti Palesztinát, főleg pedig a Szentföld azon helyeit, a melyek az új-szövetség történetében kiváló fontosságúak. Az épen olyan érdekes, mint tanulságos mű megjelenéséről most csak röviden adunk hírt. Közelebb bővebben visszatérünk rá s mutatványt is fogunk közölni úgy vonzó előadású szövegekből, mint érdekes képeiből. A mű ára fűzve 2 forint, diszkrétben 2 forint 80 krajczár; nagybottott, finomabb diszkrétben s színnyomatú vászonkötésben 4 forint. Megrendelhető a kiadónál, Lampel Róbert (Wodianer és fia) es. és kir. udvari könyvkereskedésben.

Kiss József összes költeményei Olcsó kiadás. 1899. Nem új gyűjteménye. csak új kiadása ez a jeles költő verses műveinek. Csupán az ajánlás új, mely a lemondás szomorú hangján sziraja el nem teljesült reményeit, kárba vesztett álmait:

„Dadogtam egy-két dalt nyugtalan álmomban,
Felig elkacagtam, felig elzokogtam,
Java része b le vezetett a viharba,
Ha fel-ír talán az én nótám sziraja.
Lassú köny szivárog végig az oreamon,
Nem tudom, de lehet, én is azt sajnálom.
Mi sajnálni való van egy elmúlt álmon?
Mi sajnálni való egy pár letört szárnyon?»

Dalok töredéki! maradjatok nyugton
Nem sokára, érzem, magam is lenyugszom,
S mi itt félbeszakadt és zaklatott engem,
Majd egy más csillagon talán tovább zengem».

Kiss József költészetének ismertetésére nem szükség kitérnünk ez alkalommal. Csak örömlünk fejezzük ki, hogy oly csinos kiállításban oly olcsó áron szerezhette meg a közönség Kiss József költeményeit, melyek egy erős egyéniséggel bíró, tartalmas költői léleknek mélyeségéből fakadtak. A csinos vászonkötésű s a költő arczképével díszített kötet ára csak 1 frt 50 kr.

Jó és rossz napokból. Költemények, írta Torkos László. A költő arczképével. Budapest, 1898. Torkos László annak a költői nemzedéknek egyik érdemes tagja, mely az ötvenes éveken tün föl irodalmunkban. Nem tartozott Petőfi utánzóinak nagy seregéhez, a formátlanosságha vagy a kelmeiségha vesző népies iskola túlzó irányához. Költeményeit kezdetlől fogva megönd és nemes ízlés jellemzi, tartalmilag pedig az érzések komolysága és erős erkölcsi alap. Költői pályája nem volt fényes. Az elismerésből Torkos Lászlónak jóval kevesebb jutott osztályrészül, mint a mennyit megérdemelt. Ki-kitör ezért szívéből az elfojtott keserűség, de a mellözötés fájdalma világgyűlöleté nem teszi; bár néha, mint például a kötet első darabjában «Az érdem» című szatírban, nagyon közel jár az embergyűlölethez, mindent silányának, nyomorultnak, torznak lát. Szívét azonban, mint egyik versében maga mondja, nem tudja bezárni a szeretetnek; de nem is akarja, inkább vértetni igyekszik a csalódások ellen. A kötetben a borongó elegikus hang az uralkodó, családi költeményeiben is többnyire ez zendül meg, még inkább azokban a költeményekben, melyekben subjectív pansaszát sóhajta el. Van a kötetben egy-két ügyesen megírt jelölt genre-képszerű elbeszélő költemény is. A hit és hazaszeretet szintén megszólal kötetben, melyet egy drámai párbeszéd zár be. Torkos László költeményeinek szép gyűjteménye a Franklin-

Társulat ismert ízléses kiadásában jelent meg; ára 2 forint. Mutatványul fentebb közöljük a «Kerülöm az embereket» című költeményt.

Gyarulóságok, írta Kenedi Géza, a «Pesti Hírlap» szerkesztője, ki Quintus név alatt megjelent társadalmi dolgozataiból foglalt össze 198 lapra terjedő kötetnyit, mely a Légrady-testvérek kiadásában jelent meg. Társadalmi dolgokról ír és ítel megfigyeléssel, meggondoltan és elvenséggel. Gondolatot, eszmét és keserű gúnyt elegend találni a tizenhárom képben. Néhány ezek közül napi eseményekhez fűződik, de nem vesztették el érdeküket. Ára 1 frt 40 kr, kötve 2 frt.

Régi Magyar Könyvtár. III. kötet. Magyar szerzőktől külföldön 1480-tól 1711-ig megjelent nem magyar nyelvű nyomtatványoknak könyvészeti kézikönyve. Írták Szabó Károly és Hellebrant Árpád. Kiadja a magyar tud. Akadémia. Második rész. 2548—4831. sz. (1671—1711. pótlék). Névmutatók. Budapest. A magyar tud. Akadémia könyvkiadó-hivatala. 1898. A 943 lapra terjedő vastag kötet fölöttébb becses adattár a régi magyar irodalom ismeretéhez. Ára 6 forint.

Budapesttől Lisszabonig, úti rajzok, írta dr. Falk Zsigmond. A szerző a nemzetközi hírlapírók nyáron Lisszabonban tartott kongresszusán vett részt, s tapasztalatainak, benyomásainak hatását adja vissza e 270 oldalra terjedő könyvben. Nem száraz úti jegyzeteket írt össze, hanem az élet eleven hatásától rajzolt képeket. Páris, innen Biarritzig, aztán Portugalia, Lisszabon, majd a spanyol föld és Madrid szolgáltatják a benyomásokat és az alkalmat, hogy szerző megjegyzéseit összeírja. A könyvet számos kép illusztrálja. Ára 5 korona.

Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) kiadásában a már említettek kivül az utóbbi napokban a következő új könyvek jelentek meg:

Az ifjúsági könyvtár című sorozatban: «Odysseus kalandozásai». Írta Kempf József. Képekkel, kötve 1 forint. — Meggendorfpénk «A sok fejűk» című tréfiás albuma, 1530 feleképnek változtatható alakokkal. Kötve 1 forint 50 krajczár. — Vargay Istvántól «Lovagiaság». Párbaországok. Ára 1 frt 50 krajczár.

A tudományok zsebkönyvtára címen Stampfel Károly pozsonyi kiadó gyakorlati hasznú vállalatot indított meg, mely egyes füzeteiben különböző tudományokat foglal össze röviden. Eddig négy füzet jelent meg; Földrajzi és statisztikai táblék; összeállította Hickmann A., és Péter J. — Arithmetikai és algebrai példatár, összeállította dr. Lévény Ede főgimnáziumi tanár; 2200 feladat. — Kis latin nyelvtan, írta dr. Schmidt Márton tanár. — A magyar irodalom története főbb vonásokban, írta Gaál Mózes. Tartalmas füzetek 60—80 oldalnyi terjedelemben, sűrűn nyomtatva és csinos kiállításban. Egy füzet ára 30 kr.

Uj naplárak. «Műszaki hetilap zsebnaptára» címmel Gonda Béla miniszteri osztálytanácsos, a «Műszaki hetilap» szerkesztője gyakorlati irányú naptárt adott ki, mely mérnököknek, építészeknek, stb. van számára. Ára egy forint. — Törvényhatósági naplár. Az 1899-ik évre, tizenegyedik évfolyamában jelent meg Toldy László Budapest-fővárosi főfelvételnök szerkesztésében a jól ismert törvényhatósági naptár. A naptári részen kívül teljes tiszti ezimárt tartalmaz, s ára fűzve 1 forint 50 krajczár, kötve 1 forint 80 krajczár. A Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság kiadása, s Singer és Wolfner bizományosok útján kapható.

Egyházi festészet. Örvedetes, hogy templomaink díszítéséhez mindinkább igénybe veszik a művészetet. Az egri egyházmegyéhez tartozó saári katolikus templomban a nyáron végezett be Tury Gyula jeles festőművész három faliképet. Ezek Ragó Ferencz műszerető plébános kezdeményezésére készültek s igazi művészi ékességei a templomnak. Az egyiknek historiai vonatkozású tárgya azt tüneti fel, a mint Aba Sámuel király Saáron monostort alapít s átadja a Benézéseknak. Tury más szép megbízást is kapott. — Kozma Károly dr. skardonai választott püspök, egri fő-zsekésegyházi kanonok szép templomot épített nagy költséggel szülőhelyén, a borsodmegyei Mező-Keresztesen. Az áldozatkész főpap a templom freskóinak megfestését Turyra bízta. Utánzásra méltó példák ezek.

Művásárlások a téli kiállításon. A Múcsarnok téli kiállítását nem csak sokan látogatták, de a mű-tárgyakból is 80 darab kelt el karácsonyig 17,255 forint értékben. A király ez év tavaszán 4000 forint engedélyezett arra a célra, hogy számára műtárgyakat vásároljanak. Ebből a tavaszi nemzetközi

kiállításra csak 1900 forint árát vásároltak s a hátralévő 2100 forintot a mostani téli kiállításra használták föl. Már fölterjesztették a javaslatokat a kabinetirodához és összesen négy olajfestmény megvásárlását ajánlják.

Népszínház. Deczember 28-ikán új francia opera-ette került színpadra. «Diákisszonyok», írták Gavault és Cottens, zenéjét szerzette Varney, fordította Makai Emil. Csupa ismerős dolgokat látnak viszont a színpadon, leányiskola növendékeit, katonákat, szökést, születési titkot rejtő medailonokat, nagy örökséget; mindezt a maga elkopott formájában, melynek újra festése nem sikerül, nehány jelenete azonban mulattat, Varney zenéje pedig kellemes.

A «Diákisszonyok» meséje egy nagy örökség körül forog, melyet egy gazdag és előkelő úr hagyott két unokahúgnak 150 év múlva élő nőtőlődjaira, ha ezek fel tudják mutatni a két amulettet, melyet a végrendelekző adott két unokahúgnak. Egy kalandor báró akarja most kérekeríteni a két amulettet, hogy az örökséget fölcsipje. Vannak még egyéb föltételei is a végrendeletnek. Az egyik amulett a sainte-cyri huszárök kantinosnőjénél van, a kinek a katonák udvarolnak; a másik egy leány-gimnázium növendékénél, a ki egy barátijével indúl útra, hogy a kitűzött helyen fölmutathassa az ereklyét. Sok akadály, huszárök udvarlása után kerül a sor a végrendelet utolsó pontjára, mely szerint: a mint a végrendelet felolvastatott, a város-házára belépő első férfinak el kell döntenie, hogy a két örökösön közül melyik a szebbik. Egy hőbörző holland költő az itélő, a ki a kantinosnőnek nem ok nélkül adja oda Páris almáját, csak hogy ez az örökséget megosztja a diákisszonyokkal. A lassan haladó történetben a zenét, a dalokat azonban szívesen fogadta a közönség, valamint Blaha Sáriktól, a nagy művésznő leányát, ki első operette-szerpét ügyesen játszotta és énekelte. Kury Klára, Hány Gábi, Gasz Mariska, Németh József, Szirmai, Vidor, Solymosi, Tollagi mindnyájan teljes erejükkel támogatták az előadást.

Magyar Színház. Jó esélyt volt deczember 29-én a Magyar Színháznak. Eredeti színmű került bemutatásra: «A bolond», melynek poétikus meséjét Rákosi Jenő írta Malonyai Dezső egyik elbeszélése után, s kifejező, szép zenét szerzett hozzá Szabados Béla. A közönség a sok francziás színmű után egész új világot és alakokat, jól eső hangot talált a színműben, melynek derűs részei igazán tiszták, meghatározó részei pedig érzésből kelnek és érzéshez szólnak. Nagy élénkség a színpadon, erőteljes mese változatosan dolgozva és kellemes zene, — nem csoda, ha a közönség sokat tapsolt.

Egy nyomorult, csavargó vásári komédiás szívőnek történetével hatja meg a közönséget. A bolondos bohóc szeret, de szerelmet nem talál. Az útszéli árokból szedett föl egy elhagyott kis lányt, a kit fölnevelt, együtt koldulnak s a csavargó bele is szeret; ám a leány megszereti az első férfit, ki templom küszöbén hal meg az orgona bűgö hangjai közt. Romantikus részeit elfogadhatón írta meg Rákosi, egyéb részei is lüktetnek s a mellékalkalok mindnyájan helyet és eszelekedni valót kapnak a színpadon. A zsetés minden felvonás végén zajosan nyilatkozott. Sziklay Kornél, a színház jeles komikus játszott a színházi bolondot és megindító ábrázolta, mintha eddig nem is kacagató szerepeket játszott volna. A bohóc leány Komáromi Mariska játékaival és énekével nyerte meg hatását. A többi szerep mellékes; azokat Bikel Irén, Haller Irma, Rózi Lili, Kalmár, Rózsahegy, Ödr, Szentmiklósi, Szilágyi és Boross töltötték be. A felvonás-végi tapsokra az egyik szerző, Szabados jelent meg.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Petőfi-társaság tagválasztása. A Petőfi-társaság deczember 23-ikán töltötte be a megüresedett három helyet.

Ajánlották tagokul: Bartha Miklóst, Koroda Pált, Gárdonyi Gézát, Vértessy Gyulát, Makai Emilt, Ábrámyné-Katona Klementint, Szabolcska Mihályt, Somogyi Károlyt és Erdélyi Gyulát. Az első szavazásnál kapott Bartha Miklós 21, Gárdonyi Géza 18, Vértessy Gyula 11, Makai Emil 11, Koroda Pál 10, id. Ábrányi Kornél 5, Somogyi Károly 3, Szabolcska Mihály 2 szavazatot. Minthogy az általános többség 14 szavazatot volt, az elnök Bartha Miklós és Gárdonyi Gézákat megválasztott rendes tagoknak jelentette ki. A harmadik helyre szűkebb választásnak volt helye és a legtöbb szavazatot nyert jelöltet tüzték ki helyre s szavazásra. Minthogy Vértessy Gyula és Makai Emil egyenlő szavazatot kaptak, sorszhuzás döntött az első két jelölt között. A sors Makai Emilnek kedvezett, elsőség dolgában. A sors Makai Emilnek kedvezett, a ki 13 igen szavazatot kapott 12 nem ellenében.

Igy tehát a társaság új tagjai: *Bartha Miklós, Gárdonyi Géza és Makai Emil*. A választás után megállapították a január 6-iki *naggyűlés* programját. Költeményt olvasnak föl: *Kiss József, Bartók Lajos, Abrányi Emil*. Elbeszélést *Jókai Mór, Zichy Géza* gróf («Lámpaláz» ezimen), *Rákosi Viktor* (Történet, melynek vége nincs) ezimen) és *Bárony István*. *Bartha Miklóst* is felszólítják fölolvására.

A **régészeti és embertani társulat** december 27-iki ülésén *Nagy Géza* az Anjou-kori magyar viseletről értekezett. Ez részint a XIV. századbeli nyugoti divattal egyezett, részint pedig a keleties ugynevezett «kun» viseletről állt. Maga a nyugotias viseletmód sem egyéb azonban, mint az Árpád kori viseletnek továbbfejlődése, melyet a magyar királyi ház fénye ép úgy nemzetközivé tett, mint a milyenné vált napjainkban a huszárvisélet. Magyarországnak e befolyása az európai viseletre csakugyan megvolt, a mit többek között igazol, hogy nyugaton még a XIV. század elején is az inszeru bő tunika helyettesítette a kabátot, félszázad múlva pedig mindenfelé a testhez álló, hasított felöltők terjedtek el, a mi a magyar viseletben ősi keleti hagyomány s többek között az Árpádok korában is használatban volt. Ezután *Gohl Ödön* a Buda visszavételének idejéből való emlékérmeket mutatta be gipszlenyomatban: 128 érdekes fajta érmet, a melyek közül kettőt *Christian Hermann Rott* körömczibányai véső vésett.

MI ÚJSÁG?

* A «**Vasárnapi Újság**» 1898. évi második félévi folyamához való *képmellékletet* a jövő héten fogjuk előfizetőinknek megküldeni. Az 1899-ki új évfolyam két első számát minden eddigi előfizetőinknek kivétel nélkül megküldjük, s azokhoz mellékeljük az 1898. évfolyam czimlapját és tartalomjegyzékét is.

Új-év. A húnyó század utolsó esztendejébe jutunk. Az emberiségre, a haladásra rendkívüli átalakítást hozott a század, melynek utolsó évszámát írjuk 1899-czel. Forrongó nagy időszak volt, mely eszméket, erkölcsöket s az emberi elme sok nagy-szerű találmányait juttatá diadalra, a kutatások pedig egész világokat tártak föl. A beköszöntő új-év hazánkra nézve aggodalmas jelenségek közt kezdődik. Nincs senki széles e hazában, a ki ezen a napon jobb esztendőt ne kívánna, mint a milyen elmúlt és megnyugvással tudna tekinteni az új esztendőre. A zürzavaros politikai állapotok jutnak tetőpontjokra új-év napjával. A pártviszályok, a parlament meddősege, a személyes surlódások a törvényhozás képességét megbénították s egyelőre alig kereshetünk egyébben vigasztalást, mint reményben. Reméljük, hisszük, hogy nemzetünk sorsának irányítói mihamar lerázzák azt a nyomasztó nyugót, mely egész alkotmányos életünket fenyegeti. Hiszen a történelem tanúsága szerint nemzetünk a nagy veszély idején mindig le tudta győzni a melléktekinteteket. Adja Isten, hogy most is így legyen! Különben az új-év sajátosságai közül érdekes, hogy az évszámokat most kezdjük utoljára 18-al írni, a következő új-évtől fogva már 19-czel kezdjük s így folytatják majd az utódok az újabb századig, mely egyszersmind a harmadik évezred bevezetése lesz. Ez a mostani év vasárnapal kezdődik, vasárnapal végződik, tehát a rendes 52 helyett 53 vasárnap lesz benne. Húsvétja igen korán, már április hó 2-ikén beköszönt, a piros pünkösdi napját május hó 21-ikén kezdjük ünnepelni. Lesz ez évben három napfogyatkozás és két holdfogyatkozás is, bár mi ezekből csak egyet-egyet láthatunk; az egyiket június 8-ikán, a másikat december 17-ikén.

A királyné szobra. *József Ágost* főherceg és *Augusta* főhercegnő kezébe forinttal járult az Erzsébet-szobor költségeihez. Szemcsényi István ezredes, a főherceg kamarai előjárója küldte be az összeget *Csekonics Endre* grófnak, azzal a kéréssel, hogy azt, mint a főhercegi pár adományát a vörös-kereszt-egyesület gyűjtéséhez csatolja. Az egyesület ezzel eddig 37,000 forintot gyűjtött a szoborra.

Erzsébet-templom. A királyné emlékére templomot akarnak emelni a fővárosban. Ő Felsége a király beleegyezett a terv megvalósításába s a gyűjtés megindításába. Az ügynek fővédőnője *Mária Valéria* főhercegnő. *Károly Lajos* főherceg 500 frtot, *József* főherceg 1000 frtot, *Klotild* főhercegnő 1000 frtot, *Thurn-Taxis* Albert herceg

3000 márkát, *Margit* főhercegnő 1000 márkát adományoztak a templom czéljaira. Az eddigi gyűjtés meghaladja a 30,000 forintot.

A királyi palota kápolnája. A budai királyi lak Zsigmond-kápolnájából e hó 18-ikán ünnepélyes isteni tisztelet után szállították át a Szent-Jobbot a palota korona-szobájába. A kápolnát a karácsonyi ünnepek után részben lebontják, hogy díszesebben

szobornak márványból faragott mását, a melyet a nádorcsalád sírboltjában, a budai királyi palota Zsigmond kápolnájában, helyeznek el.

Gróf *Zichy Jenő* itthon. A hosszú utjáról hazatért gróf *Zichy Jenő* iránt minden körökben melegen nyilvánul az elismerés. December 29-ikén érkezett Székesfehérvárra, s mint a város díszpolgárát a hatóság is örömmel üdvözölte. A közön-

1. Dr. *Kaizl József*, osztrák pénzügyminiszter; 2. báró *Spaun Herman*, altengernagy; 3. *Mérey Kajetán*, udvari tanácsos; 4. *Kállay Béni*, közös pénzügyminiszter; 5. báró *Bánffy Dezso*, magyar miniszterelnök; 6. *Lukács László*, magyar pénzügyminiszter; 7. *Krieghammer Ödön*, lovassági tábornok, közös hadügyminiszter; 8. gróf *Thun Ferencz*, osztrák miniszterelnök; 9. gróf *Goluchowski Agenor*, külügyminiszter.

KÖZÖS MINISZTER-TANÁCSÉLSÉGE ELNÖKLETE ALATT.

«A királyi gyűlés»-ből.

megújtsák. *Hauszmann Alajos* műegyetemi tanár, a palota építője készítette az átalakítási terveket, a melyeknek kivitele negyvenezer forintba kerül. Az átalakítás hét hónap alatt megtörténik, a jövő augusztus hónapban már az új kápolnában tartják meg a szent-istvánnapi istentiszteletet.

József nádor emléke. Az aletszhi főhercegi kápolnának egyik legszebb díszje *József* főherceg nádornak a térdeplő szobra, a melyet *Zala György* mintázott. *József* főherceg most megrendelte a

ség sorában ott volt *Say* altábornagy, *Fiáth Pál* báró főispán, *Huszár* alispán, *Havranek* polgármester, *Festetics Bennó* gróf tanfelügyelő, *Vértessy József*, a Vörösmarty-kör elnöke. Este lakomát rendeztek tiszteletére.

Horváth Boldizsár szobra. Szombathelyen, *Horváth Boldizsár* szülőhelyén bizottság alakult a végből, hogy a nemrég elhunyt államférfi emlékének méltó szobrot emeljen. A bizottság, a melynek *Ehén Gyula*, szombathelyi polgármester az elnöke, lelkes

hangú felhívást bocsátott ki, a melyben adakozásra szólítja fel mindazokat, a kik a megdicsőült emléke iránt kegyelettel és tisztelettel viseltetnek. Adományok Szombathely város polgármesteri hivatalába küldendő legkésőbb 1899. január 15-ik napjáig.

Eljegyzés. Dr. *Mészöly István* apatini királyi albiró, *Mészöly István* halasi földbírtokos fia eljegyezte *Boross Lajos* földesi földbírtokos leányát, *Jolánkát*.

napokban, mikor szerkesztőségünkben tett látogatást, már főképp e választás foglalta el. Tíz év előtt, mint egészen fiatal ember «*Lidérczítizek*» verses kötetével ébresztett figyelmet. Forrongón írta többi műveit, s mint tartalékos tisztelet, majd mint főhadnagyot is folyton az irodalom foglalta el. Nemsokára «*Verses regények*» című kötet jelent meg tőle, lefordította *Göthe* «*Faust*»-ját is, és folytono-

HALÁLOZÁSOK.

Gróf *Thun-Hohenstein Ferencz*né, született *Schwarzonberg Anna Mária* hercegnő, az osztrák miniszterelnök felesége elhunyt Bécsben, december 24-ikén, 54 éves korában. Csillagkereszt és palotahely volt, s az osztrák arisztokráciában igen népszerű. Halála következtében az uralkodó és a főherczegek, főherczegnők is kifejezték részvétüket gróf *Thunnak*. Temetése december 26-ikán nagy részvét közt ment végbe, s holttestét a króltzsi családi sírboltba vitték. Ott voltak *Ferencz Ferdinánd* főherczeg, valamennyi miniszter, *Dipauli* kivételével, a ki betegsége miatt nem jelenhetett meg, számos osztrák főnemes, állami és udvari méltóság, hivatalnok, nagy közönség és sok küldöttség. A beszentelést *Schönborn* bíbornok végezte.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: *Brezovay László*, egerfarmosi földbírtokos, volt országgyűlési képviselő, ki a megyei életben is tevékeny részt vett. *Brezovay László* dr. honvédelmi miniszteri titkár édes apját gyászolja az elhunytban. — *Dobák Béla*, szegedi kir. főgyógyász-helyettes 51 éves korában, Szegeden. A köztisztviselésben álló kiváló jogász halála városzerte mély részvétet keltett. — *Leővey Antal*, postamester, 67 éves korában, Vajdácskán. Az egyszerű postás, a mindenkitől tisztelve szeretett *Antal* bácsi, egykor *Szabolcs* megye alispánja, a pozsonyi országgyűlés követe és *Lövö-Petri* duszagazd birtokosa volt. A felső-szabolcsi ev. ref. egyházmegyének 15 éven át volt tanácsbírája. — *Funták Sándor*, ismert fővárosi ügyvéd, régebben országgyűlési képviselő, a budapesti ügyvédi kamara volt elnöke, ki 1868-ban *Karagyörgy* Sándor herceget védte a pesti törvényszék előtt a szerb kormány által *Obrenovic Mihály* meggyilkolása miatti részesség vádjá ellen, a mi ügyvédi hírnevét megállapította, s a ki a tiszta-eszlári pörben is mint védő szerepelt, de az utóbbi időkben már nagyon rongált körülmények közé jutott, 76 éves korában, Budapesten. — *Tóru Pál*, földbírtokos és *Sopron* megye bizottsági tagja, 76 éves korában, Némethiben. — *Viski Papp Gyula*, 60 éves korában, Nagy-Enyeden. — *Kézdivásárhelyi Nagy Gyula*, m. kir. erdőfelügyelő, 49 éves korában, Budapesten. — *Pacséri Császár Ferencz*, 73 éves korában, Baján. — *Kirschner Izsa*k, Szamosújvár város képviselőtestületének, Szolnok-Doboka megye törvényhatósági bizottságának tagja, a szamosújvári hitközség örökös díszelnöke, 67 éves korában, Szamosújvárott. — *Ifj. Nagy Sándor*, egyetemi hallgató, Nagy Sándor posta- és táviró főtiszt fia, 22 éves korában, Budapesten. — *Andaházy Péter*, rózsahegy-i járás főszolgabírája, 53 éves korában, Rózsahegyben. — *Puar Gusztáv*, nyug. kir. kuriai segéd-hivatali főigazgató, 67 éves korában, Budapesten. — *Negrea György*, Fogarasmegye nyug. pénztárnoka, 68 esztendő korában. — *Aszódi Lipót*, csanádmezei bizottsági tag, 44 éves korában, Hódmező-Vásárhelyen. — *Szalóki Hugó*, m. kir. kezelő-főerdész, 39 éves korában, Benesházán. — *Nagy László*, 48-as honvéd, az államrendőrségnél alkalmazott rapidijas, a ki 18 évig szolgált a bejelentő hivatalban, 82 éves korában, Budapesten.

Angyal Józsefné, szül. *Thann Ludmilla*, *Angyal József* országgyűlési képviselő édes anyja, 82 éves korában, Rózsahegyben. — *Özvegy Kesseleőköi Majtényi Józsefné*, szül. *Hettlányi Irma*, 53 éves korában, Budapesten. Holttestét *Ersekújvárra* szállították az ottani családi sírboltba. — *Álgyesti Tokóry Jenőné*, szül. *Zolyomi Wágner Emma*, 29 éves korában, Bécsben. Holttestét *Daruvárra* szállították. — *Özv. Hanöel Ignác*né, szül. *Müller Erzsébet*, néhai *Ersekuradalmi erdőmester* özvegye, 48 éves korában, Kalocsán. — *Török Zsigmondné*, szül. *Hetényi Amália*, nyugalmazott törvényszéki bíró neje, *Torontál-Tordán*, 50 éves korában. — *Özv. Domkusz Már*né, szül. *Herskovits Regina*, a nagybányai zsidó jótékony nőegyesület elnöke, 60 éves korában, Nagybányán. — *Blacher Cezár*né, szül. *Horváth Anna*, 43 éves korában, Pécsen. — *Almárfalvi Námessny Izabella* urhölgy, életének 74-ik évében, Fehértemplomban. — *Özvegy dr. Schetz Antal*né, szül. *Bodor Vilma*, 58 éves korában, Kolozsváron.

Szerkesztői mondanivalók.

Szeged, L. F. A kubaí hadjárat az amerikaiaknak naponta átlag egy millió dollárba került; halottakban és nyomorékká lett sebesültekben pedig egy kimutatás szerint összesen 5000 embert veszítettek, mely utóbbi adat azonban a valóban aligha felel meg. Nyilván nagyobb lehetett a veszteség.

Imádkozni voltunk. Mind a hány. Meséltém. Nem hiányzik belőlük a melegség, közvetlenség; de a gyakorlatlan kezdet is alárják.

Ültessetek virágokat. Csinosan van írva, csak hogy nagyon sokan elmondták már, hogy «*síromra* ültessetek virágokat». Igaz, hogy itt a tiszta lyra a bölcselő hangnak enged helyet, de ez utóbbi: sem elég mély, sem elég természetes.

Beborult. János gazda. Elég esinosak, de kevéssé tartalmasak.

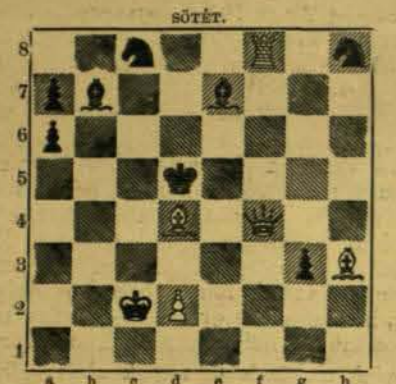
Egy író balsorsa. A szépirodalom egyik jóra való művelőjének, *Szomorj* (Trautsch) *Károlynak* sorsa mély részvétet kelt az írók közt s minden bizonynyal az olvasó közönség azon körében is, melyek e hivatott tehetségű író több köteté és a hírlapokban megjelent dolgozatai után ismerik. Elméje elhomályosult s pár nap előtt a lipótmezei intézetbe kellett beszállítani. A *Petőfi*-társaságnak új tagjai közé őt is ajánlották, de nem választották meg. Talán ez is hatással volt igazgatói lényére, mert a választás előtti

san írt elbeszéléseket, rajzokat. Közben megnősült, utazni ment, de az új benyomások még jobban izgatták. Egyszerre költőkirálynak képzelte magát, s övéi rémületen vették észre, hogy gondolkodásának, tetteinek többé nem ura. Megrendült lelkét többé nem kormányozza, s elvitték ápolni.

* Körülbelül 10 millió bicikliző van jelenleg a földön s így azok naponta szerény számítás szerint oly utat tesznek meg, melylyel 2500-szor meg lehetne kerülni a földgömböt.

SAKKJÁTÉK.

2094. számú feladvány. Steiner S.-tól.

VII. 1005.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2077. számú feladvány megfejtése Feigl M.-től.

- 1. Vg1-g1, 2. Hf4-f6, 3. Fh7-h6, 4. Fh7-h6

A 2078. számú feladvány megfejtése Rummel F.-től.

- 1. Vg1-g1, 2. Megfelelőlg mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. Andorfi S. Kovács J. - Lipótváros: Müller Ferencz - Berhidalm: Scheiber Adolf. - A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 50-ik számában közölt képtalány megfejtése: Fehér lilomnak is fekete az árnyéka.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. IV., Kaplony-utca 9. sz.)

Mint kiváló gyógyvizet és óvszert rheuma, köszvény és hurutos betegségeknek, valamint hólyag- és vesébántalmaknál, orvosi tekintélyek a Saluator-Lithion-forrást ajánlják.

HALTENBERGER BÉLA... KELEMEFESTŐ ÉS VEGYI TISZTÍTÓ INTÉZET. Kassa, Szerecsen-utca 4. sz.

! Most jelent meg! CSENGERI 50 hallgató nóta és 50 búfelejtő nóta zongorára, énekhangra. Egy kötet ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 10 kr.

KLÖKNER EDE zeneműkiadónál, Budapest, VI., Csengery-utca 62/V.

Priss lövőtű fázánokat, foglyokat, óz-czombokat és gerinczet, pörkölt vadsérteket, ideit hízott pulykát, kappant és egyéb ánnepélyekre szükséges cikkeket ajánl

GÉCZY FERENCZ Budapest, IV., Városház-tér 2. Veszek uradalmi hajóvadászatokon elejtett mindenemű vadakat, továbbá hízott baromfit és friss tojást.

Advertisement for ROZSATEJ (Rice Flour) and Canningene, including prices and contact information.

Advertisement for THYMOL SZÁJVIZ (Thymol Mouthwash) as a tooth powder, available at various pharmacies.

Advertisement for 'RADICAL' cognac-likörje, featuring a portrait of a woman and product details.

Advertisement for Crème Ideale, a skin cream, with detailed descriptions and prices.

Advertisement for SCHWARTZ illatszertára (Perfumes) and other products, including contact information.

Advertisement for Technikum Altenburg S.A., offering technical and electrical training.

Advertisement for VELOUTINE (Velocipede) by CH. FAY, including technical specifications and contact info.

Advertisement for 'EGYETÉRTÉS' (Understanding) newspaper, published by Csávozszy Lajos and Kossuth Ferencz.

Advertisement for 'A női szépség' (Women's Beauty) magazine, featuring Cornelia-arczenőcs and other beauty products.

Advertisement for LESZKOVÁČ MILETA (Leszkovác Mileta) optical instruments and contact information.

Advertisement for Brausweller János (Brausweller Janos) watches and timepieces, highlighting their quality and accuracy.

Advertisement for Dr. Révész Benő (Dr. Révész Benő) as a specialist in skin and beauty treatments.

Advertisement for WEINWURM ANTAL (Weinwurm Antal) medicinal wine, detailing its benefits for various ailments.

Advertisement for 50 évóta (50 years) EGGER-féle MELLPASZTILLÁK (EGGER's Mellpasztillák) medicine.

Advertisement for BUTORCSARNOK (Butorcarnok) as a Budapest restaurant, listing menu items and prices.

Advertisement for FÖLDESY L. puskműves (Földesy L. Gunsmith) and his workshop, showcasing various firearms.

Advertisement for FÖLDESY L. puskműves (Földesy L. Gunsmith) featuring a detailed illustration of a revolver.

Advertisement for Kozm etika (Cosmetics) products, including various creams and powders.

Advertisement for LEVÉLBÉLYEG (Postage Stamp) and Faludi Zsigmond (Faludi Zsigmond) products.

Advertisement for Kétségtelen (Undoubtedly) Kávés Thea (Coffee Tea) and Hamburgi kávéraktár (Hamburg Coffee Warehouse).

Advertisement for Epilepsziában (In Epilepsy) medicine, claiming effectiveness for various conditions.

Advertisement for FELTŰNŐ (Feltűnő) medicine, highlighting its unique properties and benefits.

Advertisement for Szépség és egészség (Beauty and Health) products, including various health tonics.

Advertisement for Korunk főnyelvája (Our Mother Language) and other educational or cultural products.

Advertisement for CHOCOLAT MENIER (Menier Chocolate) as a world-famous product, available in various quantities.

Advertisement for Ninon de Lenclos (Ninon de Lenclos) as a famous historical figure and her associated products.

Advertisement for Ninon kéz- és arczenőcs (Ninon Hand and Face Cream) and other beauty items.

Advertisement for GANZ ÉS TÁRSA (Ganz and Partners) as a major industrial and engineering firm.

Advertisement for FELTŰNŐ (Feltűnő) medicine, repeating its benefits and availability.

Advertisement for Szépség és egészség (Beauty and Health) products, including various health tonics.

Advertisement for Korunk főnyelvája (Our Mother Language) and other educational or cultural products.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvény-Társaság.

Befizetett részvénytőke 10 millió korona.

Központi iroda: VI. kerület, Andrassy-út 5.

A magyar királyi osztálysorsjegyek főelárusító helye:

IV. kerület, Koronaherczeg-utca 11.

ELFOGAD: Betéteket takarékpénztári könyvekre, pénztárjegyekre és folyó (Cheque) számlára

4%-os kamatozással

(a 10% betétkamat-adót az intézet fizeti).

Leszámítol váltókat, előleget ad értékpapirokra.

Váltóüzlete, megbizásból a legelőnyösebb feltételek mellett teljesíti mindennemű értékpapírok vételét és eladását úgy a bel-, mint külföldi tőzsdéken. Utalványokat és hitelleveleket ad az összes európai és számos Európán kívüli helyekre. Vesz és ad külföldi pénznemeket, bevált kisorsolt értékpapírokat és esedékes szelvényeket, az utóbbiakat minden levonás nélkül. Készségesen nyújt felvilágosítást és tanácsot minden, a tőzsdére tartozó ügyekben, különösen midőn valamely befektetése vagy megváltoztatásáról van szó.

Kézizálog üzleteiben,

melyek a magy. kir. kereskedelmi miniszterium által jóváhagyott szabályok szerint kezeltenek,

IV. kerület, Koronaherczeg-utca 11. szám (bejárat a Zsibarus-utczából),
IV. kerület, Károly-körút 18., VII. kerület, Király-utca 57.,
VIII. kerület, József-körút 2.

Pénzelőleget ad

értékpapírokra, arany és ezüst tárgyakra, ékszerekre és ingókra.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcseplők
Pontos cím:
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RESZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes
gazdasági gépeket gyártja.

Borprések.

Elké.

7997

Vetőgépek.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbarádo
kérdéssel bizalommal hozzájárulni.

Részletes árjegyzékkel és szakzerű
felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szeceksavágók. Morszolók.

PATIKA

Vaspepton-konerv vészegény gyermekok és felnőtteknél javítja az étvágyat, megszünteti az idegességet, jó álmot hoz, ára 1 doboz 90 kr. Cocain-pasztillából néhány darabba megszünteti a varas- és gégehurut, köhögést és rokdétéget. Ára 75 kr. A Gaultheria-olajok biztos szor reményű, migrénnél és ideg-szünetnél hatás még jobb, ha egyidejűleg Gaultheria-meszt is használunk, ára 1-1 fr. Fluor calcium kitűnő hatású szer a nyak- és mirigybetegségeknél, ára 1 és 2 fr. Az áfonya-kivonat a legmakasabb, évekig tartó óvat, etemzár, régi borkütséket ródiá lába meggyógyítja, ára centtal és váltával 1 frt 50 kr. A Fucus tengeri növény kivonata kitűnőleg elsmert szer a hied ellen és a kövér egyéneknél előforduló asma ellen. Ára 1 frt 2 fr. **Univerzál hintópor** láb-, kéz-, hónaljizadást, kipárást ujanlóit gyermekknél, lovasoknál, korépitároknál stb. áronnal meggyógyítja. Ára 50 kr. — Kapható: **HÁRSZESY KÁROLY** gyógyszerésznél, Bapapeten, VIII. Rók Sillárd-utca 28. sz. 7871

BÁRÁNY DEZSŐ

mű-hangszer-készítő

VIII., Kerepesi-ut 57.

(Luther-udvar.)

Bátorodom a t. hegedős uraknak szives figyelmébe ajánlani, hogy az általam feltalált

hegedü-gerendák
már odig is mindenütt a legnagyobb sikert érték el.

Felölősséget vállalok, hogy minden hegedü megjavul. A le rosszabb hegedü is gyönyörű, szép, esengő hangot nyer.

Dus választékban mindennemű, saját készítményű hangszerekben. 7997
Képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálók.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
FOTÓGRÁFIAI MŰINTÉZETE
A LEGJOBB Készít
GLICHÉT
mindennemű
NOMINÁLIANYAG
BUDAPEST
Szentkirályi utca 3/b

OFFICINÁJOS MALATA-KIVONATA

legjobban ajánlható **tüdőbetegségek**nél, **torokkatarrus**nál, **ugymint régi köhögés**nél. Főképp kitűnő hatást gyakorol a **gyermek légzőszerve**inek bajainál. Kellemes ízű fogva szivesen szedik a gyermekek.
Egy üveg ára 1 forint; 5 üveg ára bérmentve 5 frt.
Kapható az összes gyógyszerárakban, drogua, osemeg- és fűszerkereskedésekben
Magyarországi kizárólagos főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban,
Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. szám.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról. A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Érvényes 1898 október hó 1-től.				Érvényes 1898 október hó 1-től.			
Dél-élt		Délután		Dél-élt		Délután	
vonat-szám	óra	vonat-szám	óra	vonat-szám	óra	vonat-szám	óra
*102 12:20 k.v.	Konstantinápoly	*102 12:20 k.v.	Bécs, Páris, Bécs	*102 12:20 v.v.	Budafo	*102 12:20 v.v.	Budafo
*102 12:40 v.v.	Bécs, Páris, London	*102 12:35 v.v.	Bécs, Páris, Bécs	*102 12:25 sz.v.	Hatvan	*102 12:25 sz.v.	Hatvan
32 6:25 v.v.	Nagy-Kanizsa	1302 1:45 gy.v.	Fehring, Graz	301 12:50 gy.v.	Berlin, Rutka	301 12:50 gy.v.	Berlin, Rutka
604 6:45 gy.v.	Győhérvár, N.-Szeben	602 1:55 v.v.	Arad, Kolozsvár	903 1:05 v.v.	Konstantinápoly	903 1:05 v.v.	Konstantinápoly
10 6:50 sz.v.	Bécs, Graz	4 2:20 v.v.	Bécs, Páris	1901 1:25 v.v.	Győhérvár, Bécs	1901 1:25 v.v.	Győhérvár, Bécs
402 7:10 gy.v.	Kassa, Munkács	16 2:30 sz.v.	Bécs	403 1:30 v.v.	Lemberg, Kassa	403 1:30 v.v.	Lemberg, Kassa
1002 7:15 v.v.	Zágráb, Fiume, Róma	404 2:35 gy.v.	Kassa, Lawoczne, Lemberg	3 1:45 v.v.	London, Páris, Bécs	3 1:45 v.v.	London, Páris, Bécs
304 7:30 v.v.	Rutka, Berlin	904 2:40 v.v.	Konstantinápoly	408 6:35 sz.v.	Kolozsvár, Arad	408 6:35 sz.v.	Kolozsvár, Arad
906 7:35 sz.v.	Belgrád, Brod, N.-Kanizsa	319 2:45 sz.v.	Hatvan	7 6:40 v.v.	Graz, Fehring	7 6:40 v.v.	Graz, Fehring
1508 7:50 v.v.	Kassa, Poprád-Felka	510 2:50 v.v.	Szolnok	907 7:05 v.v.	Bécs, Sopron	907 7:05 v.v.	Bécs, Sopron
1008 8:00 v.v.	Zágráb, Fiume, Pécs	1004 3:00 gy.v.	Zágráb, Fiume, Eszék	507 7:10 v.v.	Brassó, Kolozsvár	507 7:10 v.v.	Brassó, Kolozsvár
606 8:10 v.v.	Arad, Brassó	1023 3:20 v.v.	Adony-Szabolcs, Paks	309 7:30 v.v.	Hatvan	309 7:30 v.v.	Hatvan
503 8:30 v.v.	Kolozsvár, Brassó	302 3:45 gy.v.	Rutka, Berlin	1303 7:35 v.v.	Graz, Fehring	1303 7:35 v.v.	Graz, Fehring
6 8:50 gy.v.	Bécs, Graz	910 4:00 sz.v.	Szabadska	501 7:50 gy.v.	Bakarest, Brassó	501 7:50 gy.v.	Bakarest, Brassó
408 9:50 sz.v.	Munkács, M.-Sziget	13 4:30 v.v.	Győr, Székesfehérvár	1021 7:55 v.v.	Paks, Adony-Szabolcs	1021 7:55 v.v.	Paks, Adony-Szabolcs
1708 9:15 v.v.	M.-Sziget, Stánisla	308 5:20 v.v.	Füle, Rutka	905 7:55 v.v.	Kassa, P.-Felka	905 7:55 v.v.	Kassa, P.-Felka
306 9:25 v.v.	Rutka, Berlin	508 5:45 v.v.	Kolozsvár, Brassó	1005 8:20 v.v.	Fiume, Zágráb, Eszék	1005 8:20 v.v.	Fiume, Zágráb, Eszék
*1028 10:30 v.v.	Budafo	318 6:25 v.v.	Hatvan	1003 8:40 gy.v.	Fiume	1003 8:40 gy.v.	Fiume
		1708 7:05 v.v.	M.-Sziget, Stánisla	8 8:45 sz.v.	Hatvan	1007 8:00 v.v.	Fiume, Zágráb, Pécs
		20 7:35 v.v.	N.-Kanizsa, Triest	609 9:15 v.v.	Szolnok	1705 8:10 v.v.	Stánisla, M.-Sziget
		1000 8:00 v.v.	Kassa, Poprád-Felka	11 9:25 v.v.	Győr, Székesfehérvár	1001 8:35 gy.v.	Róma, Fiume, Zágráb
		1006 8:30 v.v.	Zágráb, Fiume, Eszék	23 10:15 v.v.	Triest, Fiume	407 8:40 sz.v.	Munkács, M.-Sziget
		48 8:40 sz.v.	Ungvár, Lemberg	909 10:30 v.v.	Szabadska	1507 9:05 v.v.	Kassa, P.-Felka
		48 8:40 sz.v.	Bécs	307 10:55 v.v.	Rutka, Füle	9 9:20 v.v.	Bécs, Graz
		502 9:15 gy.v.	Kolozsvár, Bukarest			303 9:25 gy.v.	Berlin, Rutka
		1904 9:30 sz.v.	Pécs, Eszék, Brod			603 9:40 v.v.	N.-Szeben, Gyulafehérvár
		1304 9:55 v.v.	Fehring, Graz			25 9:45 sz.v.	Triest, Fiume
		608 10:00 v.v.	Arad, Brassó			401 10:00 gy.v.	Munkács, Kassa
		908 10:20 v.v.	Belgrád, Eszék, Brod				
		8 10:45 sz.v.	Bécs				
		322 11:00 v.v.	Rutka, Miskolc				

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról. A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Érvényes 1898 október hó 1-től.				Érvényes 1898 október hó 1-től.			
Dél-élt		Délután		Dél-élt		Délután	
vonat-szám	óra	vonat-szám	óra	vonat-szám	óra	vonat-szám	óra
*702 12:00 k.v.	Konstantinápoly	6104 12:05 sz.v.	Czegléd, Szolnok	*701 12:50 k.v.	Konstantinápoly	**171 12:55 sz.v.	Palota-Ujpest
*102 1:00 v.v.	Bécs, Páris, London	172 12:15 v.v.	Palota-Ujpest	*709 5:30 sz.v.	Konstantinápoly	709 1:25 sz.v.	Bakarest
*106 5:55 v.v.	Dunakesz	136 12:25 v.v.	Nagy-Maros	183 5:40 sz.v.	Palota-Ujpest	173 1:40 sz.v.	Palota-Ujpest
*106 6:55 v.v.	Palota-Ujpest	3174 1:05 v.v.	Palota-Ujpest	*183 6:35 v.v.	Palota-Ujpest	103 1:50 gy.v.	Bécs, Páris
*110 6:10 sz.v.	Bécs, Ostende	4106 1:25 v.v.	Pilis-Csaba	6101 6:45 v.v.	Szolnok, Czegléd	175 3:00 sz.v.	Palota-Ujpest
4102 6:30 sz.v.	Esztergom	104 1:45 gy.v.	Palota-Ujpest	1405 6:55 v.v.	Zsolna, Berlin	6001 3:10 v.v.	Lajosmizse
6102 6:40 v.v.	Czegléd, Szolnok	176 2:20 sz.v.	Palota-Ujpest	709 7:15 v.v.	Verciorova	135 3:55 v.v.	Nagy-Maros
168 6:50 v.v.	Palota-Ujpest	704 2:30 gy.v.	Bakarest	4101 7:25 v.v.	Esztergom	6103 4:05 v.v.	Szolnok, Czegléd
6012 6:55 v.v.	Lajosmizse	144 2:35 sz.v.	Ersekújvár	167 7:35 v.v.	Palota-Ujpest	4103 4:40 v.v.	Esztergom
106 8:05 v.v.	Zsolna, Berlin	6008 2:40 v.v.	Esztergom	117 7:45 v.v.	Bécs	177 5:45 v.v.	Palota-Ujpest
708 8:15 gy.v.	Temesvár, Orsova	6005 2:45 v.v.	Lajosmizse	6011 7:55 v.v.	Lajosmizse	115 5:55 v.v.	Bécs
712 8:30 sz.v.	Temesvár	720 3:05 v.v.	Czegléd, Szolnok	137 8:20 sz.v.	Párkány-Nána	711 6:50 v.v.	Temesvár
170 9:05 v.v.	Palota-Ujpest	178 4:05 v.v.	Palota-Ujpest	713 8:25 v.v.	Czegléd	179 7:00 v.v.	Palota-Ujpest
116 9:15 v.v.	Bécs	716 4:25 v.v.	Szeged	169 10:10 v.v.	Palota-Ujpest	707 7:40 gy.v.	Orsova, Temesvár
		138 4:35 v.v.	Nagy-Maros	142 10:55 v.v.	Ersekújvár	34103 8:15 sz.v.	Pilis-Csaba
		180 6:10 v.v.	Palota-Ujpest			137 8:30 v.v.	Nagy-Maros
		128 6:30 v.v.	Párkány-Nána			181 8:40 v.v.	Palota-Ujpest
		710 7:00 v.v.	Verciorova			1401 9:30 gy.v.	Zsolna, Berlin
		6014 7:20 v.v.	Esztergom			4111 9:30 v.v.	Esztergom
		182 7:55 sz.v.	Palota-Ujpest			*109 9:55 sz.v.	Bécs, Ostende
		118 9:05 v.v.	Bécs			719 10:05 sz.v.	Szolnok, Czegléd
		*706 10:15 sz.v.	Konstantinápoly			6013 11:00 v.v.	Lajosmizse
		714 10:35 sz.v.	Szeged, Temesvár			3101 11:50 k.v.	London, Páris, Bécs
		1406 10:45 v.v.	Zsolna, Berlin				

A vonatok indulása Buda-Osászárfürdő kitérőről. A vonatok érkezése Buda-Osászárfürdő kitérőre.

DIVALD KÁROLY
FÉNYKÉP-MŰTERME
BUDAPESTEN.

Ullői-út 21. szám.

Ajánlja műtermét mindennemű fölvételekre legna-
jobb formátumig. Külön műsorszorosító osztály.

Heliogravure, Autotypia,
Fototypia, Fénynyomat.

Telefon összekötés. 7544

MINDENÜTT KAPHATÓ

RETHY FELE

PEMETEFÜ CZUKORKA

LEGJOBB
kedvesség
köhögés és
hurut ellen.

1 doboz ára 30 kr. 5 doboz bértmentesen 1 frt 50 kr.
Szátküldés:
RETHY BÉLA gyógyszerész Békés-Csabán.

Alcsuthi udvari,
Margitszigeti és Fiumei
főhercegi kertészetek
virágcsarnoka

BUDAPESTEN
IV. ker., Váci-utca 2. szám.
Telefon.

A székrekedés a legtöbb betegség kuforrása!
Segítsük tehát elő a gyomor működését s a belek rendszeres kiürítését. Ezt legbiztosabban elérjük a

TAMAR-INDIEN
frissítő és hashajtó gyümölcslevek által, melyek kitűnő hatásnak bizonyultak s orvosi szaktekintélyek által ajánlottak székrekedés és ennek következményei u. m. aranyér, vértórtulás, fejfájás, étvágytalanság, máj-, epe-, gyomor-, bélbántalmak stb. ellen. Utó-foglalásokhoz kötött egyéneknek a városi lakóknak megbecsülhetlen gyógyszer, mert vele a bélürítés is szabályozható. Ára egy doboznak bértmentesen 1 frt 10 kr. E szer valódi minőségben kapható a készítőnél

SCHULEK BÉLA gyógyszerésznél
KUN-SZT.-MIKLÓSON.
7989
Budapesti főraktár: dr. Egger-féle gyógyszerész "Nádor"hoz, VI. ker., Váci-kört 17. és Lux Mihály Múzeum-kört.

KIRÁLYNŐ-ARCZGRÉME,
legjobbnek ismert arczszépítő a világon.

Ezen arczcrème a legrövidebb idő alatt eltávolítja az arczról minden bőrtisztítást, u. m. szappán, por, szennyező, mészpor stb. s azt hűvös és élénk teszi. Teljesen ártalmatlan. Egy légy 70 kr., királynő-arczcrème szappán 1 doboz 50 kr. — Királynő-hőgygypor fehér, rózsás és crème szappán 1 doboz 70 krajcsár. Szétküldés: 7721 déli főraktár:

Temesváry József
Annyai-gyógyszertára
Zombor, Jókai-tér 2.
Budapest Török József gyógyszerésztársában, Király-utca 12. sz.

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
férfi divat és fehérnemű raktárában. **párja**
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9. 7707
Férfi ingek, Jäger-árny, vadász és sport-cikkék tús választékban kaphatók.
Kestyűk és Nyakkendők.

ftt 1.50

Kwizda Fluidja
A kigyó védjeggyel.
Bégi jóhírű diettikus és kozmetikus szer (bedrzsóló) az emberi test izmainak és inainak erősítőjére.

Turista-fluid.
Eredményesen használva turisták, kerekáruosok és lovagok által nagyobb távok utáni erőltetésre és erőtámaszra.

6 arany, 18 ezüst és érmék. 30 tisztelői és előszeretettel okmány.

1/4 palack ára 1 frt. 1/2 palack ára 60 kr.

Osztás a fenti védjegyes a valódi. — Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár:
Kreisapothek, Kornenburg (Bécs mellett).
A név, raj, egy és csomagolás törvényesen védett. 7630

Wachtl és Társa
IV., Bégi-posta-utca 4
Egy **Fényképészeti gép**
legszébb ajándék
Passpartouts és Rámák a legújanyosabb árakon.
Árjegyzék ingyen és bértmentve.

Kipróbált és csalhatatlan szer **7993**
hajkihullás, fejkorpa, ellen az kopaszodás
ANTICALVUS
mely teljesen ártalmatlan, a hajat puhítja, növeszti és annak szép színt ad. — Gyermekknél is biztonságosan használható. — Próbáivég 1 korona. Nagy üveg 2 korona. 5 üveg bértmentve küldetik.
Főszétküldés: **KANITZ ODON** gyógyszerárban Balassa-Gyarmat. Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Elixir de Spa
La plus agréable des Liqueurs
Schallin, Pierry & Co. à Spa

Az előkelő világ likőre
1858 óta.
Főraktár: J. PAUL LIEBE
Tetschen a/Elbe.
7930

Tudakozódások raktár iránt Tetschen a/Elbe kéretnek.

Magyarország legszebb látványossága.
A hódoló diszfelvonulás.
Óriási körkép.
Festette **EISENHUT FERENCZ.**
Látható Városliget Andrassy-út végén
a magyar körkép-társaság palotájában
reggel 9 órától esti 5 1/2 óráig.
Belépő díj 50 kr. — Gyermekek és katonajegy őrmestertől lefelé 30 kr.

A Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest IV., Eötvös-utca 4.)

Báti Selyemkelmék
pompás újdonságok, valamint fehér, fekete és színes selyemkelmék mindenféle minőségben. Közvetlen eladás magánosoknak igazi gyári árakon. porto- és vámmentesen a házhoz szállítva. Ezer meg ezer elismerő irat. Milyen színekből óhaját Ön mintákat?
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selyemkeltető-gyárak szövetsége Zürich. 8783
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legiszébb égyes
SAVANYU-KÚT

A női szépség
emlékező, tökéletesítő és fantáziára legkitaadóbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztá és zsírminták készítménye. 7502

Margit Crème
Rövid idő alatt színtet szepít, májfoltot, pattanást, bőrtájkát (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még káros egyéneknek is bárány szeszint kölcsönöz. Ára 60 kr., nagy 1 forint.
Margit hőgygypor 60 kr., 3 színben.
Margit szappán 35 kr., Margit foggyp (Zahnpaste) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerésztára,
Aradon Deák Ferencz-utca 11. sz.
Főraktár: **Török József** gyógyszerésztára, Budapest, Király-utca 12.

Mindazoknak, kik gyors, alapos és biztos gyógyulást óhajtanak, forduljanak

Univ. Med. Dr. CZINCZÁR J.
Bőrgyógyász, bőrpótlási szakorvoshoz, gyógyít gyors és biztos sikerrel, kényelmes módon úgy nékél mint felekedni mindennemű a nemi betegségek és gyengésségi állapotok elnevezése alatt összeszolgált bármily régi keletű bántalmakkal, továbbá bármely bőrbetegséget és szépségkibát a külföld által elismert legújabb kitűnő módszerrel. Lakik: Budapest, VII., Kerepesi-út 14. I. em. Rendel: dé. e. 10-1 óráig, dé. u. 3-7 óráig. — Külön várótermek hőgyek és urak részére. — Levelekre azonnali válasz. 7992

CSÁSZÁRFÜRDŐ.
A főváros legnagyobb fűrdőintéze, több mint 11 hőforrással (27-5-65-5° C.) rendelkezik 80 öltözővel, 1 forró és 2 langyos medence, Gőzkamra (43-46°). Zuhanykamra. Hideg medence.
Iszapfűrdő elkülönítve hőgyek és urak részére. Fedett nőiszoda. Uriszoda 1860 □ m.
A kontinens legnagyobb intéze. Tükörfűrdők. Törökfűrdők. Márvány-, porcellán- és kád-fűrdők.
Gyógyhely 200 jól berendezett szobával.
Árnyékos park.

Vérszegények és lábbadozók
vassal lgyanak
Serravallo Chinabort
1/2 liter ára 1 frt 20 kr.
1 liter ára 2 frt 20 kr.

Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben.
Pompás ízű, a miót a gyermekek is igen szívesen isszák. Sokszor kitüntették. Minden gyógyszerárban kaphi.

VASÁRNAPI UJSÁG

2. SZÁM. 1899. BUDAPEST, JANUÁR 8. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt a félévre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50 külföldi előfizetésekre a postai megkötésű viteldij is eszolandó.

EGYIPTOMBAN.

A mióta Cromer lord kairói nagykonzul és Kitchener basa, a vakmerő és szerencsés hadvezér, esinálják az angol politikát Egyiptomban és II. Abbasz khedive uralkodik a szultán nevében, azóta a fáraók hater az esztendő országát állig fölfegyverzett testőrszázadok nélkül is bátran megszállhatják az egész világot turistái.

Néhány esztendővel ezelőtt még rémes útonállók voltak a sivatagok szélein ólalkodó szilaj beduinok, a kiket azonban egy kis angol puska-ppal csakhamar megszelídítettek. A közbiztonság még ott is mintaszerű, a hol csak sakálók tanyáznak

s a hol a tájékozódás csak az iránytű segítségével lehetséges. Az ó- és új-világ összes turistái tehát már otthonosan érzik magukat a fáraók országában nemcsak a csodálatos műemlékek között, hanem a dűsgazdagok számára épített fejedelmi vendégfogadók pompájában és kényelmében is.

A Nilus országa talán az egyetlen ország a maga nemében, a melyre soha sem lehet ráünni s a melyet soha sem lehet eléggé kitanulmányozni.

A ki komolyabb készütséggel indul a fáraók országába, annak minden várakozását felülmúlják az évszázadok szédítő távolságú perspektívái s az emberi művelődés kezdetének csodá-

II. ABBASZ HILMI KHEDIVÉ.

CROMER LORD, EGYIPTOM ANGOL FŐKONZULA.

latos maradványai. A ki szórakozást keres a választékos társaság örömeiben, azt a fényes hotelek pálmái között megtalálja a Krözusok és egyéb fejedelmek körében. A ki pedig üdülni akar, az megelégedik bajáról az örökös nyár hazájában, a hol nagyon ritka vendég a felhő s a hol ragyogó verőfény árát boldogra, boldogtalanra egyaránt.

Mert a Nilus országában nemcsak a fáraók műemlékei nagyszabásúak, hanem az örökös jobbágyok, a fel-lálok évezredes szenvedésit is. A világot legregyebb szállóigéje szerint Egyiptom a Nilus ajándéka. Herodot, a ki az V. században Kr. e. a Nilus első zuhatagjait beutazta az országot, már észrevette a lakosság között való nagy ellentéteket jóllehet és nyomorban, vagonban és munkában. A piramisokat a földmivések százezreivel építették, a bányákat s a sziklasírokat a robotosok óriási tömegeivel fúratták. A szegény nép csöndes megadással végezte a fáraók és nagy urak munkáját s halhatatlannak tette azokat, a kiknek különben még szántott, vetett, aratott és szüretelt is.

A fáraókat s a nagy urakat a rejtett sírkamrák őrizték meg; múmiáik még ma is pompás kökopolmsokban, drága ékszerek és fejedelmi kincsek között várják Oziris istentől a feltámadást és Thuti istentől a végső ítéletet.